

9.11.2006 Tarihli ve 5555 Sayılı Vakıflar Kanunu ve Anayasanın 89 uncu ve 104 üncü Maddeleri Gereğince Cumhurbaşkanınca Bir Daha Görüşülmek Üzere Geri Gönderme Tezkeresi ve Adalet Komisyonu Raporu (1/24)

Not: Kanun Başkanlıkça; tali olarak Anayasa, esas olarak da Adalet Komisyonuna havale edilmiştir.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: B.01.0.KKB.01-18/A-10-2006-830

29/11/2006

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 14.11.2006 günlü, A.01.0.GNS.0.10.00.02-12046/35237 sayılı yazınız.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu'nca 09.11.2006 gününde kabul edilen 5555 sayılı "Vakıflar Kanunu" incelenmiştir.

1- Yasa'nın,

- 5. maddesinde,

"Yeni vakıflar; Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre kurulur ve faaliyet gösterirler.

Yeni vakıfların kuruluşunda gayesini gerçekleştirecek asgari mal varlığı miktarı, mahkemesince belirlenir.

Yeni vakıflar, vakıf senetlerinde yazılı amaçlarını gerçekleştirmek üzere Genel Müdürlüğe beyanda bulunmak şartıyla şube ve temsilcilik açabilirler. Beyannamenin düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Yabancılar, Türkiye'de, hukuki ve fiili mütakabiliyet esasına göre yeni vakıf kurabilirler.",

- 12. maddesinde,

"Vakıflar; mal edinebilirler, malları üzerinde her türlü tasarrufta bulunabilirler.

Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait akar mallar ile hakların daha yararlı olanları ile değiştirilmesine, paraya çevrilmesine veya değerlendirilmesine Meclis yetkilidir.

Mülhak, cemaat, esnaf vakıfları ile yeni vakıflara, başlangıçta öngülenen mal ve haklar, vakıf yönetiminin başvurusu üzerine, haklı kılan sebepler varsa, Denetim Makamının görüşü alınarak mahkeme kararı ile sonradan iktisap ettikleri mal ve hakları ise bağımsız ekspertiz kuruluşlarınca düzenlenecek rapora dayalı olarak vakıf yetkili organının kararı ile daha yararlı olanları ile değiştirilebilir veya paraya çevrilebilir.

Vakıf yöneticileri, iktisap ettikleri veya değiştirdikleri taşınmaz malları tapuya tescil tarihinden itibaren bir ay içerisinde Genel Müdürlüğe bildirirler.

Kurucularının çoğunluğu yabancı uyruklu olan vakıfların, taşınmaz mal edinmeleri hakkında, 22/12/1934 tarihli ve 2644 sayılı Tapu Kanununun 35 inci maddesi uygulanır.",

- 16. maddesinde,

"Mazbut vakıflara ait hayrat taşınmazlara, Genel Müdürlük tarafından öncelikle vakfiyeleri doğrultusunda işlev verilir. Genel Müdürlükçe değerlendirilemeyen veya işlev verilemeyen hayrat taşınmazlar; fiilen asli niteliğine uygun olarak kullanılıncaya kadar kiraya verilebilir.

Bu hayrat taşınmazlar; Genel Müdürlükçe işlev verilmek amacıyla, vakfiyesinde yazılı hizmetlerde kullanılmak üzere Genel Müdürlüğün denetiminde onarım ve restorasyon karşılığı kamu kurum ve kuruluşlarına, benzer amaçlı vakıflara veya kamu yararına çalışan derneklere tahsis edilebilir.

Mülhak vakfa ait hayrat taşınmazın tahsisinde Genel Müdürlük görüşü alınır.

Tahsis edilen taşınmaz; ticari bir faaliyette kullanılamaz, tahsise aykırı kullanımın tespiti halinde Genel Müdürlüğün talebi üzerine taşınmaz, bulunduğu yerin mülki amirliğince tahliye edilir.

Cemaat vakıflarına ait, kısmen veya tamamen hayrat olarak kullanılmayan taşınmazlar, vakıf yönetiminin talebi halinde Meclis kararıyla; aynı cemaate ait başka bir vakfa tahsis edilebilir veya vakfin akarına dönüştürülebilir.",

- 25. maddesinde,

"Vakıflar; vakıf senetlerinde yer almak kaydıyla, amaç veya faaliyetleri doğrultusunda, uluslararası faaliyet ve işbirliğinde bulunabilirler, yurt dışında şube ve temsilcilik açabilirler, üst kuruluşlar kurabilirler ve yurt dışında kurulmuş kuruluşlara üye olabilirler.

Vakıflar; yurt içi ve yurt dışındaki kişi, kurum ve kuruluşlardan aynı ve nakdi bağış ve yardım alabilirler, yurt içi ve yurt dışındaki benzer amaçlı vakıf ve derneklere aynı ve nakdi bağış ve yardımda bulunabilirler. Nakdi yardımların yurt dışından alınması veya yurt dışına yapılması banka aracılığı ile olur ve sonuç Genel Müdürlüğe bildirilir. Bildirimin şekli ve içeriği yönetmelikle düzenlenir.",

- 26. maddesinde,

"Vakıflar; amacını gerçekleştirmeye yardımcı olmak ve vakfa gelir temin etmek amacıyla, Genel Müdürlüğe bilgi vermek şartıyla iktisadi işletme ve şirket kurabilir, kurulmuş şirketlere ortak olabilirler.

Genel Müdürlük; Bakanlar Kurulu kararıyla Genel Müdürlük ve mazbut vakıfların gelirleri ve akar malları ile iktisadi işletme veya şirket kurmaya yetkilidir. Şirket hisseleri ve hakların daha yararlı olanları ile değiştirilmesi, paraya çevrilmesi, değerlendirilmesi ve bunlara bağlı her türlü hakkın kullanılması ile ortaklık paylarına bağlı hakların kullanılması Genel Müdürlük tarafından yürütülür.", düzenlemelerine yer verilmiştir.

Yasa'nın 2. maddesinde, bu Yasa'nın, mazbut, mülhak ve yeni vakıflar ile cemaat ve esnaf vakıflarını kapsadığı belirtildikten ve 3. maddesinde bu vakıfların ayrı ayrı tanımları yapıldıktan sonra, yukarıda yer verilen maddeleri ile,

- Yeni vakıfların, vakıf senedindeki amaçları gerçekleştirmek üzere, Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne bildirimde bulunmak koşuluyla şube ve temsilcilik açabilmesi,

- Vakıfların yeni taşınmaz mal edinebilmesi,

- Mülhak vakıfların hayrat niteliğindeki taşınmazlarının özgülenebilmesi,

- Cemaat vakıflarına ilişkin, kısmen ya da tümüyle hayrat olarak kullanılmayan taşınmazların, vakıf yönetiminin istemi üzerine Vakıflar Meclisi kararıyla, aynı cemaate ilişkin başka bir vakfa özgülenebilmesi ya da vakfın akarına dönüştürülebilmesi,

- Vakıfların, yurt içi ve yurt dışındaki kişi, kurum ve kuruluşlardan aynı ve nakdi bağış ve yardım alabilmesi; yurt içi ve yurt dışındaki benzer amaçlı vakıf ve derneklere aynı ve nakdi bağış ve yardım yapabilmesi,

- Vakıfların, amacını gerçekleştirmeye yardımcı olmak ve vakfa gelir sağlamak için, Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne bilgi vermek koşuluyla iktisadi işletme ve şirket kurabilmesi ya da kurulmuş şirketlere ortak olabilmesi,

olanaklı kılınmıştır.

Türk Medeni Yasası'nın,

- 101. maddesinde, vakıfların, gerçek ya da tüzelkişilerin yeterli mal ve hakları belli ve sürekli bir amaca özgüllemeleriyle oluşan, tüzelkişiliğe sahip mal toplulukları olduğu,

Cumhuriyet'in Anayasa ile belirlenen niteliklerine ve Anayasa'nın temel ilkelerine, hukuka, ahlaka, ulusal birliğe, ulusal çıkarlara aykırı ya da belli bir ırk ya da cemaat mensuplarını desteklemek amacıyla vakıf kurulamayacağı,

- 102. maddesinde, vakıf kurma istencinin resmi senetle ya da ölüme bağlı işlemle açıklanacağı; vakfın, yerleşim yeri mahkemesinde tutulan sicile tescil ile tüzelkişilik kazanacağı,

- 105. maddesinde, özgülünen malların mülkiyeti ile hakların, tüzelkişiliğin kazanılmasıyla vakfa geçeceği,

- 106. maddesinde, vakfın adının, amacının, bu amaca özgülünen mal ve hakların, vakfın örgütlenme ve yönetim biçimi ile yerleşim yerinin vakıf senedinde gösterileceği,

- 109. maddesinde de, vakfın bir yönetim organının bulunmasının zorunlu olduğu; vakfedenin, gerekli gördüğü başka organları da vakıf senedinde gösterebileceği,

belirtilmiştir.

Türk Medeni Yasası'nın değinilen kurallarından hareketle, vakfi oluşturan öğeleri, mal, amaç, malın bu amaca özgülünmesi, vakıf kurma istenci ve bu istencin yetkili makamca tescili, yani geçerli bulunması olarak saymak olanaklıdır.

Mal, vakfın ortaya çıkması için gerekli ilk öğedir. İkinci olarak, vakfi kuran kişinin, anlaşılabilir açıklıkta, sürekli ve gerçekleştirilmesi olanaklı bir amacı serbestçe belirlemesi gerekir. Ancak, bu amaç Yasa'da belirtilen koşullara uygun olmalıdır. Üçüncüsü, kişi belirlediği bu amaca hizmet edecek nitelikte ve yeterlilikte olan malını, bir tüzelkişilik oluşturmak amacıyla ayırmalı, yani bu malı belirlediği amaca özgüllemelidir. Son olarak da, kişinin vakıf tüzelkişiliğini kurma istenci yasanın öngördüğü biçimde açıklanmalı ve amacının yasanın öngördüğü yöntem ve koşullara uygun olduğu tescil edilmelidir.

Görüldüğü gibi, vakıf tüzelkişiliğinin oluşması, vakfeden yönünden mülkiyet, örgütlenme ve işletme hakkının kullanılmasıyla doğrudan ilgilidir. Bu ilgi, kişinin vakfettiği mal üzerindeki mülkiyet hakkından, sınırsız ve tam tasarruf yetkisinden, yine kendisinin istenciyle belirlediği koşullarda vazgeçilmesini gerektirmektedir.

Yukarıda yapılan açıklamalar, Medeni Yasa'dan önce kurulmuş ve 2762 sayılı Yasa'yla korunan eski vakıflar için de geçerlidir. Çünkü, bu vakıflarda da vakfın statüsü, vakfeden tarafından düzenlenmiştir.

Vakfiye ya da vakıf senedi, vakfın kurucu belgesidir. Bu belge, vakfın konusuna, amacına ve organlarına ilişkin vakfedenin tüm istek ve istencini yansıtan düzenlemeler içerir. Vakfiye ya da vakıf senedinin düzenlemeleri birer hukuk kuralı etki, değer ve gücündedir. Vakıf kurma işlemi tamamlandıktan sonra bu kurallar, vakfedeni, vakfı yönetenleri, vakıftan yararlanacakları, üçüncü kişileri ve Devlet'i bağlar. Bu nedenle, kurucu istenci yansıtan vakfiye ya da vakıf senetlerini Devlet organları dahil kimse değiştiremez.

Bir özel hukuk işlemi olan vakıf kurma istencinin yasayla belirlenen yönetime uygun olarak açıklanması sonrasında, özel hukuk tüzelkişiliği kazanan mal topluluğunun, mülkiyetine geçen mal ve haklar üzerindeki tasarruf yetkisi, kuşkusuz Anayasa'nın mülkiyet hakkına, tüzelkişiliğin varlığını sürdürmesi de, örgütlenme özgürlüğüne ilişkin kurallarının güvencesi altındadır.

Delayısıyla, vakıf özel hukuk tüzelkişiliğine ilişkin yasa kurallarının, vakıf kurumunun bu asli niteliğine uygun olması ve bu kurallar ile, vakfı kuranın istencine ve onun istenciyle belirlenen örgütlenme biçimine ve etkinlik alanına, Anayasa'nın mülkiyet hakkı ve örgütlenme özgürlüğüne ilişkin kurallarında öngörülenler dışında, karışılmaması gerekmektedir.

İncelenen Yasa'nın, vakıfları, sosyal devlet olmanın kimi gereklerini üstlenebilecek "ekonomik aktörler" olarak öngördüğü ve yukarıya alınan kuralların bu anlayış ve yaklaşımla kabul edildiği anlaşılmaktadır. Başka bir deyişle, vakıflar, sosyal ve siyasal yaşam içinde bir sivil toplum örgütü olarak öngörülmüştür.

Yalnızca hayır için topluma hizmet etme kurumları olan vakıfların, ekonomik aktör, siyasal ve sosyal bir örgütlenme modeli, demokratik kitle örgütü ya da sivil toplum örgütü olarak nitelendirilmesine olanak bulunmamaktadır. Bu nedenle, yasakoyucunun incelenen Yasa'da ortaya koyduğu yaklaşımla oluşturulan yapılanmanın "vakıf" niteliği taşımayacağı açıktır.

Yasa'yla, tüzelkişiliği oluşturan kurucu istence bağlı kalmaksızın, vakfedenin çizdiği konu, amaç, örgütlenme ve yönetim biçiminin dışına çıkılması ya da çıkılmasına izin verilmesi, başka bir anlamıyla, vakfın yönetiminin, amacının ve mallarının serbestçe değiştirilmesi ya da değiştirilmesine izin verilmesi durumunda ortaya çıkan yapının, hukukun tanımladığı biçimiyle vakfın özel hukuk tüzelkişiliği olarak nitelendirilmesine olanak kalmayacaktır.

Oysa, yasakoyucu, vakfiye ya da vakıf senedinde kural olup olmadığını aramaksızın, incelenen Yasa'nın,

- 5. maddesinin üçüncü fıkrasında, yeni vakıfların, vakıf senedinde yazılı amaçlarını gerçekleştirmek üzere, Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne bildirimde bulunmak koşuluyla şube ve temsilcilik açabilmesini,

- 12. maddesinin birinci fıkrasında, vakıfların mal edinebilmesini ve malları üzerinde her türlü işlemde bulunabilmesini,

- 16. maddesinin,

• Üçüncü fıkrasında, mülhak vakfa ilişkin hayrat taşınmazın özgülenebilmesini,

• Son fıkrasında, cemaat vakıflarına ilişkin, kısmen ya da tümüyle hayrat olarak kullanılmayan taşınmazların, vakıf yönetiminin istemi üzerine Vakıflar Meclisi kararıyla, aynı cemaate ilişkin başka bir vakfa özgülenebilmesi ya da vakfın akarına dönüştürülebilmesini,

- 25. maddesinin ikinci fıkrasında, vakıfların, yurt içi ve yurt dışındaki kişi, kurum ve kuruluşlardan aynı ve nakdi bağış ve yardım alabilmesini; yurt içi ve yurt dışındaki benzer amaçlı vakıf ve derneklere aynı ve nakdi bağış ve yardımda bulunabilmesini,

- 26. maddesinin birinci fıkrasında, vakıfların, amacını gerçekleştirmeye yardımcı olmak ve vakfa gelir sağlamak amacıyla, Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne bilgi vermek koşuluyla iktisadi işletme ve şirket kurabilmesini, kurulmuş şirketlere ortak olabilmesini,

olanaklı kılınmıştır.

Yasakoyucunun, yukarıda belirtilen yaklaşımının tersine, vakıf özel hukuk tüzelkişiliği niteliğinin gereği olarak, incelenen Yasa'da, vakfiye ya da vakıf senedini gözeterek kimi düzenlemeler yaptığı da görülmektedir. Gerçekten, incelenen Yasa'nın,

- 8. maddesinde, yeni vakıfların organlarının tamamlanmasının öncelikle vakıf senedindeki kurallara göre yapılması öngörülmüş,

- 14. maddesinde, eski vakıfların vakfiyelerindeki koşulların yerine getirilmesine eylemli olarak ya da hukuken olanak kalmaması durumunda, Vakıflar Meclisi'nce bu koşulların değiştirilmesi, vakfedenin istencine aykırı olmaması koşuluna bağlanmış,

- 25. maddesinin birinci fıkrasında, vakıfların amaç ya da etkinlikleri doğrultusunda uluslararası etkinlik ve işbirliğinde bulunabilmesi, yurt dışında şube ve temsilcilik açabilmesi, üst kuruluş kurabilmesi ve yurt dışında kurulmuş kuruluşlara üye olabilmesi, bu konuların vakıf senedinde yer alması koşuluna bağlı kılınmış,

- 27. maddesinde, sona eren yeni vakıfların tasfiyesinden arta kalan mal ve haklar üzerinde öncelikle vakıf senedine göre işlem yapılması öngörülmüştür.

Sonuç olarak Yasa'nın,

- Vakıfların,

• Yurt içinden ve yurtdışından bağış ve yardım alabilmesini ya da yurt içi ve yurt dışındaki benzer amaçlı vakıf ve derneklere bağış ve yardım yapabileceğini,

• Yeni taşınmaz mal edinebilmesini,

• İktisadi işletme ve şirket kurabilmesini ya da kurulmuş şirketlere ortak olabileceğini,

- Yeni vakıfların yurt içinde şube ve temsilcilik açabileceğini,

- Mülhak vakıfların hayrat niteliğindeki taşınmazlarını özgüleyebilmelerini,

- Cemaat vakıflarının, kısmen ya da tümüyle hayrat olarak kullanılmayan taşınmazlarının, vakıf yönetiminin istemi üzerine Vakıflar Meclisi kararıyla, aynı cemaate ilişkin başka bir vakfa özgülenebilmesi ya da vakfin akarına dönüştürülebilmesini,

vakfiyelerinde ya da vakıf senetlerinde kural bulunması koşuluna bağlamayan 5. maddesinin üçüncü fıkrası, 12. maddesi, 16. maddesinin üçüncü ve son fıkraları, 25. maddesinin ikinci fıkrası ve 26. maddesi; hukukun genel ilkeleriyle, Anayasa'nın 2. maddesinde yer verilen hukuk devleti niteliğinin gereği olan hukuk güvenliği ilkesiyle, Anayasa'nın örgütlenme özgürlüğü ve mülkiyet hakkına ilişkin 33 ve 35. maddelerindeki kurallarla bağdaşmamaktadır.

2-Yasa'nın,

-12. maddesinde,

"Vakıflar; mal edinebilirler, malları üzerinde her türlü tasarrufta bulunabilirler.

Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait akar mallar ile hakların daha yararlı olanları ile değiştirilmesine, paraya çevrilmesine veya değerlendirilmesine Meclis yetkilidir.

Mülhak, cemaat, esnaf vakıfları ile yeni vakıflara, başlangıçta özgülünen mal ve haklar, vakıf yönetiminin başvurusu üzerine, haklı kılan sebepler varsa, Denetim Makamının görüşü alınarak mahkeme kararı ile sonradan iktisap ettikleri mal ve hakları ise bağımsız ekspertiz kuruluşlarınca düzenlenecek rapora dayalı olarak vakıf yetkili organının kararı ile daha yararlı olanları ile değiştirilebilir veya paraya çevrilebilir.

Vakıf yöneticileri, iktisap ettikleri veya değiştirdikleri taşınmaz malları tapuya tescil tarihinden itibaren bir ay içerisinde Genel Müdürlüğe bildirirler.

Kurucularının çoğunluğu yabancı uyruklu olan vakıfların, taşınmaz mal edinmeleri hakkında, 22/12/1934 tarihli ve 2644 sayılı Tapu Kanununun 35 inci maddesi uygulanır.",

- 14. maddesinde,

"Vakıfların, vakfiyelerindeki şartların yerine getirilmesine fiilen veya hukuken imkan kalması halinde; vakfedenin iradesine aykırı olmamak kaydıyla mazbut vakıflarda Genel Müdürlüğün; mülhak, cemaat ve esnaf vakıflarında, vakıf yöneticilerinin teklifi üzerine bu şartları değiştirmeye; hayır şartlarındaki parasal değerleri güncel vakıf gelirlerine uyarlamaya Meclis yetkilidir.",

- 16. maddesinde,

"Mazbut vakıflara ait hayrat taşınmazlara, Genel Müdürlük tarafından öncelikle vakfiyeleri doğrultusunda işlev verilir. Genel Müdürlükçe değerlendirilemeyen veya işlev verilemeyen hayrat taşınmazlar; fiilen asli niteliğine uygun olarak kullanılıncaya kadar kiraya verilebilir.

Bu hayrat taşınmazlar; Genel Müdürlükçe işlev verilmek amacıyla, vakfiyesinde yazılı hizmetlerde kullanılmak üzere Genel Müdürlüğün denetiminde onarım ve restorasyon karşılığı kamu kurum ve kuruluşlarına, benzer amaçlı vakıflara veya kamu yararına çalışan derneklere tahsis edilebilir.

Mülhak vakfa ait hayrat taşınmazın tahsisinde Genel Müdürlük görüşü alınır.

Tahsis edilen taşınmaz; ticari bir faaliyette kullanılamaz, tahsise aykırı kullanımın tespiti halinde Genel Müdürlüğün talebi üzerine taşınmaz, bulunduğu yerin mülki amirliğince tahliye edilir.

Cemaat vakıflarına ait, kısmen veya tamamen hayrat olarak kullanılmayan taşınmazlar, vakıf yönetiminin talebi halinde Meclis kararıyla; aynı cemaate ait başka bir vakfa tahsis edilebilir veya vakfın akarına dönüştürülebilir.",

- 25. maddesinde,

"Vakıflar; vakıf senetlerinde yer almak kaydıyla, amaç veya faaliyetleri doğrultusunda, uluslararası faaliyet ve işbirliğinde bulunabilirler, yurt dışında şube ve temsilcilik açabilirler, üst kuruluşlar kurabilirler ve yurt dışında kurulmuş kuruluşlara üye olabilirler.

Vakıflar; yurt içi ve yurt dışındaki kişi, kurum ve kuruluşlardan ayni ve nakdi bağış ve yardım alabilirler, yurt içi ve yurt dışındaki benzer amaçlı vakıf ve derneklere ayni ve nakdi bağış ve yardımda bulunabilirler. Nakdi yardımların yurt dışından alınması veya yurt dışına yapılması banka aracılığı ile olur ve sonuç Genel Müdürlüğe bildirilir. Bildirimin şekli ve içeriği yönetmelikle düzenlenir.",

- 26. maddesinde,

"Vakıflar; amacını gerçekleştirmeye yardımcı olmak ve vakfa gelir temin etmek amacıyla, Genel Müdürlüğe bilgi vermek şartıyla iktisadi işletme ve şirket kurabilir, kurulmuş şirketlere ortak olabilirler.

Genel Müdürlük; Bakanlar Kurulu kararıyla Genel Müdürlük ve mazbut vakıfların gelirleri ve akar malları ile iktisadi işletme veya şirket kurmaya yetkilidir. Şirket hisseleri ve hakların daha yararlı olanları ile değiştirilmesi, paraya çevrilmesi, değerlendirilmesi ve bunlara bağlı her türlü hakkın kullanılması ile ortaklık paylarına bağlı hakların kullanılması Genel Müdürlük tarafından yürütülür.", düzenlemelerine yer verilmiştir.

Yasa'nın 3. maddesinde, bu Yasa'da geçen "vakıflar" sözcüğünün, mazbut, mülhak, cemaat ve esnaf vakıfları ile yeni vakıfların tümünü kapsadığı belirtilmiş; yukarıya metni alınan madde düzenlemelerinde de, vakıflar bağlamında cemaat (azınlık) vakıflarıyla ilgili esaslı değişiklikler yapılmıştır. Bu değişikliklerin öncelikle Lozan Antlaşması yönünden incelenmesi gerekmektedir. Çünkü, cemaat (azınlık) vakıflarının varlıkları Lozan Antlaşması'na dayanmaktadır.

Lozan Antlaşması, Türkiye Devleti'nin uluslararası düzlemde hukuksal ve siyasal kuruluş belgesidir. Lozan Antlaşması'yla, Türkiye Cumhuriyeti'nin Ulusal And sınırları içinde, özgür ve bağımsız bir devlet olarak varlığı tanınmış ve Türkiye Cumhuriyeti dünya uluslar ailesine bağımsız bir devlet olarak kabul edilmiştir.

Dolayısıyla, Lozan Antlaşması, Cumhuriyet dönemi hukuk sisteminin temelini oluşturmaktadır. Bu niteliği nedeniyle, Antlaşma kuralları "anayasal değerdedir.

Nitekim, Anayasa Mahkemesi, Lozan Antlaşması'nda yer alan "karşılıklı işlem" ilkesini, "anayasal değerdedir" kabul ederek "anayasallık bloku"na katmış ve denetiminde ölçü norm olarak kullanmıştır.

Bu nedenle, yasakoyucunun, kabul ettiği yasalarda Lozan Antlaşması kurallarını gözönünde bulundurması hukuksal gerekliliktir.

Lozan Antlaşması'nın, "Akaliyetlerin Himayesi" başlıklı Üçüncü Faslında yer alan 37-45. maddelerinde, azınlık olarak nitelendirilen "gayrimüslim Türk tebaa"nın kimi bireysel haklarının yanı sıra, kolektif/grup haklarının korunması da düzenlenmiştir.

Antlaşma'nın, 37. maddesiyle, Türkiye, bu fasılda yer alan kuralların temel yasalar olarak tanınmasını, hiçbir yasanın, yönetmeliğin, tüzüğün ve resmi işlemin bu kurallara aykırı ya da çelişir olmamasını ve bu kurallardan üstün sayılmamasını yükümlenmiştir.

Antlaşma'nın,

- 39. maddesinin birinci fıkrasında, Müslüman olmayan azınlıklara mensup Türk yurttaşlarının Müslümanların yararlandıkları aynı yurttaşlık haklarıyla siyasal haklardan yararlanacağı,

- 42. maddesinin son fıkrasında, Türkiye Hükümeti'nin, söz konusu azınlıklara ilişkin kilisele-re, havralara, mezarlıklara ve öteki din kurumlarına tam koruma sağlamayı yükümlendiği, bu azınlıkların Türkiye'deki vakıflarına, din ve hayır işleri kurumlarına her türlü kolaylığı ve izni sağlayacağı, ayrıca, Türkiye Hükümeti'nin yeniden din ve hayır kurumları kurulması için bu nitelikteki öteki özel kurumlara sağlanmış kolaylıklardan hiçbirini esirgemeyeceği,

- 45. maddesinde de, "ahdi karşılıklılık" kuralı getirilerek, bu fasıldaki kurullarla Türkiye'nin Müslüman olmayan azınlıklara tanımış olduğu hakların, Yunanistan tarafından da kendi ülkesinde bulunan Müslüman azınlığa tanınacağı,

belirtilmiştir.

İncelenen Yasa'yla cemaat vakıflarına ilişkin olarak getirilen en önemli değişiklik, bunların mülhak vakıf statüsünden uzaklaştırılarak, Türk Medeni Yasası'na göre kurulan yeni vakıflara yaklaştırılmasıdır.

Nitekim, Yasa'nın 5. maddesinin dördüncü fıkrasında, esnaf vakıflarının mülhak vakıflara ilişkin kurallara bağlı olduğunun belirtilmesine karşılık, cemaat vakıflarına ilişkin benzer bir düzenleme yapılmamıştır.

Yasa'nın ilgili diğer kurullarında da, mazbut, mülhak ve yeni vakıflardan ayrı olarak cemaat vakıflarından söz edilmektedir. Hatta, Yasa'nın 41. maddesiyle, cemaat vakıflarının, mülhak vakıflardan ayrı olarak, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün en üst karar organı olan Vakıflar Meclisi'ne bir asıl ve bir yedek üye seçmesi esası getirilmiştir.

Dolayısıyla, yasakoyucunun cemaat vakıflarını eski vakıflar arasında ayrı bir tür olarak nitelendirdiği açıkça ortadadır.

Bunun sonucunda, Türk Devrimi'nin tasfiye ettiği "Şer-i Hukuk" düzeni içinde kurulmuş eski vakıfların tasfiyesini amaçlayan yaklaşımın ve bu yaklaşımın gereği olarak tüm eski vakıflar üzerinde Vakıflar Genel Müdürlüğü aracılığıyla kurulan oldukça sıkı izin ve denetim sisteminin, neredeyse tümüyle ortadan kaldırıldığı görülmektedir.

Bu bağlamda, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün, 2762 sayılı Yasa'yla cemaat vakıfları üzerindeki sıkı denetimi kaldırılmakta, eski vakıf olmalarına karşın, bu vakıfların, mazbut vakıflar arasına alınmasının önü kesilmektedir. Çünkü, Yasa'nın 7. maddesinin birinci fıkrasına göre, on yıl süreyle yönetici atanamayan ya da yönetim organı oluşturulamayan mülhak vakıflar, ancak mahkeme kararıyla mazbut vakıflar arasına alınabilmekte, cemaat vakıfları mülhak vakıflar arasından çıkarıldığından bu vakıfların yargı kararıyla da mazbut vakfa dönüştürülmesi engellenmiş olmaktadır.

İncelenen Yasa'yla, cemaat vakıflarının, mülhak vakıflar arasından çıkarılıp yeni vakıflara benzer ayrı bir tür gibi değerlendirilmesinin doğal sonucu olarak, bu vakıfların amaç ve etkinlikleri doğrultusunda giderek gelişmelerine de olanak sağlanmaktadır.

Nitekim, incelenen Yasa'nın;

- 12. maddesiyle, sözü edilen vakıfların, dini, hayri, sosyal, eğitsel, sağlık ve kültürel alanlardaki gereksinimleriyle sınırlı olmaksızın ve herhangi bir merciden izin almaksızın mal edinme ve bunlar üzerinde tasarrufta bulunma hakkına kavuşturulduğu,

- 14. maddesiyle, yöneticilerinin istemi ve Vakıflar Meclisi'nin kararıyla vakfın amaç ve işlevinin değiştirilmesine olanak tanındığı,

- 16. maddesinin son fıkrasıyla, kısmen ya da tamamen hayrat olarak kullanılmayan cemaat vakıfları taşınmazlarının, yöneticilerinin istemi ve Vakıflar Meclisi kararıyla, aynı cemaate ilişkin başka bir vakfa tahsis edilmesine ya da vakfın akarına dönüştürülmesine olanak sağlandığı,

- 25. maddesinin ikinci fıkrasıyla, herhangi bir merciden izin almaksızın yurt içi ve yurt dışındaki kişi, kurum ve kuruluşlardan aynı ve nakdi bağış ve yardım alabilmelerine, yurt içi ve yurt dışındaki benzer amaçlı vakıf ve derneklere aynı ve nakdi bağış ve yardım yapabilmelerinin yolunun açıldığı,

- 26. maddesiyle, herhangi bir merciden izin almaksızın, amacın gerçekleştirilmesine yardımcı olmak ve vakfa gelir sağlamak amacıyla iktisadi işletme ve şirket kurmalarına ya da kurulmuş şirketlere ortak olmalarına olanak tanındığı,

- Geçici 7. maddesiyle de, daha önce 4771 ve 4778 sayılı yasalardaki bu sınırlamalar nedeniyle mülkiyetlerine geçiremedikleri,

• 1936 Beyannamelerinde kayıtlı olup, halen tasarruflarında bulunan "nam-ı müstear" ya da "nam-ı mevhum"lar adına tapuda kayıtlı taşınmazların,

• 1936 Beyannamesinden sonra cemaat vakıflarınca satın alınmış ya da cemaat vakıflarına vasiyet edildiği ya da bağışlandığı halde, mal edinememe gerekçesiyle halen hazine ya da Genel Müdürlük ya da vasiyet edenler ya da bağışlayanlar adına tapuda kayıtlı taşınmazların,

tapu kayıtlarındaki hak ve yükümlülükleri ile birlikte, Yasa'nın yürürlüğe girdiği günden başlayarak 18 ay içinde başvurulması durumunda, Vakıflar Meclisi'nin olumlu kararından sonra, ilgili tapu sicil müdürlüklerince cemaat vakıfları adına tescillerinin yapılmasına olanak sağlandığı,

görölmektedir.

Cemaat (azınlık) vakıfları, Türkiye'de yaşayan ve Türk yurttaşı olan, Ermeni, Yahudi ve Rumlar tarafından Osmanlı Hukuk düzeni içinde kurulan, Lozan Antlaşması gereğince 2762 sayılı Vakıflar Yasası'yla tüzelkişilik kazandırılan dini ve hayri kurumlardır.

Yukarıda da belirtildiği gibi, Lozan Antlaşması'nın 42. maddesinin üçüncü fıkrasında, "Türk Hükümeti, söz konusu azınlıklara ait kiliselere, havralara, mezarlıklara ve öteki din kurumlarına tam bir koruma sağlamayı yükümlenir. Bu azınlıkların Türkiye'deki vakıflarına, din ve hayır işleri kurum-

larına her türlü kolaylıklar ve izinler sağlanacak ve Türk Hükümeti, yeniden din ve hayır kurumları kurulması için, bu nitelikte öteki özel kurumlara sağlanmış gerekli kolaylıklardan hiçbirini esirgemeyecektir." denilmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti, Lozan Antlaşması'yla, Osmanlı hukuk düzeninin eseri olan ve o tarihte yürürlükte bulunan "şer'i hukuk" esaslarına göre kurulan cemaat vakıflarını, belirtilen koşullarla koruma ve diğer vakıflarla eşit işleme bağlı tutma yükümlülüğü altına girmiştir.

17.02.1926 günlü, 743 sayılı "Türk Kanunu Medenisi"nin yürürlüğe girmesiyle, bu dönemden önce kurulan eski vakıfların yeni Yasa kurallarına bağlı olması uygun görülmediğinden, 19.06.1926 günlü, 864 sayılı "Kanunu Medeninın Sureti Meriyet ve Şekli Tatbiki Hakkında Kanun"un 8. maddesinde, Medeni Yasa'nın yürürlüğe girmesinden önce kurulan vakıflara ilişkin ayrı bir yasal düzenleme yapılabacağı belirtilmiş ve bu madde uyarınca 05.06.1935 günlü, 2762 sayılı Vakıflar Yasası çıkarılmıştır.

Vakıflar Yasası'yla, Türk Medeni Yasası'ndan önce eski hukuka göre kurulan vakıflara ilişkin olarak, varlıklarına ve vakfiyelerine zorunlu durumlar dışında dokunmadan, yeni ilke ve yöntemler getirilmiş, Lozan Antlaşması'nın 42. maddesinde sözü edilen azınlık vakıfları bu Yasa'nın kapsamına alınmıştır.

864 sayılı Yasayı yürürlükten kaldıran 03.12.2001 günlü, 4722 sayılı yeni "Türk Medeni Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun"un 8. maddesinde ise, Türk Medeni Yasası'nın yürürlüğe girmesinden önce kurulan vakıflar için yürürlükte olan özel kurallar saklı tutularak yürürlükleri sürdürülmüştür.

Dolayısıyla, günümüzde, 04.10.1926 gününden önce kurulan tüm vakıflar ile cemaat vakıfları 2762 sayılı Vakıflar Yasası kurallarına bağlı olup, Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından denetlenmektedir.

Vakıflar Yasası'nın 44. maddesine göre, vakıf olarak tasarruf ettikleri, vergi kayıtları, kira sözleşmeleri ve Yasa'nın yayınlanmasından sonra tapuya verilmiş defterler ve kuruluşların hesap defterleri ve buna benzer belgelerle anlaşılacak yerler "vakıf kütüğü"ne kaydedilmiş; ayrıca, geçici madde uyarınca, sahip oldukları tüm taşınır ve taşınmaz malların envanterini gösteren "beyannameler" verilmiştir.

Böylece, 2762 sayılı Yasa uyarınca "vakıf kütüğüne" kaydedilen ve 'Türk Vakfı' statüsü kazanan cemaat (azınlık) vakıfları, aynı Yasa'nın 1. maddesi gereği, ilgili cemaatlerce seçilen kişi ya da kurullarla yönetilmektedir.

Bu vakıfların taşınmaz mal edinmesi, bağış ve vasiyet kabul etmesi konularında açık kurallar olmadığından, konu yargıda yıllarca tartışılmıştır. 08.05.1974 günlü, E.1971/2-820, K. 1974/505 sayılı Yargıtay Hukuk Genel Kurulu Kararı ile, cemaat vakıflarınının 2762 sayılı Yasa'ya göre verdikleri "beyanname"ler, "vakıfname" olarak kabul edilmiş; ancak, bu vakıfnamede mal edinmeye ilişkin bir düzenlemenin bulunmaması durumunda bu vakıfların mal edinemeyeceklerine, bağış ve vasiyet kabul edemeyeceklerine hükmedilmiş; böylece, bu yöndeki tartışmalar sona erdirilmiştir.

Öte yandan, 2762 sayılı Yasa kapsamındaki cemaat vakıflarınının sayısı 160 dolayında olup, Medeni Yasa'yla yeni cemaat vakfi kurulması da yasaklanmıştır. Ancak, uygulamada, uluslararası hu-

kuk kuralları gereğince azınlık tanımı yapılırken Türkiye'nin imzaladığı antlaşmalardaki azınlıkların esas alındığı görülmektedir ki, bu bağlamda Türkiye'deki azınlıklar "gayrimüslüm azınlıklar" olarak tanımlanmakta ve kaynağı da Lozan Antlaşması'na dayanmaktadır.

Daha sonra, 03.08.2002 günlü, 4471 sayılı Yasa ile 2762 sayılı Vakıflar Yasası'nın 1. maddesi-nin sonuna eklenen fıkralarla, cemaat vakıflarının taşınmaz mal edinmelerine olanak sağlanmıştır.

Açılan dava üzerine, Anayasa Mahkemesi, 27.12.2002 günlü, E.2002/146, K.2002/201 sayılı kararı ile, cemaat vakıflarının, vakfiyeleri olup olmadığına bakılmaksızın dini, hayri, sosyal, eğitsel, sağlık ve kültürel alanlardaki gereksinimlerini gidermek üzere Bakanlar Kurulu'nun izniyle taşınmaz mal edinmelerine ve bunlar üzerinde tasarrufta bulunmalarına, ayrıca daha önce 2762 sayılı Yasa'nın 44. maddesi uyarınca vakıf kütüğüne tescil edilmişler dışında, 4771 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girdiği güne kadar tasarruflarında bulundukları taşınmazlar ile bağış ve vasiyet yoluyla edindikleri taşınmazları da mülk edinmelerine olanak tanınmasını Anayasa'ya aykırı bulmamıştır.

Ancak, incelenen Yasa'yla cemaat vakıfları için getirilen düzenlemelerin ortaya çıkardığı hukuksal tablonun, Anayasa Mahkemesi'nin bu kararında değinilen tablodan oldukça farklı olduğu tartışmasıdır.

Çünkü, incelenen Yasa'yla getirilen düzenlemelerle, yukarıda da belirtildiği gibi, cemaat vakıflarının mülhak vakıflar arasından çıkarılıp yeni vakıflara benzer ayrı bir tür gibi değerlendirilmesinin doğal sonucu olarak, bu vakıfların amaç ve etkinlikleri doğrultusunda giderek gelişmelerine ve etkinliklerini artırmalarına olanak sağlanmaktadır.

Anayasa'nın 176. maddesinde, Anayasa'nın dayandığı temel görüş ve ilkeleri belirten Başlangıç bölümünün, Anayasa metnine dahil olduğu açıklanmış, madde gerekçesinde de, bu bölümün Anayasa'nın diğer kurallarıyla eşdeğerde olduğu vurgulanmıştır.

Anayasa'nın, Cumhuriyet'in niteliklerini belirleyen 2. maddesinde ise, Türkiye Cumhuriyeti'nin, Başlangıç bölümünde belirtilen temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olduğu belirtilerek Başlangıçta yazılı temel ilkeler, Cumhuriyet'in nitelikleriyle özdeşleştirilmiştir.

Başlangıç bölümünün beşinci paragrafında, hiçbir etkinliğin Türk ulusal çıkarlarının, Türk varlığının, Devleti ve ülkesiyle bölünmezliği esasının, Türklüğün tarihi ve manevi değerlerinin, Atatürk ulusçuluğu, ilke ve devrimlerinin karşısında korunma göremeyeceği belirtilerek, Anayasa'nın öngördüğü hukuk düzeni içinde ulusal çıkarların her şeyin üzerinde tutulması gerektiği kabul edilmiştir.

Yine Anayasa'nın 2. maddesinde, Cumhuriyet'in nitelikleri belirtilirken devlet ve toplum çıkarlarına öncelik tanınmış; 3. maddesinde, Türk Devleti'nin ülkesi ve ulusuyla bölünmez bir bütün olduğu vurgulanmış; 5. maddesinde de, Türk Ulusu'nun bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyet'i ve demokrasiyi korumak, Devlet'in temel amaç ve görevleri arasında sayılmıştır.

Öte yandan, Anayasa'nın 10. maddesinde, herkesin, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasal düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri nedenlerle ayırım gözetilmeksizin yasa önünde eşit olduğu kurala bağlanmıştır. Anayasa'da ve yasalarımızda, mülkiyet hakkı ve örgütlenme özgürlüğündeki sınırlamalar dışında, tüm bireysel hak ve özgürlüklerden yararlanma yönünden, Türk yurttaşları arasında herhangi bir fark yaratılmamış ve ayırım yapılmamıştır.

Bu bağlamda, Medeni Yasa'nın 101. maddesinin üçüncü fıkrasında, Cumhuriyet'in Anayasa ile belirlenen niteliklerine ve Anayasa'nın temel ilkelerine, hukuka, ahlaka, ulusal birliğe ve ulusal çıkarlara aykırı ya da belli bir ırk ya da cemaat mensuplarını desteklemek amacıyla vakıf kurulması yasaklanmıştır.

Cemaat vakıflarının korunmasının dayanağını oluşturan Lozan Antlaşması'nın Türkiye Cumhuriyeti'nin benimsediği çağdaş, laik hukuk düzeni ile gereği sağlanmış, konumuz yönünden anlamı ise, Medeni Yasa'nın 101. maddesiyle somutlaşmıştır.

Medeni Yasa'nın 101. maddesiyle getirilen kesin yasak karşısında, azınlık çoğunluk ayrımı yapılmadan cemaat vakfı türünde bir vakfın Türkiye'de kurulması hiçbir biçimde olanaklı değildir.

Bu nedenlerle, eskiden kurulmuş cemaat vakıflarına, bu niteliklerini değiştirmemelerine karşın, ekonomik ve siyasal güç elde edecekleri biçimde yeni haklar ve ayrıcalıklar tanınmasını ve bunların mülhak vakıf statüsünden çıkarılarak yeni bir vakıf türü biçiminde yaşayan hukuksal varlıklar olarak sosyal yaşama katılmalarını sağlayacak düzenlemeleri, Lozan Antlaşması'yla, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş ilkelerinin ortaya konulduğu anayasal ilkelerle, mevcut hukuk sistemiyle, Anayasa'nın ayrıcalıkları yasaklayan 10. maddesiyle ve ayrıca ulusal çıkarlarla ve kamu yararıyla bağdaştırmak olanaklı değildir.

Ayrıca, Yasa'nın 41. maddesinde, Vakıflar Meclisi'nin,

- Genel Müdür, üç Genel Müdür yardımcısı ve 1. Hukuk Müşaviri olmak üzere beş,

- Vakıf konusunda bilgi ve deneyim sahibi yükseköğretim mezunları arasından Başbakan'ın önerisi üzerine ortak kararname ile atanacak beş,

- Yeni vakıflarca seçilecek üç,

- Mülhak ve cemaat vakıflarınca seçilecek birer,

üye olmak üzere toplam onbeş üyeden oluşacağı; ayrıca yeni vakıfların üç, mülhak ve cemaat vakıflarının birer yedek üye seçeceği belirtilmiştir.

Görüldüğü gibi maddede, Vakıflar Meclisi'nde cemaat vakıflarınca seçilecek bir üyenin de bulunması öngörülmektedir.

En üst karar organı olan ve Yasa'yla önemli görevler verilen Vakıflar Meclisi'nde, cemaat vakıflarınca seçilecek bir üyenin bulunması, bu vakıfları, Lozan Antlaşması'ndaki konumlarının çok ötesine çıkarmanın aracı durumuna getirecektir.

Öte yandan, bir mülhak vakfın mazbut vakıflar arasına alınması tüzelkişiliğinin sona erdirilerek, varlığının mazbut vakıflar tüzelkişiliği içinde eritilmesi, temsilinin ve yönetiminin de Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne devredilmesi sonucunu doğurmaktadır.

Türk Medeni Yasası'na göre kurulan vakıfların nasıl sona erdirileceği ise, Medeni Yasa'nın 116. maddesinde düzenlenmiştir. Maddeye göre, amacının gerçekleşmesinin olanaksız duruma gelmesi ve değiştirilmesine de olanak bulunmaması durumunda, vakfın kendiliğinden sona ereceği mahkeme kararıyla sicilden silineceği; yasak amaç güttüğü ya da yasak etkinliklerde bulunduğu sonradan anlaşılan ya da amacı sonradan yasaklanan vakfın amacının değiştirilmesine olanak bulunmaması du-

rumunda da, vakfın denetim makamının ya da Cumhuriyet savcısının başvurusu üzerine duruşma yapılarak dağıtılacağı belirtilmiştir. Bu kuralların, "yeni vakıf" olmadığı için cemaat vakıflarına uygulanamayacağı ortadadır.

Buna karşılık, incelenen Yasa'yla cemaat vakıfları mülhak vakıf statüsünden uzaklaştırılarak yeni vakıf statüsüne yakınlaştırıldığından, bunların yönetim organının oluşturulamaması durumunda mazbut vakıflar arasına alınmasına olanak bulunmadığı gibi, cemaat vakıflarının tüzelkişiliklerinin sona ermesine ilişkin herhangi bir düzenlemenin de bulunmadığı, başka bir anlatımla, bu konunun boşlukta bırakıldığı görülmektedir.

Bu nedenlerle, incelenen Yasa'nın 12., 14., 16., 25., 26. ve 41. maddelerinin Anayasa'nın Başlangıç bölümüne, 2., 3., ve 5. maddelerine aykırı olduğu sonucuna varılmaktadır.

3- Yasa'nın 11. maddesinde,

"Genel Müdürlükçe yapılan tebligata rağmen, bu Kanun uyarınca istenen beyanname, bilgi ve belgeleri zamanında vermeyen, organların vakfiye veya vakıf senedine aykırı olarak toplanmasına sebebiyet veren veya gerçeğe aykırı beyanda bulunan vakıf yönetimine Genel Müdürlükçe her bir eylem için beşyüz Türk Lirası idari para cezası verilir. İdari para cezalarına karşı tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulabilir."

düzenlemesine yer verilmiştir.

Maddeyle gönderme yapılan 5326 sayılı Kabahatler Yasası'nın 3. maddesi, itiraz yoluyla açılan dava sonunda, Anayasa Mahkemesi'nin 1.3.2006 günlü, E.2005/108, K.2006/35 sayılı kararıyla iptal edilmiştir.

Ancak, doğacak hukuksal boşluk kamu yararını ihlal edecek nitelikte görüldüğünden, iptal hükmünün, kararın Resmi Gazete'de yayımlanmasından başlayarak altı ay sonra yürürlüğe girmesi öngörülmüş olup, iptal kararı 22.7.2006 günlü, 26236 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

Anayasa Mahkemesi'nin sözü edilen kararında, Kabahatler Yasası'nın "Genel kanun niteliği" başlıklı 3. maddesinde yer alan, "Bu Kanunun genel hükümleri diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanır." kuralı,

"Madde gerekçesinden, özel kanunlarda dağılık biçimde yer alan idari yaptırımların disiplin altına alınarak, özel kanunlarda kabahat türünden fiillerin tanımlanması ve bu fiiller karşılığında öngörülen idari yaptırımların belirlenmesinin amaçlandığı anlaşılmaktadır. Böylece, Kanun'un bu kısmında düzenlenen amaç ve kapsam, tanım, genel kanun niteliği, kanunilik ilkesi, zaman bakımından uygulama, yer bakımından uygulama, kabahatten dolayı sorumluluğun esasları, yaptırım türleri, soruşturma zamanaşımı, karar verme yetkisi ve kanun yolları başlık veya üst başlığı altında sayılan genel ilkelerin özel kanunlardaki kabahat fiilleri hakkında da uygulanması benimsenmiştir.

Yasa'nın 2. maddesindeki kabahat deyiminden, kanunun karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık anlaşılmaktadır. 16. maddede, kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımlar, idari para cezası ve idari tedbirler olarak belirlenmiştir. İdari tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir.

İtiraz konusu 3. maddede 'Bu Kanunun genel hükümleri diğer kanunlardaki kabahatler hakkında da uygulanır' denilmektedir. Bu kuralın 2. maddedeki tanımla birlikte incelenmesinden, 5326 sayılı Kanun'un idari yargının görev alanını da kapsadığı anlaşılmaktadır. Ancak, Yasa'nın 19. maddesiyle bu kapsamın daraltılarak, diğer kanunlarda kabahat karşılığında öngörülen, belirli bir süre için bir meslek ve sanatın yerine getirilmemesi, işyerinin kapatılması, ruhsat veya ehliyetin geri alınması, kara, deniz veya hava nakil aracının trafikten veya seyrüseferden alıkonulması gibi yaptırımlara ilişkin hükümler, ilgili kanunlarda bu Kanun hükümlerine uygun değişiklik yapıncaya kadar saklı tutulmaktadır.

Yasa'nın 27. maddesinin (1) numaralı fıkrasında ise, idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabileceği belirtilmektedir. Bu kuralın, ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler dışındaki, idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararları için uygulanacağı açıktır.

Anayasa'nın 125. maddesinin birinci fıkrasında, 'idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolu açıktır'; 140. maddesinin birinci fıkrasında, 'Hakimler ve savcılar adli ve idari yargı hakim ve savcılar olarak görev yaparlar'; 142. maddesinde, 'Mahkemelerin kuruluşu, görev ve yetkileri, işleyişi ve yargılama usulleri kanunla düzenlenir'; 155. maddesinin birinci fıkrasında da, 'Danıştay, idari mahkemelerce verilen kanunun başka bir idari yargı merciine bırakmadığı karar ve hükümlerin son inceleme merciidir. Kanunda gösterilen belli davalara da ilk ve son derece mahkemesi olarak bakar' denilmektedir. Bu kurallara göre, Anayasa'da idari ve adli yargının ayrılığı kabul edilmiştir. Bu ayrım uyarınca idarenin kamu gücü kullandığı ve kamu hukuku alanına giren işlem ve eylemleri idari yargı, özel hukuk alanına giren işlemleri de adli yargı denetimine tabi olacaktır. Buna bağlı olarak idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda yasakoyucunun geniş takdir hakkının bulunduğunu söylemek olanaklı değildir.

Ceza hukukundaki gelişmelere koşut olarak, kimi yasal düzenlemelerde basit nitelikte görülen suçlar hakkında idari yaptırımlara yer verildiği görülmektedir. Daha ağır suç oluşturan eylemler için verilen idari para cezalarına karşı yapılacak başvurularda konunun idare hukukundan çok ceza hukukunu ilgilendirmesi nedeniyle adli yargının görevli olması doğaldır. Ancak, idare hukuku esaslarına göre tesis edilen bir idari işlemin, sadece para cezası yaptırımı içermesine bakılarak denetiminin idari yargı alanından çıkarılarak adli yargıya bırakılması olanaklı değildir.

Bu durumda, itiraz konusu kuralla diğer yasalardaki kabahatlere yollama yapılarak, yalnızca yaptırımın türünden hareketle ve idari yargının denetimine tabi tutulması gereken alanlar gözetilmeden, bunları da kapsayacak biçimde başvuru yolu, itiraz, bunlara ilişkin usul ve esasların değiştirilmesi, Anayasa'nın 125. ve 155. maddelerine aykırıdır.",

gerekçeleriyle iptal edilmiştir.

Özel hukukta taraflar arasında bir eşitlik söz konusu iken, kamu hukukunda taraflar arasında kamu otoritesinden kaynaklanan bir hiyerarşi bulunmaktadır. Devlet, bireye buyurmak ve kendi istenci doğrultusunda hükmetmek gücüne sahiptir. Bu güç, genel olarak Devlet aygıtının yüklendiği kamu gereksinimlerini gidermek, kamu düzeni ve güvenliğini sağlamak, kamu sağlığını ve ulusal servetleri korumak görevlerinin gereği ve sonucudur.

Sözü edilen görevler kamu otoritesini aynı ölçüde geniş bir tasarruf alanına kavuşturmakta ve bu görevlerin yerine getirilmesi sürecinde aldığı kararları doğrudan uygulama yetkisine sahip kılmaktadır. Bu durum, kamu otoritesinin, yönetsel düzenin korunması ve bu korumanın sürdürülmesi için aldığı ve bireylerin hukuksal durumlarını etkileyen kararlarının ihlalinin kimi yaptırımlara bağlanmasını ve sonuçta kamu otoritesine yaptırım uygulama yetkisi verilmesini zorunlu kılmaktadır. Bu yaptırımlar içinde en önemlisi ise, yasanın açıkça izin verdiği durumlarda idarenin yargı organına başvurmadan uyguladığı, mali nitelikli yaptırımlar olan idari para cezalarıdır.

İncelenen Yasa'nın,

- 36. maddesinin (e) bendinde, mülhak, cemaat ve yeni vakıflar ile esnaf vakıflarının denetimini yapmak, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün görevleri arasında sayılmış,

- 33. maddesinin son fıkrasında da, vakıfların amaca ve yasalara uygunluk denetimi ile iktisadi işletmelerinin etkinlik ve kurallara uygunluk denetiminin Vakıflar Genel Müdürlüğü'nce yapılacağı belirtilerek, denetimin konusu açıklığa kavuşturulmuştur.

Yasa'nın 35. maddesinin birinci fıkrasına göre, Başbakanlığa bağlı bir kamu tüzelkişisi olan Vakıflar Genel Müdürlüğü, denetime ilişkin kamu görevini etkinlikle yerine getirebilmesi için, denetlemekle görevli ve yetkili olduğu vakıfların yöneticilerine, Yasa'nın 11. maddesindeki eylemleri nedeniyle idari yaptırım uygulama yetkisiyle donatılmıştır.

Bu nedenle, Yasa'nın 11. maddesinde yer alan idari para cezası, idare hukuku esaslarına göre tesis edilen bir idari işlem olup, kabahat olarak nitelendirilemez.

Dolayısıyla, bu idari para cezasının yargısal denetiminin, 5326 sayılı Yasa'ya gönderme yapılarak idari yargının görevinden çıkarılıp, adli yargıya bırakılması, Anayasa Mahkemesi'nin yukarıya alınan kararında ortaya konulan gerekçelerle, Anayasa'nın 125. ve 155. maddelerine aykırı düşmektedir.

4- Yasa'nın 68. maddesinde,

"Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, I. Hukuk Müşaviri ile Bölge Müdürü ortak kararnameyle, Rehberlik ve Teftiş Başkanı ile Daire Başkanı, Genel Müdürün teklifi Başbakanın veya görevlendirdiği Devlet Bakanının onayıyla, diğer personel ise Genel Müdür tarafından atanır.",

düzenlemesine yer verilmiştir.

Düzenlemede, Rehberlik ve Teftiş Başkanı ile Daire Başkanı'nın, Vakıflar Genel Müdürü'nün önerisi üzerine Başbakan'ın ya da görevlendirdiği Devlet Bakan'ın onayıyla atanması öngörülmüştür.

Yasa'nın 35. maddesindeki düzenlemeye göre, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Başbakanlığa bağlı bir kamu tüzelkişisidir.

Yasa'nın 79. maddesinin (b) fıkrasının 4. ve 5. bentleriyle, 657 sayılı Devlet Memurları Yasası'na ekli II sayılı "Ek Gösterge Cetveli"nin, "II-Yargı Kuruluşları, Bağlı ve İlgili Kuruluşlar ile Yüksek Öğretim Kuruluşlarında" başlıklı bölümüne ve (IV) sayılı "Makam Tazminatı Cetveli"nin 5. sırasının (e) bendinin sonuna "Vakıflar Genel Müdürlüğü Rehberlik ve Teftiş Başkanı" eklenmiş; böylece Vakıflar Genel Müdürlüğü Rehberlik ve Teftiş Başkanı'nın ek göstergesi 3600, makam tazminatı göstergesi ise 3000 olarak saptanmıştır.

Bu durum, Rehberlik ve Teftiş Başkanı'nın bürokratik hiyerarşide genel müdür yardımcısı ve üstü düzeyde düşünüldüğünü göstermektedir. Buna karşılık incelenen Yasa'da, sözü edilen kadroya yapılan atamada Cumhurbaşkanı'nın imzasını gerektirmeyen bir yöntem getirilmektedir.

Aynı yöndeki düzenlemeleri nedeniyle, 5394 sayılı "Türkiye İstatistik Kanunu"nun 56. maddesinin birinci fıkrası, Anayasa Mahkemesi'nin 19.12.2005 günlü, E.2005/143, K.2005/99 sayılı kararıyla iptal edilmiştir.

Yüksek Mahkeme'nin kararında,

"... Yasa'nın 56. maddesinin dava konusu birinci fıkrasında, Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığındaki Birinci Hukuk Müşaviri hariç olmak üzere tüm atamaların Başkan tarafından yapılacağı belirtildiğinden, Kurum'da, Birinci Hukuk Müşaviri dışında Başkan Yardımcıları, Daire Başkanları, İstatistik Müşaviri, Hukuk Müşaviri, Bölge Müdürleri ile diğer görevliler Başkan tarafından atanacaktır.

Anayasa'nın 8. maddesinde 'Yürütme yetkisi ve görevi, Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından, Anayasaya ve kanunlara uygun olarak kullanılır ve yerine getirilir.' denilmekte, 104. maddesinde de 'kararnameleri imzalamak' Cumhurbaşkanı'nın yürütme alanındaki görev ve yetkileri arasında sayılmaktadır. Anayasa'nın 104. maddesinde sözü edilen 'kararnameler', Kanun Hükmünde Kararnameler ile Bakanlar Kurulu'nun çeşitli kararnamelerinin yanında üst düzey yöneticilerin atanması ile ilgili müşterek kararnameleri de kapsamaktadır. Yürütme yetkisi ve görevi, Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu'nca yerine getirileceğinden, söz konusu kararnamelerin hukuksal geçerliği için her iki tarafın da katılımı gerekmektedir.

Buna göre, kamu politikasının tayinine katılan, etkin bir otoriteye sahip olan, kuruluşların amacının gerçekleşmesinde önemli yetki ve sorumluluklarla donatılan, planlama, örgütlenme, personel ve kadrolarını yöneten, denetim ve temsil gibi işlevleri yerine getiren kamu görevlilerinin, üst düzey yönetici konumunda olmaları nedeniyle bunların atamalarının da müşterek kararname ile yapılması Anayasal zorunluluktur."

yargısına varılmıştır.

Bu nedenle, incelenen Yasa'yla, üst düzey yönetici olarak düzenlenen "Rehberlik ve Teftiş Başkanı"nın, ortak kararname yerine Genel Müdür'ün önerisi üzerine Başbakan'ın ya da görevlendirdiği Devlet Bakanı'nın onayıyla atanmasını öngören 68. madde kuralının, parlamenter demokratik sistemle, Anayasa'nın 8., 104. ve 105. maddeleriyle, kamu yararı ve kamu hizmetinin gerekleriyle bağdaşmadığı sonucuna varılmaktadır.

Yayımlanması yukarıda açıklanan gerekçelerle uygun görülmeyen 5555 sayılı "Vakıflar Kanunu", 5, 11, 12, 14, 16, 25, 26, 41 ve 68. maddelerinin Türkiye Büyük Millet Meclisi'nce bir kez daha görüşülmesi için, Anayasa'nın değişik 89 ve 104. maddeleri uyarınca ilişikte geri gönderilmiştir.

Ahmet Necdet SEZER

Cumhurbaşkanı

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No.: 1/24

Karar No.: 11

25/01/2008

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

22 nci Yasama Dönemi Adalet Komisyonunun 5/10/2006 tarihli 110 karar numaralı raporu ile sonuçlandığı, "Vakıflar Kanunu Tasarısı", Türkiye Büyük Millet Meclisinin 9/11/2006 tarihli 17 nci birleşiminde görüşülmüş ve 5555 sayılı Kanun olarak kabul edilmiştir.

Kanun, Anayasamızın 89 uncu maddesi gereğince yayımlanması için Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 14/11/2006 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-12046/35237 sayılı tezkeresi ile Cumhurbaşkanlığına gönderilmiştir.

Cumhurbaşkanı, Vakıflar Kanununu, 29/11/2006 tarihli ve B.01.0.KKB.01-18/A-10-2006-830 sayılı yazısıyla, Anayasanın 89 ve 104 üncü maddeleri uyarınca yayımlanmasını kısmen uygun bulmayarak; 5, 11, 12, 14, 16, 25, 26, 41 ve 68 inci maddelerini tekrar görüşülmek üzere Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına göndermiş ve Başkanlıkça 30/12/2006 tarihinde gerekçeli geri gönderme tezkeresi ile birlikte tali komisyon olarak Anayasa Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilmiştir. Gerekçeli geri gönderme tezkeresi de Genel Kurulun 30/11/2006 tarihli 26 ncı birleşiminde okunmuştur.

22 nci Yasama Dönemi Adalet Komisyonu, Hükümeti temsilen Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Mehmet Ali Şahin'in, Yargıtay Başkanlığı, Adalet, Maliye, Dışişleri bakanlıkları, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü ve Avrupa Birliği Genel Sekreterliği temsilcileri ile vakıflar konusunda çeşitli çalışmalarını olan Dr. Nafiz Öztürk'ün katılımlarıyla, 14/3/2007 tarihli 93 üncü toplantısında, Cumhurbaşkanının geri gönderme gerekçelerini de dikkate alarak, 9/11/2006 tarihli ve 5555 Sayılı Vakıflar Kanununu, bir kez daha inceleyip görüşmüştür.

22 nci Yasama Dönemi Adalet Komisyonunca, Anayasanın 89 uncu ve İçtüzüğün 35 inci maddesine dayanılarak 5555 sayılı Vakıflar Kanununun sadece Cumhurbaşkanı tarafından geri gönderilen 5, 11, 12, 14, 16, 25, 26, 41 ve 68 inci maddelerinin görüşülmesi, yapılan oylama sonucu kabul edilmiş, Komisyon, 22/3/2007 tarihli ve 121 numaralı kararıyla maddeleri oy çokluğuyla aynen kabul etmiştir. Komisyon Raporu 1370 sırasayı numarası olarak Genel Kurul gündemine girmiş ancak Yasama Dönemi sona erdiğinden tekrar görüşülememiştir.

Komisyonumuz, 16/01/2008 tarihli 9 uncu toplantısında Hükümeti temsilen Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Hayati Yazıcı, Vakıflar Genel Müdürü Yusuf Beyazıt ile Adalet, Maliye, Dışişleri bakanlıkları, Yargıtay Başkanlığı, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü ve Avrupa Birliği Genel Sekreterliği temsilcilerinin katılımlarıyla, Cumhurbaşkanınca Anayasanın 89 ve 104 üncü maddeleri uyarınca geri gönderilen 9/11/2006 tarihli ve 5555 sayılı Vakıflar Kanununu Cumhurbaşkanının geri gönderme gerekçelerini de dikkate alarak, bir kez daha inceleyip görüşmüştür.

Komisyonumuzca, Anayasanın 89 uncu ve İçtüzüğün 35 inci maddesine dayanılarak 5555 sayılı Vakıflar Kanununun sadece Cumhurbaşkanı tarafından geri gönderilen 5, 11, 12, 14, 16, 25, 26, 41 ve 68 inci maddelerinin görüşülmesi, yapılan oylama sonucu kabul edilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(S. Sayısı: 98)

Sayın Cumhurbaşkanı, Kanunun 5 inci maddesini; Yasayla, tüzelkişiliği oluşturan kurucu iradeye bağlı kalmaksızın, vakfedenin çizdiği konu, amaç, örgütlenme ve yönetim biçiminin dışına çıkılması ya da çıkılmasına izin verilmesi, başka bir anlatımla, vakfın yönetiminin, amacının ve mallarının serbestçe değiştirilmesi ya da değiştirilmesine izin verilmesi durumunda ortaya çıkan yapının, hukukun tanımladığı biçimiyle vakfın özel hukuk tüzelkişiliği olarak nitelendirilmesine olanak kalmayacağını; vakfiyelerinde ya da vakıf senetlerinde kural bulunması koşuluna bağlamayan 5 inci maddenin üçüncü fıkrasının, hukukun genel ilkeleriyle, Anayasanın 2 nci maddesinde yer verilen hukuk devleti niteliğinin gereği olan hukuk güvenliği ilkesi ile örgütlenme özgürlüğü ve mülkiyet hakkına ilişkin 33 ve 35 inci maddeleri ile bağdaşmadığını ifade etmektedir.

Komisyonumuzda, 5 inci madde üzerinde yapılan görüşmeler sonucunda; özellikle yurt genelinde hizmeti amaçlayan vakıfların amaçlarını gerçekleştirebilmeleri için faaliyetlerini sürdürdükleri merkezleri dışındaki şehirlerde şube veya temsilcilik şeklinde birimlere ihtiyaç duydukları; amaçları doğrultusunda daha etkin, süratli, verimli bir hizmet sunabilmeleri için, tüzel kişiliği olmayan, vakfın merkezine bağlı olarak çalışan şube ve temsilcilikler kurmaları çağdaş hizmet anlayışının gereği olduğu düşüncesi hakim olmuştur.

Ayrıca, maddenin üçüncü fıkrasında, vakıfların şube ve temsilcilik açmalarının şartı olarak vakıf senetlerindeki amaçları gerçekleştirmek yer almaktadır. Vakfedenin vakıf kurma amacının gerçekleştirilmesini odak noktası olarak belirleyen bu düzenlemede kurucu irade ön plandadır.

Bunun yanında, Türk Medeni Kanununun 106 ncı maddesinde "Vakıf senedinde vakfın adı, amacı, bu amaca özgülünen mal ve haklar, vakfın örgütlenme ve yönetim şekli ile yerleşim yeri gösterilir." hükmü yer almaktadır. Bir vakfın şube ve temsilcilik açması örgütlenme şeklidir ve senette bulunması Kanun gereğidir. Ayrıca vakıf kurumunun tarihi süreç içerisinde ve şartlara göre hukuki unsurlar itibarıyla dönüşüm yaşaması, bir varolma zorunluluğudur. Vakıflar hukuku tarihi incelendiğinde başlangıçtaki hukuki yapının dönüşüme uğradığı gözlenebilecektir. Mukataa ve icareteyn, bunun tipik örneğidir.

Komisyonumuz, bu düşüncelerle Sayın Cumhurbaşkanının geri gönderme gerekçesine katılmamış ve 5 inci madde oy çokluğu ile aynen kabul edilmiştir.

Sayın Cumhurbaşkanı, Kanunun 11 inci maddesini, idari para cezasının yargısal denetiminin, 5326 sayılı Kabahatler Kanununa gönderme yapılarak idari yargının görevinden çıkarılıp adli yargıya bırakılmasının Anayasa Mahkemesi'nin 1/3/2006 günlü E.2005/108, K.2006/35 sayılı kararıyla iptal edildiğinden bahisle, Anayasanın 125 inci ve 155 inci maddelerine aykırı olduğunu ifade etmiştir.

Komisyonumuzda, 11 inci madde üzerinde yapılan görüşmeler sonucunda; 5326 sayılı Kabahatler Kanununda, Sayın Cumhurbaşkanının 5555 sayılı Vakıflar Kanununu geri gönderme tarihi olan 29/11/2006 tarihinden sonra, Türkiye Büyük Millet Meclisince, 6/12/2006 tarihinde 5560 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik ile Anayasa Mahkemesinin yukarıda anılan iptal kararı dikkate alınarak, 3 üncü maddesi yeniden düzenlendiğinden, konusu kalmayan geri gönderme gerekçesine Komisyonumuzca katılamamış ve madde oy çokluğu ile aynen kabul edilmiştir.

Sayın Cumhurbaşkanı, 5555 sayılı Kanunun 12 nci maddesiyle ilgili olarak, Yasayla, tüzelkişiliği oluşturan kurucu iradeye bağlı kalmaksızın, vakfedenin çizdiği konu, amaç, örgütlenme ve yönetim biçiminin dışına çıkılması ya da çıkılmasına izin verilmesi, başka bir anlatımla, vakfın yönetiminin, amacının ve mallarının serbestçe değiştirilmesi ya da değiştirilmesine izin verilmesi durumunda ortaya çıkan yapının, hukukun tanımladığı biçimiyle vakfın özel hukuk tüzelkişiliği olarak nite-

lendirilmesine olanak kalmayacağını ifade etmiş; vakfiyelerinde ya da vakıf senetlerinde kural bulunması koşuluna bağlamayan Kanununun 12 nci maddesinin, hukukun genel ilkeleriyle, Anayasanın 2 nci maddesinde yer verilen hukuk devleti niteliğinin gereği olan hukuk güvenliği ilkesiyle, Anayasanın örgütlenme özgürlüğü ve mülkiyet hakkına ilişkin 33 üncü ve 35 inci maddelerindeki kurallarla bağdaşmadığını belirtmiştir.

Ayrıca Sayın Cumhurbaşkanı, geri gönderilen Yasayla getirilen düzenlemelerle, yukarıda da belirtildiği gibi, cemaat vakıflarının, mülhak vakıflar arasından çıkarılıp yeni vakıflara benzer ayrı bir tür gibi değerlendirilmesinin doğal sonucu olarak, bu vakıfların amaç ve etkinlikleri doğrultusunda giderek gelişmelerine ve etkinliklerini artırmalarına olanak sağlanmakta olduğunu; bu nedenlerle, eskiden kurulmuş cemaat vakıflarına, bu niteliklerini değiştirmemelerine karşın, ekonomik ve siyasi güç elde edecekleri biçimde yeni haklar ve ayrıcalıklar tanınmasını Lozan Antlaşması'yla, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş ilkelerinin ortaya konulduğu anayasal ilkelerle, mevcut hukuk sistemiyle, Anayasanın ayrıcalıkları yasaklayan 10 uncu maddesiyle ve ayrıca ulusal çıkarlarla ve kamu yararıyla bağdaştırmanın olanaklı olmadığı, bu nedenlerle, incelenen Yasanın 12 nci maddesinin, Anayasanın Başlangıç bölümüne, 2 nci, 3 üncü ve 5 inci maddelerine aykırı olduğunu ifade etmiştir.

12 nci madde üzerinde yapılan görüşmeler sonucunda; aşağıda belirtilmiş olan ayrıntılı gerekçelerle, Sayın Cumhurbaşkanının geri gönderme gerekçesine Komisyonumuz katılmamış ve madde oy çokluğu ile aynen kabul edilmiştir.

Vakıflar, Türk Medeni Kanununa göre kurulan özel hukuk tüzel kişisidirler. Gerek Cumhuriyet öncesinde, gerekse günümüzde vakıflar, belli bir süreyle sınırlı olarak kurulamamaktadır. Sonsuza kadar yaşaması, vakfedenin öngördüğü amaçların gerçekleştirilmesi mal edinimi, mallarını günümüz koşullarında ekonomik olarak değerlendirmeleri, değiştirmeleri koşuluna bağlıdır. Bir vakıfta en önemli unsur, vakfedenin vakfi kurma amacıdır. Vakfa hayatiyet veren budur. Nitekim Türk Medeni Kanunu da amaca özgülenen kuruluş malvarlığı için Mahkeme iznini öngörmüş, vakfın amacını gerçekleştirmeye yönelik olarak sonradan edindiği mallarla ilgili bir sınırlama öngörmüştür.

Cemaat Vakıfları 1935 yılında yürürlüğe giren Vakıflar Kanunu ile tüzel kişilik kazanmışlardır. Kanun koyucu, Tasfiye Kanunu olarak nitelenen 2762 sayılı Kanunu düzenlerken beyanname veren gayrimüslim hayır kurumlarını da vakıf olarak kabul etmiştir. 1936 beyannameleri, soruların karşılıklarının doldurulduğu bir belgedir. Beyannamenin Türk Medeni Kanunu anlamında vakıf senedi özelliğini ya da mazbut ve mülhak vakıfların vakfiyelerinde yer alan unsurları içermesi mümkün değildir. Bu vakıflara tüzel kişilik veren kanun koyucunun, tüzel kişiliğin gerektirdiği haklardan cemaat vakıflarını yoksun bırakması düşünülemez. Nitekim bu vakıflar 1936-1974 yılları arasında hiçbir izne gerek olmaksızın mal edinmişlerdir. Cemaat vakıfları da diğer vakıflar gibi Türk kurumlarıdır. Vakıf müessesesinin gereği olarak amaçlarını gerçekleştirmek için mal edinmeleri, malları üzerinde tasarrufta bulunmaları, özel hukuk tüzel kişiliğinin doğal bir sonucudur. Vakıf malvarlığının daha verimli değerlere dönüştürülmesini mümkün kılan yeni model, vakfın zatiyetinin ve amacının devam edebilmesinin zorunlu koşuludur. Geçmişte mevcudiyetleri sürdürülemediği vakıflar gerçeğinde bu noksanlığın etkisi gözardı edilemez. Ne vakıf kavramı, ne de vakıf emlakı donuk birer öz değildir.

Cemaat vakıflarının ayrı bir vakıf türü olduğu, mülhak vakıf statüsünden çıkarıldığı yorumuna katılmak mümkün değildir. "Cemaat vakfi" terimi, 31/5/1949 tarihli ve 5404 sayılı Kanun ile 2762 sayılı Kanuna girmiş ve 24/3/1981 tarihli ve 2437 sayılı Kanunla da diğer vakıflardan farklı olarak cemaat vakıflarının teftiş ve denetim payının genel bütçeden ödeneceği belirtilmiştir. 3/8/2002 tarihli ve 4771 sayılı Kanunla da mal edinebilmesi hususu özel olarak düzenlenmiştir.

4771 sayılı Kanunla yapılan düzenlemede cemaat vakıflarının; dini, hayri, eğitsel, kültürel, sosyal, sıhhi alanlardaki ihtiyaçlarını karşılamak üzere mal edinebilecekleri hükmü yer almaktadır.

Kanunda mal edinimi ile ilgili izin müessesesi kaldırılırken, Vakıflar Meclisince alım sırasında bir defa yapılan denetim yerine bildirim, beyanname verme, iç denetim, Vakıflar Genel Müdürlüğünün amaca uygunluk denetimi yani malın hangi amaçla ve vakfın hangi kaynağıyla, hangi yolla edinildiği, amaca uygun kullanılıp kullanılmadığı, gelir getiriyorsa ekonomik değerlendirilip değerlendirilmediği, gelirin nerelere harcandığı Vakıflar Genel Müdürlüğü müfettişlerince denetlenecektir. Bu bir performans denetimidir.

Sayın Cumhurbaşkanı, Kanunun 14 üncü maddesini; yukarıda da belirtildiği gibi, cemaat vakıflarının mülhak vakıflar arasından çıkarılıp yeni vakıflara benzer ayrı bir tür gibi değerlendirilmesinin doğal sonucu olarak, bu vakıfların amaç ve etkinlikleri doğrultusunda giderek gelişmelerine ve etkinliklerini artırmalarına olanak sağlandığını; bu nedenlerle, eskiden kurulmuş cemaat vakıflarına, bu niteliklerini değiştirmemelerine karşın ekonomik ve siyasal güç elde edecekleri biçimde yeni haklar ve ayrıcalıklar tanınmasını ve bunların mülhak vakıf statüsünden çıkarılarak yeni bir vakıf türü biçiminde yaşayan hukuksal varlıklar olarak sosyal yaşama katılmalarını sağlayacak düzenlemelerin, Lozan Antlaşması'yla, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş ilkelerinin ortaya konulduğu anayasal ilkelerle, mevcut hukuk sistemiyle, Anayasanın ayrıcalıkları yasaklayan 10 uncu maddesiyle ve ayrıca ulusal çıkarlarla ve kamu yararıyla bağdaştırmanın olanaklı olmadığını; bu bağlamda maddenin Anayasanın Başlangıç bölümüne, 2 nci, 3 üncü ve 5 inci maddelerine aykırı olduğunu ifade etmiştir.

Komisyonumuzca, 14 üncü madde üzerinde yapılan görüşmeler sonucunda, Sayın Cumhurbaşkanının geri gönderme gerekçesine aşağıda belirtilen gerekçelerle; katılmamış ve madde oy çokluğu ile aynen kabul edilmiştir.

Yapılan düzenleme 2762 sayılı Vakıflar Kanununun 17 nci maddesine paralel bir düzenlemedir. 2762 sayılı Kanunun 17 nci maddesine göre; “Vazife ve şartlarının yerine getirilmesine maddeten imkan kalmayan vakıflarda, bu vazife ve şartları değiştirmede İdare Meclisinin kararı ile Umum Müdürlük yetkilileridir. Mülhak vakıflarda İdare Meclisi karar vermeden evvel mütevellilerin mütalaasını alır.”

5555 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinde, vakfedenin iradesine aykırı olmamak kaydıyla yapılacak amaç ve işlev değişikliğinde, Vakıflar Meclisi yetkili kılınarak yürürlükteki düzenlemeden daha ileri bir düzenleme getirilmektedir. Cemaat vakıflarının mülhak vakıf olduğu kabul edilse dahi zaten bu imkan Vakıflar Kanununda da bulunmaktadır. Bu madde ile cemaat vakıflarına bir ayrıcalık getirilmemektedir.

Sayın Cumhurbaşkanı, Kanunun 16 ncı maddesiyle ilgili olarak, Yasayla, tüzelkişiliği oluşturan kurucu iradeye bağlı kalmaksızın, vakfedenin çizdiği konu, amaç, örgütlenme ve yönetim biçiminin dışına çıkılması ya da çıkılmasına izin verilmesi, başka bir anlatımla, vakfın yönetiminin, amacının ve mallarının serbestçe değiştirilmesi ya da değiştirilmesine izin verilmesi durumunda ortaya çıkan yapının, hukukun tanımladığı biçimiyle vakfın özel hukuk tüzelkişiliği olarak nitelendirilmesine olanak kalmayacağını ifade etmiştir.

Vakfiyelerinde ya da vakıf senetlerinde kural bulunması koşuluna bağlamayan 16 ncı maddenin üçüncü ve son fıkraları, hukukun genel ilkeleriyle, Anayasanın 2 nci maddesinde yer verilen hukuk devleti niteliğinin gereği olan hukuk güvenliği ilkesiyle, Anayasanın örgütlenme özgürlüğü ve mülkiyet hakkına ilişkin 33 üncü ve 35 inci maddelerindeki kurullarla bağdaşmadığını Sayın Cumhurbaşkanı belirtmiştir.

Ayrıca Sayın Cumhurbaşkanı, Yasayla getirilen düzenlemelerle, yukarıda da belirtildiği gibi, cemaat vakıflarının mülhak vakıflar arasından çıkarılıp yeni vakıflara benzer ayrı bir tür gibi değerlendirilmesinin doğal sonucu olarak, bu vakıfların amaç ve etkinlikleri doğrultusunda giderek gelişmelerine ve etkinliklerini artırmalarına olanak sağlandığını; bu nedenlerle, eskiden kurulmuş cemaat vakıflarına, bu niteliklerini değiştirmemelerine karşın, ekonomik ve siyasal güç elde edecekleri biçimde yeni haklar ve ayrıcalıklar tanınmasını ve bunların mülhak vakıf statüsünden çıkarılarak yeni bir vakıf türü biçiminde yaşayan hukuksal varlıklar olarak sosyal yaşama katılmalarını sağlayacak düzenlemeleri, Lozan Antlaşması'yla, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş ilkelerinin ortaya konulduğu anayasal ilkelerle, mevcut hukuk sistemiyle, Anayasanın ayrıcalıkları yasaklayan 10 uncu maddesiyle ve ayrıca ulusal çıkarlarla ve kamu yararıyla bağdaştırmanın olanaklı olmadığını; bu nedenlerle, incelenen Yasanın 16 ncı maddesinin Anayasanın Başlangıç bölümüne, 2 nci, 3 üncü ve 5 inci maddelerine aykırı olduğunu ifade etmiştir.

Komisyonumuz, 16 ncı madde üzerinde yapılan görüşmeler sonucunda; madde ile mülkiyet devrinin öngörülmemesi, yalnızca hayrat taşınmazları kapsamı, ticari bir fonksiyonu öngörmemesi, tahsis amacına aykırı kullanımda mülki amirin tahliyesini öngörmemesi, cemaat vakıflarına ait hayrat taşınmazların da aynı cemaate ait bir vakfa tahsisinin hayratın kullanılış amacını koruması, hayrat vasfını yitirmiş taşınmazların vakfın akarına dönüştürülmesinin öngörülmesi, vakıfların hayratlarının öncelikli korunmasının Kanunun birçok maddesinde vurgulanması, vakfedenin iradesinin ortadan kaldırılmaması ve ancak günün koşullarında hayrat vasfını sürdüremeyecek taşınmazların yok olmasının önlenmesi amaçlandığından, Sayın Cumhurbaşkanının geri gönderme gerekçesine katılmamış ve madde oy çokluğu ile aynen kabul edilmiştir.

Sayın Cumhurbaşkanı, Kanunun 25 inci maddesiyle ilgili olarak, Yasayla, tüzelkişiliği oluşturulan kurucu iradeye bağlı kalmaksızın, vakfedenin çizdiği konu, amaç, örgütlenme ve yönetim biçiminin dışına çıkılması ya da çıkılmasına izin verilmesi, başka bir anlatımla, vakfın yönetiminin, amacının ve mallarının serbestçe değiştirilmesi ya da değiştirilmesine izin verilmesi durumunda ortaya çıkan yapının, hukukun tanımladığı biçimiyle vakfın özel hukuk tüzelkişiliği olarak nitelendirilmesine olanak kalmayacağını; vakfiyelerinde ya da vakıf senetlerinde kural bulunması koşuluna bağlamayan 25 inci maddesinin ikinci fıkrası, hukukun genel ilkeleriyle, Anayasanın 2 nci maddesinde yer verilen hukuk devleti niteliğinin gereği olan hukuk güvenliği ilkesiyle, Anayasanın örgütlenme özgürlüğü ve mülkiyet hakkına ilişkin 33 üncü ve 35 inci maddelerindeki kurullarla bağdaşmadığını; incelenen Yasayla getirilen düzenlemelerle, yukarıda da belirtildiği gibi, cemaat vakıflarının mülhak vakıflar arasından çıkarılıp yeni vakıflara benzer ayrı bir tür gibi değerlendirilmesinin doğal sonucu olarak, bu vakıfların amaç ve etkinlikleri doğrultusunda giderek gelişmelerine ve etkinliklerini artırmalarına olanak sağlandığını ifade etmiştir.

Sayın Cumhurbaşkanı ayrıca, eskiden kurulmuş cemaat vakıflarına, bu niteliklerini değiştirmemelerine karşın, ekonomik ve siyasal güç elde edecekleri biçimde yeni haklar ve ayrıcalıklar tanınmasını ve bunların mülhak vakıf statüsünden çıkarılarak yeni bir vakıf türü biçiminde yaşayan hukuksal varlıklar olarak sosyal yaşama katılmalarını sağlayacak düzenlemeleri, Lozan Antlaşması'yla, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş ilkelerinin ortaya konulduğu anayasal ilkelerle, mevcut hukuk sistemiyle, Anayasanın ayrıcalıkları yasaklayan 10 uncu maddesiyle ve ayrıca ulusal çıkarlarla ve kamu yararıyla bağdaştırmanın olanaklı olmadığından bahisle, 25 inci maddenin Anayasanın Başlangıç bölümüne, 2 nci, 3 üncü ve 5 inci maddelerine aykırı olduğunu belirtmiştir.

Vakıfların hayır kurumları olduğu, gelirlerinin büyük bölümünü de hayırseverlerin yaptıkları bağış ve yardımların oluşturduğu, madde ile vakıfların yurt içi ve yurtdışından aldıkları veya yaptıkları nakdi yardım ve bağışların banka aracılığı ile alınması ve yapılması ile bu hususta Vakıflar Genel Müdürlüğüne bildirimde bulunulması zorunluluğu getirilerek, bu hususun denetlenmesi amaçlandığından, Sayın Cumhurbaşkanının geri gönderme gerekçesine Komisyonumuz katılmamış ve madde oy çokluğu ile aynen kabul edilmiştir.

Sayın Cumhurbaşkanı, Kanunun 26 ncı maddesini, Yasayla, tüzelkişiliği oluşturan kurucu iradeye bağlı kalmaksızın, vakfedenin çizdiği konu, amaç, örgütlenme ve yönetim biçiminin dışına çıkılması ya da çıkılmasına izin verilmesi, başka bir anlatımla, vakfın yönetiminin, amacının ve mallarının serbestçe değiştirilmesi ya da değiştirilmesine izin verilmesi durumunda ortaya çıkan yapının, hukukun tanımladığı biçimiyle vakfın özel hukuk tüzelkişiliği olarak nitelendirilmesine olanak kalmayacağını ifade etmiş; vakfiyelerinde ya da vakıf senetlerinde kural bulunması koşuluna bağlamayan 26 ncı maddeyi, hukukun genel ilkeleriyle, Anayasanın 2 nci maddesinde yer verilen hukuk devleti niteliğinin gereği olan hukuk güvenliği ilkesiyle, Anayasanın örgütlenme özgürlüğü ve mülkiyet hakkına ilişkin 33 üncü ve 35 inci maddelerindeki kurullarla bağdaşmadığını belirtmiştir.

Sayın Cumhurbaşkanı, ayrıca, Yasayla getirilen düzenlemelerle, yukarıda da belirtildiği gibi, cemaat vakıflarının mülhak vakıflar arasından çıkarılıp yeni vakıflara benzer ayrı bir tür gibi değerlendirilmesinin doğal sonucu olarak, bu vakıfların amaç ve etkinlikleri doğrultusunda giderek gelişmelerine ve etkinliklerini artırmalarına olanak sağlayacağı; bu nedenlerle, eskiden kurulmuş cemaat vakıflarına, bu niteliklerini değiştirmemelerine karşın, ekonomik ve siyasi güç elde edecekleri biçimde yeni haklar ve ayrıcalıklar tanınmasını ve bunların mülhak vakıf statüsünden çıkarılarak yeni bir vakıf türü biçiminde yaşayan hukuksal varlıklar olarak sosyal yaşama katılmalarını sağlayacak düzenlemeleri, Lozan Antlaşması'yla, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş ilkelerinin ortaya konulduğu anayasal ilkelerle, mevcut hukuk sistemiyle, Anayasanın ayrıcalıkları yasaklayan 10 uncu maddesiyle ve ayrıca ulusal çıkarlarla ve kamu yararıyla bağdaştırmanın olanaklı olmadığını ifade etmiş, bu bağlamda 26 ncı maddenin Anayasanın Başlangıç bölümüne, 2 nci, 3 üncü ve 5 inci maddelerine aykırı olduğu sonucuna varmıştır.

Asolan vakfa tahsis edilen varlıkla yetinmektir. Ne var ki, varlığın şirket ve diğer ekonomik işletmeler kurma yoluyla büyütülmesinin hukuken yasaklanması, vakıf iradesine ve hedeflenen amacın gerçekleşmesine bir engel oluşturur. Vakıf şirket ve işletmeleri, vakıfta hedeflenen amacın gerçekleştirilmesi araçlarıdır. Bu tür bir yapısal dönüşümün, vakfın özü ile bağdaşmadığı söylenemez. Şu kadar ki, vakfi, şirket ve işletmelerin yani ticaretin aracı haline getiren hiçbir yapılanma vakıf hukukî rejiminde korunamaz, korunmamalıdır. (Benzeri yaklaşım için bkz. Anayasa, md. 130/II) Öte yandan yeni vakıfların izin almaksızın şirket veya iktisadi işletme kurabilme ve girişim özgürlüğünden yararlanma hakkına sahip olmaları karşısında; bu Kanunun düzenleme kapsamındaki vakıflara aynı imkanı tanımamak ; hukuk devleti ve eşitlik ilkesi ile bağdaşmamaktadır. Belirtilen nedenlerle Komisyonumuzca geri gönderme gerekçesine katılmamış ve madde oy çokluğu ile aynen kabul edilmiştir.

Sayın Cumhurbaşkanı, Kanunun 41 inci maddesini, Vakıflar Meclisi'nin, Genel Müdür, üç Genel Müdür Yardımcısı ve 1. Hukuk Müşaviri olmak üzere beş, Vakıf konusunda bilgi ve deneyim sahibi yükseköğretim mezunları arasından Başbakan'ın önerisi üzerine ortak kararname ile atanacak beş, yeni vakıflarca seçilecek üç, mülhak ve cemaat vakıflarınca seçilecek birer üye olmak üzere toplam onbeş üyeden oluşacağı; ayrıca yeni vakıfların üç, mülhak ve cemaat vakıflarının birer yedek üye seçeceği belirtildiği, maddede, Vakıflar Meclisinde cemaat vakıflarınca seçilecek bir üyenin de bulunması öngörülmekte olduğunu, en üst karar organı olan ve Yasayla önemli görevler verilen Vakıflar

Meclisi'nde, cemaat vakıflarınca seçilecek bir üyenin bulunması, bu vakıfları, Lozan Antlaşması'ndaki konumlarının çok ötesine çıkarmanın aracı durumuna getireceğinden bahisle, Anayasanın Başlangıç bölümüne, 2 nci, 3 üncü ve 5 inci maddelerine aykırı olduğunu ifade etmiştir.

Cumhuriyet döneminde kurulan teşkilatlar içerisinde yegane meclis şeklinde bir oluşuma sahip olan ve halen atanmış beş kişiden oluşan Vakıflar Meclisi, sayısal oranlar göz önüne alınmadan demokratik bir anlayışla; 41.550 mazbut vakfı temsilen atanan on; 4.450 yeni vakfı temsilen kendilerince seçilen üç; 300 mülhak vakfı temsilen kendilerince seçilen bir; 161 cemaat vakfını temsilen kendilerince seçilen bir kişi olmak üzere katılımcı bir anlayışla onbeş kişi olarak yapılandırılarak, vakıflar, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün en üst karar organında temsil edilmesi amaçlandığından, Sayın Cumhurbaşkanının geri gönderme gerekçesine Komisyonumuz katılmamış ve 41 inci madde oy çokluğu ile aynen kabul edilmiştir.

Sayın Cumhurbaşkanı, Kanununun 68 inci maddesindeki düzenlemede, Rehberlik ve Teftiş Başkanı ile Daire Başkanı'nın, Vakıflar Genel Müdürü'nün önerisi üzerine Başbakan'ın ya da görevlendirdiği Devlet Bakanı'nın onayıyla atanmasının öngörüldüğü, Yasanın 35 inci maddesindeki düzenlemeye göre, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Başbakanlığa bağlı bir kamu tüzelkişisi olduğunu ifade etmiştir.

Yasanın 79. maddesinin (b) fıkrasının 4. ve 5. bentleriyle, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa ekli II sayılı "Ek Gösterge Cetveli"nin, "II-Yargı Kuruluşları, Bağlı ve İlgili Kuruluşlar ile Yüksek Öğretim Kuruluşlarında" başlıklı bölümüne ve (IV) sayılı "Makam Tazminatı Cetveli"nin 5. sırasının (e) bendinin sonuna "Vakıflar Genel Müdürlüğü Rehberlik ve Teftiş Başkanı" eklenmiş; böylece Vakıflar Genel Müdürlüğü Rehberlik ve Teftiş Başkanı'nın ek göstergesi 3600, makam tazminatı göstergesinin ise 3000 olduğu Sayın Cumhurbaşkanınca ifade edilmiştir.

Bu durum, Rehberlik ve Teftiş Başkanı'nın bürokratik hiyerarşide genel müdür yardımcısı ve üstü düzeyde düşünüldüğünü göstermektedir. Buna karşılık incelenen Yasada, sözü edilen kadroya yapılan atamada Cumhurbaşkanının imzasını gerektirmeyen bir yöntem getirilmektedir.

Aynı yöndeki düzenlemeleri nedeniyle, 5394 sayılı "Türkiye İstatistik Kanunu"nun 56. maddesinin birinci fıkrası, Anayasa Mahkemesi'nin 19.12.2005 günlü, E.2005/143, K.2005/99 sayılı kararıyla iptal edilmiştir.

Bu nedenle, Sayın Cumhurbaşkanı, Yasayla, üst düzey yönetici olarak düzenlenen "Rehberlik ve Teftiş Başkanı"nın, ortak kararname yerine Genel Müdürün önerisi üzerine Başbakanın ya da görevlendirdiği Devlet Bakanının onayıyla atanmasını öngören 68 inci madde kuralının, parlamenter demokratik sistemle, Anayasanın 8 inci, 104 üncü ve 105 inci maddeleriyle, kamu yararı ve kamu hizmetinin gerekleriyle bağdaşmadığını ifade etmiştir.

Vakıflar Genel Müdürlüğü Teftiş Kurulu Başkanı halen Genel Müdürlük Makamının onayıyla atandığından, yapılandırılan Rehberlik ve Denetim Başkanlığının görevleri, rehberlik fonksiyonu, denetime ve rehberliğe verilen önem nedeniyle Kanunda, Rehberlik ve Denetim Başkanının, Başbakan veya yetkili Bakan tarafından atanacağına ilişkin düzenleme yapılmasının yeterli görülmesi sebebiyle, Sayın Cumhurbaşkanının geri gönderme gerekçesine Komisyonumuz katılmamış ve 68 inci madde oy çokluğu ile aynen kabul edilmiştir.

Sonuç olarak yasa, gerek yöneldiği amaç gerekse hukuki çatısı itibarıyla, Anayasamıza, Lozan Sulh Muahednamesine, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 10/3/1954 tarihli ve 6366 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan 1 nolu protokolünün 1 inci maddesine, kazuistik yöntemle teessüs etmiş ve asırların biçimlendirdiği vakıf teamüllerimize tamamen uygundur. Cemaat veya azınlık

vakıflarının ve bu vakıflarda yer alan kişi-unsurların Türk tabiiyetinde oldukları tartışmasıdır. Ayrıca bu vakıfların mal değerleri, milli ekonomimizin envanteri içindedir. Mülkiyet hakkı ile egemenlik, farklı iki kategoriyi anlatmaktadır. Egemenlik anlamında vatanımız içinde yer alan bir çakıl taşı bile feda edilemez. Mülkiyet hakkı ise hukuk konsepti içinde kutsal ve dokunulmazdır. Vakıflar Kanunumuz, diğer kanunlarda olduğu gibi egemenlik (hükümranlık) noktasında hassastır. Bu hassasiyet, azınlık (ekalliyet) dahi olsa vatandaşlarımıza ait hakların gözardı edilmesi sonucunu doğurmaz.

Komisyonumuz, raporumuzda belirtilen anlayış içinde ve gerekçeler kapsamında 5555 sayılı Kanunun geri gönderilen maddelerini oy çokluğuyla aynen kabul etmiştir.

Raporumuz, Genel Kurula sunulmak üzere Başkanlığımıza saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Ahmet İyimaya</i> Ankara	Hakkı Köylü Kastamonu (Toplantıya katılamadı)	Mehmet Emin Ekmen Batman (Toplantıya katılamadı)
Kâtip İlknur İnceöz Aksaray (Toplantıya katılamadı)	Üye <i>Ahmet Aydın</i> Adıyaman	Üye <i>Halil Ünlütepe</i> Afyonkarahisar (Muhalefet şerhi eklidir)
Üye <i>Zekeriya Aslan</i> Afyonkarahisar	Üye <i>Osman Ertuğrul</i> Aksaray (Muhalefet şerhi eklidir)	Üye Yılmaz Tunç Bartın (Toplantıya katılamadı)
Üye <i>Ayla Akat Ata</i> Batman (Muhalefet şerhi eklidir)	Üye Fatih Metin Bolu (Toplantıya katılamadı)	Üye <i>Mehmet Tunçak</i> Bursa
Üye <i>Mehmet Salih Erdoğan</i> Denizli	Üye <i>Celal Erbay</i> Düzce	Üye <i>Veysi Kaynak</i> Kahramanmaraş
Üye <i>Metin Çobanoğlu</i> Kırşehir (Muhalefet şerhi eklidir)	Üye <i>Ali Öztürk</i> Konya	Üye <i>İhsan Koca</i> Malatya
Üye Ali Rıza Öztürk Mersin (Toplantıya katılamadı)	Üye <i>İsa Gök</i> Mersin (Muhalefet şerhi eklidir)	Üye <i>Mustafa Hamarat</i> Ordu
Üye <i>Rahmi Güner</i> Ordu (Muhalefet şerhi eklidir)	Üye <i>Rıdvan Yalçın</i> Ordu (Muhalefet şerhi eklidir)	Üye <i>Yahya Akman</i> Şanlıurfa
	Üye <i>Ali İhsan Köktürk</i> Zonguldak (Muhalefet şerhi eklidir)	

KARŞI OY YAZISI

ADALET KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA

Vakıflar Kanunu Tasarısının 22. Dönem Adalet Komisyonundan geçmesi sonrası grubumuz adına verilmiş olan karşı oy yazısında açıklandığı üzere Türkiye Cumhuriyeti Devletinin kurucu belgesi Lozan Antlaşmasıdır. Lozan Antlaşması Anayasal statüdedir. Lozan Antlaşmasınının 37/44 maddeleri azınlık haklarıyla alakalı olup, bu maddeler yönünden tek taraflı vazgeçmeyi içermesi, kuruluş temelimizi oluşturan bu antlaşmanın tartışmaya açılması ile sonuçlanır. Önceki dönem komisyon üyesi arkadaşlarımızın muhalefet şerhini aynen tekrar ile birçok maddesi açıkça Anayasaya aykırı olan, hukuki ve siyasi açıdan olduğu kadar ülkemizin menfaatleri açısından da çok önemli sakıncalar içeren bu Kanun Tasarısına ilişkin karşı oy yazımızı sunuyoruz.

Öncelikle ülkemizde vakıf müessesesinin tarihçesine dair genel bir bilginin sunulmasında yarar görülmektedir:

Türk Medeni Kanunu uyarınca Vakıf; gerçek ya da tüzel kişilerin yeterli mal ve hakları belli ve sürekli bir amaca özgülemeleriyle oluşan, tüzel kişiliğe sahip mal topluluğudur. Vakıflara ilişkin yasal düzenlemeler Medeni Kanununun 111 inci ve 117 nci maddeleri arasında yer almaktadır. Medeni Kanunun yürürlüğe girmesinden önce ise; şer'î hukuk düzeni içerisinde kurulmuş bir vakıflar müessesesi vardı. Cumhuriyetin ilanından sonra, Medeni Kanun'dan önce kurulmuş olan eski vakıflar 2762 sayılı "4 Teşrinievvel 1926 tarihinden evvel mevcut olan vakıflar hakkında tatbikat kanunu layihası" ile muhafaza edilmiş, ancak Vakıflar Genel Müdürlüğü aracılığıyla sıkı bir izin ve denetim sistemine bağlanmıştır. Bu vakıflardan cemaat vakıfları, Türkiye'de yaşayan ve Türk vatandaşı olan, Ermeni, Yahudi ve Rumlar tarafından Osmanlı hukuk düzeni içinde kurulan, Lozan Antlaşması gereğince, 2762 sayılı Vakıflar Kanunu ile tüzel kişilik kazandırılan hayır amaçlı ve dini kurumlardır. 2762 sayılı Kanun kapsamındaki cemaat vakıflarının sayısı 161 civarında olup, Medeni Kanun ile yeni cemaat vakfı kurulması da yasaklanmıştır. Diğer taraftan 1936 yılında, azınlık vakıflarının mülkleriyle ilgili karışıklığı gidermek, gayrimüslim cemaatlerde hangi malların hangi tesise tahsis edildiğini saptamak üzere, beyanname verilmesi istenmiştir. Kamuoyunda 1936 beyannamesi denilen ve bizzat söz konusu azınlıklarla belirtilen mülk listesi cemaat vakıflarının vakfiyesi, yani kurucu belgesi yerine geçmiştir.

Sayın cumhurbaşkanınca iade üzerine komisyonda tekrar görüşülen tasarı oy çokluğuyla aynen kabul olmuştur. Kanun tasarısı, yalnızca hayır için topluma hizmet amacı ile ortaya çıkmış olan vakıf müessesesinin amacı ve özünü, hukukun temel prensiplerini çiğnemek suretiyle aşarak, sosyal ve siyasal yaşam içerisinde, suiistimale son derece açık biçimde, yeni sosyo ekonomik aktörler ortaya çıkarmaktadır. Zira tasarı, kurucu iradeye bağlı kalmaksızın, vakfedenin belirlediği konu, amaç, örgütlenme ve yönetim biçiminin dışına çıkılmasına izin vermektedir. Bu tasarı kanunlaştığı takdirde;

- Vakıflar mal edinebilecek ve malları üzerinde her türlü işlemde bulunabilecekler, sadece Vakıflar Genel Müdürlüğüne bildirimde bulunarak şube ve temsilcilik açabilecekler, yurt içi ve yurt dışındaki kişi, kurum ve kuruluşlardan ayni ve nakdi bağış ve yardım alabilecek, yurt içi ve yurt dışındaki benzer amaçlı vakıf ve derneklere ayni ve nakdi bağış ve yardımda bulunabileceklerdir.

- Mülhak vakfa ilişkin hayrat niteliğindeki taşınmazlar özgülenebilecek, cemaat vakıflarına ilişkin, kısmen ya da tümüyle hayrat olarak kullanılmayan taşınmazlar, vakıf yönetiminin istemi üzerine Vakıflar Meclisi kararıyla, aynı cemaate ilişkin başka bir vakfa özgülenebilecek ya da vakıf akarına dönüştürülebilecektir.

- Vakıflar, Vakıflar Genel Müdürlüğüne bilgi vererek iktisadi işletme ve şirket kurabilecek, kurulmuş şirketlere ortak olabilecektir.

Tüm bu işlemlerin “vakıf” dışında, yine kapsam ve sınırları kanunlarla belirlenmiş başka hukuki yapılar ile gerçekleştirilmesi mümkün iken, niteliği, amacı belli bir örgütlenme biçiminin bu denli esnetilmesinin ardındaki nedenlerin ve yaratacağı tehlikelerin bilincinde olmak, hangi siyasi görüşe sahip olursa olsun, her yurttaş için önemli bir sorumluluk ve zorunluluktur.

Cemaat ve mülhak vakıflara bağış yapılması Yargıtay kararları ve doktrine göre mümkün değildir. Oysa Tasarıda, vakıfların amaçları dışında, kâr maksadıyla işletme ve şirket kurması, bağış kabul etmesi olanaklı hale getirilmiştir. Lozan Antlaşmasına göre cemaat vakıflarının amacının cemaat mensuplarının dini, hayri, sosyal eğitsel, sıhhi ve kültürel ihtiyaçların karşılanması ile sınırlıdır. Bu açıdan yapılan düzenleme, Lozan Antlaşmasına aykırı olduğu gibi, yargı kararlarını işlevsiz hale getirmektedir.

Türk Medeni Kanununa göre kurulan vakıflar Asliye Hukuk Mahkemesince kurulmaktadır. Ayrıca, Türk Medeni Kanununa göre kurulan vakıfların amaçlarında ve işlevlerinde en ufak bir değişiklik halinde, bu değişikliğin mahkemenin onayına sunulması gerekmektedir. Halbuki yeni düzenleme ile cemaat vakıflarında amaç değişikliği, vakıf meclisine bırakılmaktadır. Vakfiyenin amaçlarının değiştirilmesi yargı alanında yapılması gereken bir düzenlemedir. Dolayısıyla cemaat vakıflarına, yeni vakıflardan farklı bir uygulama getirilmesi, Anayasanın eşitlik ilkesine aykırıdır.

Tasarıda, cemaat vakıflarıyla ilgili önemli değişiklikler yapılmıştır. Cemaat vakıflarının hukuku Lozan antlaşması ile belirlenmiştir. Bu nedenle değişikliklerin öncelikle Lozan antlaşması yönünden incelenmesi gerekmektedir. Cemaat vakıfları mülhak vakıf statüsünden uzaklaştırılarak, yeni vakıflara benzer düzenlemelere tabi kılınmıştır. Böylece bu vakıfların amaç ve etkinliklerinin kontrolsüz biçimde gelişmelerinin önü açılmıştır. Üstelik, daha önce, 03.08.2002 tarih ve 4771 sayılı Kanun ve 02.01.2003 tarih ve 4778 sayılı Kanun ile mal edinme önündeki engellerin kaldırılmasına dönük düzenlemeler yapılmasına rağmen, bu tasarı ile bu düzenlemeler de aşılarak, her iki değişiklik sonrası mülkiyetlerine geçiremedikleri, halen hazine, Genel Müdürlük ya da vasiyet edenler yahut bağışlayanlar adına tapuda kayıtlı taşınmazların tapuda ilgili cemaat vakıfları adına tescillerinin yapılması olanağı sağlanmıştır. Bu hükümlerin ülkemizi azınlık mülklerine el koymuş gibi bir konuma taşıyacağı görülmektedir. Tasarı ile cemaat vakıfları için getirilen hukuki düzenlemeler, 27.12.2002 tarih, 2002/146E.,2002/201 sayılı Anayasa Mahkemesi Kararı ile de belirlenen “taşınmaz mal edinme” olanağı ve koşullarının çok dışında ve ötesindedir. Getirilen düzenlemeler, bu vakıfların amaç ve etkinliklerinin genişletilmesine, ekonomik ve siyasi güç elde edecek biçimde yeni haklar ve ayrıcalıklar tanınmasına imkan vermekte olup, Anayasamızın ayrıcalıkları yasaklayan 10 uncu maddesine aykırılık teşkil etmektedir. Öte yandan Medeni Kanununun 101 inci maddesinin üçüncü fıkrasında, Cumhuriyetin Anayasa ile belirlenen niteliklerine, Anayasa'nın temel ilkelerine, hukuka, ahlaka, ulusal birliğe ve ulusal çıkarlara aykırı ya da belli bir ırk ya da cemaat mensuplarını desteklemek amacıyla vakıf kurulması yasaklanmıştır. Bilindiği gibi Medeni Yasa temel yasadır. Esasen bu kesin yasak karşısında, azınlık, çoğunluk ayrımı yapılmadan cemaat vakfı türünde bir vakfın Türkiye’de kurulması hiçbir surette mümkün değildir. Ayrıca cemaat vakıfları teknik olarak tam anlamıyla bir vakıf değildir. Çünkü bunların kurucusu olmadığı gibi vakfiyeleri de yoktur. Belli bir malın belli bir gayeye tahsisi söz konusudur. Cemaat vakıfları Türk hukuk sisteminin Lozan Antlaşmasıyla kabul ettiği istisnai bir müessesedir. Kaldı ki Anayasamızda ve yasalarımızda tüm bireysel hak ve özgürlüklerden yararlanma yönünden Türk vatandaşları arasında hiçbir fark ve ayırım bulunmamaktadır. Eskiden kurulmuş cemaat vakıflarının Lozan Antlaşmasına aykırı biçimde, belirli amaçlar dışına çıkarak, ulusal çıkarlara ve kamu yararına aykırı biçimde faaliyet göstermelerine olanak sağlanacağı, kolaylıkla öngörülebilir bir gerçektir.

Diğer taraftan Tasarı, Vakıfları Meclisinin yapısı, kamu yararı ve idarenin bütünlüğü ilkeleri ile bağdaşmayacak şekilde değiştirilmiş, en üst karar organı olan ve tasarı Vakıflar Meclisi'nde cemaat vakıflarınca seçilecek bir üyenin de bulunması öngörülmüştür. Vakıf meclisine cemaat mensubunun temsilcilerinin seçilmesine ilişkin yeni düzenleme ile getirilen uygulama cemaat vakıflarının kurucusu olmaması ilkesi ile çelişmektedir. Dolayısıyla bu düzenleme de Lozan Antlaşmasına ve Anayasanın eşitlik ilkesine aykırıdır.

Yine Vakıflar Genel Müdürlüğü, keyfi birçok yeni statü oluşturularak, belirli statülere atanmada müşterek kararname ile atanma zorunluluğu yok sayılarak ve denetim hususu zayıflatılarak yeniden yapılandırılmıştır. Bilindiği üzere özel hukukta taraflar arasında bir eşitlik söz konusu iken, kamu hukukunda taraflar arasında kamu otoritesinden kaynaklanan bir hiyerarşi bulunmaktadır. Bu hiyerarşi, genel olarak Devletin üstlendiği kamu gereksinimlerini sağlamak, kamu düzeni ve güvenliğini temin etmek, kamu sağlığını ve ulusal servetleri korumak görevlerinin gereğidir. Tasarıda da, Başbakanlığa bağlı bir kamu tüzel kişisi olan Vakıflar Genel Müdürlüğü, denetlemekle görevli ve yetkili olduğu vakıfların yöneticilerine yine Tasarıda belirtilen eylemleri nedeniyle idari yaptırım uygulama yetkisi ile donatılmıştır. Öngörülen bu idari işlemin yargısal denetimi de elbette idari yargının görevidir. Oysa Tasarıda bu yargısal denetimin 5326 sayılı Kanuna gönderme yapılmak suretiyle adli yargıya bırakılması Anayasanın 125 inci ve 155 inci maddelerine aykırıdır.

Tasarının Adalet Komisyonunda görüşülmesi sırasında, kısıtlı süreler içerisinde de olsa, grubumuz üyelerince ısrarla açıklanmaya çalışılan sakıncalar çoğunluğa sahip iktidar partisi tarafından görmezden gelinmiş, genel mütakabiliyet ilkesinin bu sakıncaları önlemeye yeterli olduğu savunulmuştur. Oysa Tasarının 2 nci maddesindeki mütakabiliyet ilkesi, ne önemli miktarda ve stratejik yerlerin yabancıların eline geçmesini önlemeye, ne geniş olanaklar ve dokunulmazlıklarla donatılmış vakıfların kendi kuralları ile yönetecekleri topluluklar aracılığıyla yaratacakları sosyal ayrışma ve çatışmayı önlemeye muktedir değildir, zira önümüzdeki sorun uluslararası bir hukuki sorun değildir.

Sorun yalnızca eski vakıflardan cemaat vakıfları ile ilgili değildir. Medeni Kanuna göre kurulan ve yeni vakıf olarak nitelendirilip işbu 9 maddelik Cumhurbaşkanı vetosu sonrası görüşülen kısmı da aşarak, kanunun bütünü üzerinde genişleyip etki ve alanını genişleten yeni nesil vakıflardır. Ülkemizde de etkin olmaya başlayan vakıfların yanında ayrıca ülkemiz kaynaklı olup, yurt dışına taşın ve etkisini gösterip ülkemizi etkileyen kimi vakıfların tasarı ile daha büyük bir ekonomik ve siyasal güce kavuşacakları muhakkaktır. Vakıflar bilindiği gibi siyaset üretme aracı olarak da kullanılmaktadır. Özellikle son dönemlere bakıldığında dış kaynaklı fonlarla beslenen vakıfların ülke yönetimlerini belirlediği bir süreç yaşandığı görülmektedir. Bu tasarıda vakıflar hakkında da hiçbir önlem düşünülmeyeceği gibi, medeni kanunda belirli kuralların da aşılarak çok geniş ve denetimsiz bir alan bırakıldığı tartışmasıdır.

Açıklanan nedenlerle ve Komisyon görüşmeleri sırasında daha detaylı olarak tutanağa geçirilen beyanlarımız, sunduğumuz 8 adet önergedeki gerekçelerimiz, 22. Dönem'de Tasarıya ilişkin olarak yazdığımız karşı oy yazımızda belirtilen gerekçelerde yer aldığı gibi Tasarının hukuken, ahlaken ve vicdanen yanlış ve haksız olması, Türkiye'nin ulusal çıkarları ile bağdaşmaması gerekçeleriyle Kanun Tasarısına karşıyız.

İsa Gök
Mersin

Halil Ünlütepe
Afyonkarahisar
Ali İhsan Köktürk
Zonguldak

Rahmi Güner
Ordu

KARŞI OY YAZISI

Vakıflar Kanunu Tasarısına aşağıdaki nedenlerden dolayı karşıyız.

Karşı oy yazımızı arz ediyoruz.

5555 sayılı Vakıflar Kanunu Vakıflara ait yeni düzenlemeler getirmektedir. Bu yasa daha önce Cumhurbaşkanı Sn. Ahmet Necdet Sezer tarafından 5, 11, 12, 14, 16, 25, 26, 41, 68 maddeleri anayasanın 89. ve 104. maddeleri gereğince bir daha görüşülmek üzere geri gönderilmiştir.

Bu kanuna genel olarak baktığımızda hem vakıf kanunu hem Vakıflar Genel Müdürlüğünü düzenlemektedir. İlk 27 maddesi vakıfları, diğerleri Vakıflar Genel Müdürlüğünü ilgilendirmektedir. İlk 27 maddeye baktığımızda, burada iki temel yaklaşım göze çarpmaktadır.

Birincisi; Medeni Kanunun kabulünden önceki Vakıflarla Medeni Kanuna göre kurulmuş vakıfların aynı statüde düzenlenmesi.

İkincisi; Statüsü eşitlenen bu vakıfların yurt içi ve yurt dışında sınırsız bir örgütlenme faaliyet ve bağış alma özgürlüğüne sahip kılınmasıdır.

Bu kanunun en temel yanlışı, eski ve yeni vakıfların aynı kanunla ve aynı statüde düzenlenmesidir.

Bu konudaki temel alınması gereken Lozan Anlaşmasıdır. Cemaat vakıfları bu anlaşma ile korunmuşlardır.

Bilindiği üzere, Osmanlı Devleti hukuk düzeni olarak şeriat hükümlerini esas almakta idi. Bu düzen içerisinde oluşmuş hukuksal kurumların bünyeleri de, şeriat hukukuna uygundu. Bu düzende Millet Sistemi denilen ve tebanın din esasına göre ayrı cemaatler şeklinde kendi dini önderlerinin buyruğu altında örgütlenmesini öngören sistem gayet doğal görülmekte idi.

Başlangıçta Osmanlı Devletine büyük bir yönetme kolaylığı da sağlayan bu sistem, 1789 Fransız Devriminden sonra yayılarak dünyayı ve özellikle de Avrupa'yı yeniden şekillendiren Ulus Devlet düşüncesi karşısında, Osmanlı Devleti'nin yıkılmasında da aynı şekilde çok uygun bir sosyal ve hukuksal zemin oluşturup, büyük kolaylıklar da sağlamıştır.

Nitekim, Lozan'da Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kuruluş sürecinde de Millet Sistemi, Sevr görüşmelerindeki kapsamda olmasa da, Türk Delegasyonunun önünde en çetin "cemaat" sorunları olarak çıkartılmıştır. O zamanki adıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti, Sevr'de olduğu gibi etnik, dilsel ve dinsel azınlıkların tanınmasına ilişkin ısrarları, sadece dinsel azınlıklar bazında ve onu da Müslüman olmayanlarla sınırlı olarak anlaşmadaki çerçevede (37-44. maddeler) ve Yunanistan ile de karşılıklılık esasına dayalı olarak tanımıştır. Vakıflara ilişkin kısım 42. madde içerisinde yer almaktadır ve şöyledir: Bu azınlıkların şimdiki halde Türkiye'deki vakıflarına, din ve hayır işleri kurumlarına her türlü kolaylıklar ve izinler sağlanacak ve Türk Hükümeti, yeniden din ve hayır kurumları kurulması için, bu nitelikteki öteki özel kurumlara sağlanmış gerekli kolaylıklardan hiçbirini esirgemeyecektir.

Türkiye Devleti, 8 ay süren çetin bir müzakere sürecinden sonra 24 Temmuz 1923 tarihinde Lozan Anlaşmasını imzalamış, 29 Ekim 1923 tarihinde Cumhuriyeti ilan etmiş; teba anlayışı yerine, yurttaş anlayışı esasına dayalı çağdaş bir yönetim ve çağdaş bir hukuk düzenine geçme iradesiyle, laik hukuk düzenini benimsemiştir. Bu süreçte en önemli kilometre taşlarından biri de, hiç şüphesiz 4 Ekim 1926 tarihinde yürürlüğe koyulan Türk Medeni Kanununun kabulüdür. İşte vakıf kurumu da, bir özel hukuk tüzel kişisi olarak bu kanunda düzenlenmiş bulunmaktadır.

Fakat bir yandan tanınması Lozan anlaşmasının 42. maddesiyle gerçekleşen Müslüman olmayan dini cemaatlere ilişkin vakıflar, öbür yandan eskiden beri şeriat hukuku kuralları çerçevesinde oluşmuş onbinlerce vakıf kurumlarının yeni devlet ve hukuk düzeniyle uyumlaştırılması zorunluluğu bulunmaktaydı. Çünkü, laik bir hukuk düzeni esasına dayalı Türk Medeni Kanununun vakfa ilişkin hükümlerinde düzenlenen vakıf tüzel kişiliği ile, eski hukuk döneminden devir alınan vakıfların “bünye” itibarıyla uyuşmaları mümkün değildi. Bunun üzerine, Türk Medeni Kanununun Tatbik Şekline İlişkin Kanunun 8. maddesi ile, Medeni Kanunun Yürürlüğünden önce kurulmuş vakıflar için ayrı bir Tatbikat Kanunu hazırlanması kabul edildi. Sözü edilen kanun, 1935 yılında yürürlüğe giren ve 5555 sayılı iş bu kanunla yürürlükten kaldırılmak istenen 2762 sayılı Vakıflar Kanunudur.

Cumhuriyeti kuran irade, eski vakıflar ile yeni vakıfların kesin surette birbirinden ayrılmasına önem vermekteydi. Öyle ki, Medeni Kanunun vakfa ilişkin bölümü, herhangi bir karışmayı önlemek için “tesis” olarak isimlendirilmişti. Ta ki, 1967 yılında 903 sayılı kanunla Türk Medeni Kanunundaki “tesis” terimi yerine “vakıf” terimi ikame edilene kadar da Medeni Kanundaki “tesis” terimi korunmuştur. Herhalde bu terim korunmaya devam edilseydi, bugünkü kavram kargaşasına yol açılmayacaktı. Sadece bu durum bile, Medeni Kanunun kabulünün üzerinden geçen 80 yıla rağmen bu gün karşılaştığımız kavram kargaşası karşısında, Cumhuriyeti kuranların öngörülerinde ne derece haklı olduklarını apaçık göstermesi bakımından oldukça manidardır.

Cumhuriyeti kuran iradenin, eski vakıflar ile yeni vakıfların kesin surette birbirinden ayrılmasına önem vermesi, en az diğer İnkılap kanunları kadar temel bir konudur ve esasen onlarla bir bütünlük taşımaktadır. Çünkü: Bir yandan, çağdaş bir hukuk sisteminde, yurttaşlar arasında din esasına dayalı ayırım yapılması mümkün değildir. Nitekim Türk Medeni Kanununa göre, bütün yurttaşlar, herhangi bir ayırım yapılmaksızın tesis (vakıf) kurma hakkına sahiptirler.

Diğer yandan; cemaat temeline dayalı olmasa da, zaten olağan vakıfların da; sahih-gayrisahih, hayri-zürri, mazbut-mülhak gibi çok değişken hukuksal statüleri içerisinde, sosyal ve idari düzenin bütününe yayılmış ve onu kuşatmış bünyeleri dikkate alındığında, bunların aynen devam ettirilmesi halinde modern bir hukuksal ve idari sistem kurulmasının imkansız kılınacağı açıktı. Çünkü, bir yandan birçok kamu kaynağı, birçok kamu hizmetine belli bir bütünsel sistem anlayışı içerisinde olmaksızın tahsis edilmekle görünürde vakıflar (gerçekte kamu hizmeti birimleri olan gayrisahih vakıflar) kurulmuş; öte yandan, tekke ve zaviyeler etrafında oluşan tamamen şer’i vakıflar, yine bu tür vakıfların ayrıcalıklı kesimini oluşturan ve tarikat şeyhlerine tahsis edilmiş eizze vakıfları denilen “müstesna vakıflar”; çağdaş hukuk sisteminin kabul etmediği “aile fideikomisi” benzeri zürri vakıflar oluşturulmuştur.

Özetle; bütün bu eski vakıfların ortak yönü; bünyelerinin Şeriat Kurallarına göre oluşturulmuş bulunmasıdır. Bu vakıfların yeni oluşturulan Medeni Hukuk kapsamında varlıklarının ve devamlarının sağlanması ise, kurulmak istenen çağdaş Türkiye Cumhuriyeti Devletinin kurulamaması anlamına gelecekti. Öte yandan, herbiri insanlığın tarihsel-kültürel mirası ve aynı zamanda Türk Yurdunun tapusu mesabesindeki birçok tarihsel başyapıt da bu eski vakıf sistemi içerisinde oluşturulmuş, varlıklarının devamı da bu sistem içerisinde düzenlenmişti.

Öyleyse, bir yandan yurttaşlığı esas alan çağdaş hukuk sistemine dayalı Cumhuriyetin kurulması ve devamı; öbür taraftan da, vakıf eserlerin yaşatılması, üstlenilen uluslar arası yükümlülüklerinin yerine getirilmesi; zürri vakıflar bakımından da, geleceği vakıf kurumuna bağlı kitlelerin mağdur edilmeyerek, hukuki güven ve istikrar ilkeleriyle bağdaşmayacak sosyal sorunlara yol açılmaması gibi, çözümü zıtlıklar içeren bir dizi sorunu halledecek, aynı zamanda da bu eski kurumları yeni hukuk düzeni içerisinde kamu düzenini bozmayacak şekilde bir statüye kavuşturacak çağdaş bir Tatbikat Yasası yapılması gibi zor bir görev, Cumhuriyet kurucularının önünde durmaktaydı.

Tam 9 yıl (1926-1935) çalışılarak bu zor görev gerçek bir hukuk abidesi olan 2762 sayılı kanun ile başarılmıştır. Bu süreçte, o dönemin meşhur Avrupalı hukukçularından İsveçli Medenî Hukuk Profesörü Hans Leemann Türkiye'ye davet edilmiş ve bu bilim adamına bir de tasarı (layiha) hazırlanmıştır. 1935 tarihli Vakıflar Kanununun öne çıkan temel özellikleri; kanunun çıktığı tarihte kendi yöneticilerince (mütevelli) yönetilen vakıflardan, sadece yönetimi vakfedenin soyundan gelenlere bırakılanların kendi yöneticilerince yönetilmeye devam edilmelerine olanak tanınması (mülhak vakıf), diğerlerinin Vakıflar Genel Müdürlüğüne yönetilmesinin kurala bağlanması (mazbut vakıf); cemaatler tarafından idare edilen vakıfların ise, ayrı bir statüde değil, mülhak vakıflarla aynı statüde düzenlenmesidir. Böylece, çağdaş hukuk düşüncesine uygun olarak, aynı durumda bulunanların aynı hukuksal statüde düzenlenmesi, yani eşitlik ilkesi gözetilmiş olmaktadır.

Uzun vadede, hak sahiplerinin hakları korunmak koşuluyla mülhak vakıf statüsünün de tasfiyesi öngörülmektedir. Çünkü, mütevelliliği (yöneticiliği) boşalan bir vakıfta 10 yıl süreyle mütevellilik için istekli çıkmaz ve görevlendirme de yapılmazsa, bu vakıf artık Mazbut Vakıflar Tüzel Kişiliğine katılarak Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yönetilecek ve o vakıfta bir daha yönetim için görevlendirme de yapılamayacaktır.

Cumhuriyetin kurucu idaresi, kendi mazimizden özelliklerinden kaynaklanan bu sorunu 71 yıl önce eski vakıfların bünyesel sorunlarını dikkate alarak 9 yıllık bir çalışma sonucunda çağdaş hukuk prensiplerine uygun olarak böylece çözmüşken, bu gün aynı sorunun yeniden Türkiye'nin gündemine taşınması ve üstelik de eski vakıfların hukuksal statülerinin onların bünyesel özellikleri ve istisnai nitelikleri dikkate alınmaksızın Türk Medenî Kanununa göre kurulan vakıflarla eşitlenmesi, Cumhuriyetin kurduğu modern hukuk düzeninin inkarı ve giderek tasfiyesi anlamına geleceğinden, kabul edilemez.

Vakıf hukuku bakımından yapılacak düzenlemelerde, Cumhuriyeti kuran iradenin kurduğu sistem korunmalıdır. Yani, Türk Medenî Kanununun kabulünden sonra kurulan vakıflar Türk Medenî Kanunu hükümlerine tabi olmalı; önceden gelen vakıfların ise, kendi bünyelerinin özellikleri dikkate alınıp, Cumhuriyetin ilkeleri ve diğer Anayasal kurallar gözetilerek oluşturulmuş ayrı bir statüde düzenlenmesi uygulamasına devam edilmelidir. Zaman içerisinde oluşacak değişiklik gereksinimleri, ilgili statüye özgü olarak ve o statü içerisinde gerçekleştirilmelidir. Çünkü; her iki kurumun da adının vakıf olması, onların aynı şey oldukları anlamına gelmemektedir. Hukukumuzda 1967 yılında 903 sayılı kanundan sonra ortaya çıkan bu isim benzerliğine rağmen, Türk Medenî Kanunundan önce kurulmuş vakıflarla Türk Medenî Kanununa göre kurulmuş tesislerin (vakıfların) hukuksal bünyeleri bakımından gerçekte hiçbir ilgileri bulunmamaktadır.

Osmanlı'daki Millet Sisteminden Sevr'e, oradan da Lozan'a taşınan Cemaat Vakıfları konusu, Türk Medenî Kanununun yürürlüğü öncesi kurulmuş bulunan diğer vakıflarla birlikte ve eşitlik ilkesine uygun olarak istisnai bir kurum olarak düzenlenip, sorun çözülmüşken; hiçbir hukuksal zorunluluk olmaksızın, dinî esasa dayalı bu kuruluşları Türk Medenî Kanununa göre kurulan vakıflar gibi olağan bir statüye taşımak suretiyle istisnailikten çıkartmak, Türk Medenî Kanununun 101/IV üncü maddesinin örtülü olarak yürürlükten kaldırılması sonucuna yol açacaktır. Çünkü, eşitlik ilkesine dayalı talepler sonucunda Medenî Kanunumuzun 101/IV üncü maddesindeki amaç sınırlaması anlamsız kalacak, uluslararası hukuktan kaynaklanan yükümlülüklerin sınırını aşan dinî vakıf uygulaması, yeni cemaat vakfî taleplerini tetiklemek suretiyle, ülkemizi içinden çıkılmaz derecede büyük bir sorunlar yumağı ile karşı karşıya bırakacaktır.

Yapılmak istenen bu yasal düzenleme, Avrupa Birliği reformları ile de açıklanamaz. Çünkü, vakıf hukuku bakımından Avrupa Birliği ülkelerinde oluşmuş bir standart bulunmadığı herkesin malumdur. Kaldı ki, Türk Medeni Kanunu zaten Avrupa kaynaklıdır ve yeni şekliyle henüz beş yıla ulaşmayan geçmişi bulunan oldukça yeni bir kanundur.

Eski Vakıflara gelince; sadece Cemaat Vakıfları konusunda Avrupa Birliği ilerleme raporlarında ve özellikle de 2005 yılına ilişkin olanında bazı tenkitler yer almış bulunmaktadır. Ancak, Avrupa Birliği ilerleme raporunda yer alan bu tenkitlerin hukuksal değil siyasal nitelikte ve haksız tenkitler olduğu açıktır. Çünkü: Avrupa Birliğinin ortaya koyduğu ölçüte göre, “siyasal ölçütlere ilişkin konular, Avrupa Birliği ülkelerinden hangisinde en üst düzeyde gerçekleştirilmekteyse, aday ülkeden de o düzeyde bir düzenleme istenecektir”. Avrupa Birliğinin ilerleme raporlarında ortaya koyduğu bu temel ölçüt esas alınsa bile, ülkemizden bu şekilde bir yasa yapılması istenemez: Bir defa, Avrupa Birliği ülkelerinde zaten Cemaat Vakfı bulunmamaktadır ki, bu konuda bir ölçüt oluşturulabilsin. Cemaat Vakfı bulunan yegane Avrupa Birliği ülkesi, bizimle ortak mazi ve benzer uluslararası yükümlülüklerle sahip bulunan Yunanistan’dır. O halde, Avrupa Birliği açısından Cemaat Vakıfları bakımından en iyi uygulama olarak bir ölçüt aranacaksa, bu ölçüt Yunanistan’ın bu konudaki düzenlenmesi olabilir. Yunanistan’ın, ülkesindeki Türk Cemaate ait vakıflara ilişkin yaptığı düzenleme, 1980/1091 sayılı yasadır. Bu yasanın, bizim eski vakıfları ve bu arada Cemaat vakıflarını da düzenleyen 1935/2762 sayılı yasanın çok gerisinde bir sistem öngördüğü açık bulunduğu göre, Avrupa Birliğinin ülkemize Cemaat Vakıfları konusunda tenkitler yöneltmesinin hukuksal bir dayanağı da bulunmamaktadır.

Şunu da eklemek gerekir ki, ülkemizin Lozan Antlaşmasıyla tanımak durumunda kaldığı Cemaat (azınlık) kavramıyla, günümüz dünyasında kabul gören, Avrupa Konseyi ve buna bağlı olarak da Avrupa Topluluğu hukukunda yer bulan azınlık kavramının hemen hiç bir ilgisi bulunmamaktadır. Lozan Antlaşmasında yer verilen Cemaat kavramı, o dönemdeki dünyada genel kabul gören anlayışa uygun olarak, azınlık haklarının daha ziyade kolektif haklar olarak kabulünü öngörmektedir. Oysa ki günümüzde kabul gören ve Avrupa Konseyi bünyesinde imzalanan anlaşmalarda (Ulusal Azınlıklara İlişkin Çerçeve Sözleşme ve Azınlık Dillerine İlişkin Çerçeve Sözleşme) düzenlenen azınlık kavramı, azınlık haklarının da tıpkı insan hakları gibi bireysel haklar olarak düzenlenmesini ve talep edilmesini benimsemektedir. O halde, Avrupa Birliğinin Türkiye’ye ilişkin ilerleme raporlarında öngörüldüğü şekilde, azınlıklara tüzel kişilik tanınmasını öngören bir azınlık anlayışı, ne Avrupa’da ne de dünyanın başka bir bölgesinde uygulanmamakta, kabul görmemektedir. Hatta bu anlamda bir azınlık anlayışı, Milletler Cemiyeti döneminde dahi tam olarak bulunmamaktadır.

Azınlıklara bir bütün olarak tüzel kişilik verilmesi derecesinde olmasa da, kolektif hak anlayışına dayalı bir azınlık anlayışı, aralarında Sevr anlaşma taslağının ve Lozan Antlaşmasının da bulunduğu iki dünya savaşı arası dönemde Milletler Cemiyeti şemsiyesi altında yapılan birçok anlaşmada öngörülmüş; devletlerin birbirinin iç işlerine karışmasının hukuksal zeminini oluşturan bu anlayışa, biraz da ikinci dünya savaşını hazırlayan koşullara katkı sağlamasından da kaynaklanan gerekçelerle, ikinci dünya savaşı sonrasında oluşan Birleşmiş Milletler bünyesinde kabul edilen belgelerle yer verilmemiştir.

Fakat, bütün bunlara rağmen, Avrupa Birliğinin ilerleme raporlarında ortaya konulan, Türkiye Cumhuriyetinden azınlıklara tüzel kişilik tanınmasına kadar uzanan talepler hayret vericidir ve hukuksal dayanaktan tamamen yoksundur. Ne Türkiye, ne de Aday statüsüne sahip hiçbir ülke, hiçbir

şekilde böyle bir yükümlülük altına girmemiştir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti, hukuksal düzenini alt üst etme sonucunu doğurabilecek nitelikte olan 5555 sayılı yasa da, ne uluslararası yükümlülükler ne de iç hukuk düzenimiz bakımından çıkarmak zorunda değildir; bilakis, farklı bünyedeki kurumları sırf isimlerindeki benzerlikten dolayı aynı hukuksal statü içerisinde düzenlemek suretiyle geri dönülemez zararlara yol açacak olması sebebiyle fiili, açık anayasa ihlallerine yol açacak olması dolayısıyla da uygun değildir.

Kanunda vakıflara herhangi bir ayırım yapmadan sınırsız şube açma imkanı tanınmaktadır. Bir yandan yabancılara vakıf kurdurma ve vakıfları yönetme fırsatı yasal dayanağa kavuşturulurken, öbür taraftan şube adı altında dernekler gibi sınırsız şube-temsillik açma imkanı sağlanması Türkiye’yi tam bir din savaşları alanı haline getirecek, bunun denetim altında tutulması da mümkün olmayacaktır.

Ayrıca sınırsız denetimsiz bağış alabilmeleri ticaret yapmaları yurt dışından Türk vatandaşı olmayanların yönetici olarak atanmaları cemaat vakıflarının vakıf meclisinde temsil edilmeleri Türkiye’yi ileride sıkıntıya sokacaktır. İkinci maddede bahsedilen Müttekabiliyet ilkesinin uygulanması da mümkün gözükmemektedir.

Bireysel farklılıklarına hatta ilgisizliklerine aldırmaksızın, önce cemaat vakıflarını, özel hukuk tüzel kişiliği paydasında Türk Medeni Kanununa tabi vakıflarda eşitleyen, ayrıca yabancılardan Türkiye’de hem vakıf kurmalarını dayanağa kavuşturduktan sonra, hiçbir sınırlamaya tabi olmaksızın vakıfların yurt içi ve yurt dışı bağış alabilmelerine ve örgütlenebilmelerine imkan sağlayan bu yasa Türkiye Cumhuriyetini Lozan’da üstlendiklerinin ötesinde yükümlülükler altına sokmaktadır.

Metin Çobanoğlu
Kırşehir

Osman Ertuğrul
Aksaray

Rıdvan Yalçın
Ordu

KARŞI OY YAZISI

22. Dönem TBMM’nde onaylanıp, Cumhurbaşkanlığı tarafından bazı maddelerinin Anayasa ile teşkil ettiği uyumsuzluk gerekçesiyle reddedilen Vakıflar Kanunu, 23. Dönem itibariyle TBMM Adalet Komisyonunca görüşülmüş olup, Genel Kurula gönderilmiştir. Bu kanun tasarısı hakkında, Demokratik Toplum Partisi’ni temsilen muhalefet şerhimi Komisyon makamına arz ediyorum.

Öncelikle, güçlü bir tarihsel-toplumsal geleneği olan ve bu minvalde Osmanlı döneminden başlayıp yeni Türkiye Cumhuriyeti ile devam eden vakıflar konusunun yeni bir kanunla düzenlenmesi son derece önemli ve gerekli bir reformdur. Gerek Türkiye Cumhuriyetine vatandaşlık bağı ile bağlı olan herkesin ve her kesimin, kültürel gelişimini ve kültürel yönden üretimini desteklemesi hasebiyle, gerek ülkemizin tam demokratikleşmesi sürecinde mutlak ihtiyacı olan güçlü bir sivil toplumun önemli bir bileşeni olması açısından ve son olarak da tek tipliliği esas alan bir ulus sürecinden demokratik ve çok kültürlü bir uluslaşma dönemini esas almamızdan dolayı, vakıfların yasal olarak yeniden düzenlenmesini zaruri bir husus olarak değerlendirmekteyiz. Ayrıca, şimdiye kadar bu konuda yapılması acil olarak gerekli olan söz konusu reformun yapılmaması ve ertelenmesinin, siyasal kültürümüze ve iç barışımıza verdiği tahribatları gelecek yıllarda daha kapsamlı olarak görülecektir.

Yeni bir anayasal süreç ile tam demokratikleşmesini öngördüğümüz ülkemiz açısından, yeni Vakıflar Kanunu, özellikle kültürel çeşitliliğimizi koruması ve güçlendirmesi bağlamında etnik ve inançsal zenginliğimizi koruyacak temel bir kanun olmalıdır. Mevcut Anayasamızla çelişki arz edebilecek ve veto gerekçesinde de belirtilen hususlar, yeni yapılacak Anayasamızın dibacesinde ve ilgili maddelerinde, farklılıkların zenginliğimiz olduğu ve bir arada yaşamının erdemlerinin altı çizilmek suretiyle, hukuki mevzuatımız açısından bir sorun olmaktan çıkacaktır. Cumhuriyetimizin kuruluş belgelerinde ve yapılan uluslararası antlaşmalarda azınlık olarak tanımlanmayan dinsel ve etnik grupların, vakıflar aracılığıyla kendi kültürel gelişimlerini sürdürmeleri gerekmektedir. Bu yeni Kanun, Lozan Antlaşmasının azınlıklar konusundaki maddelerini hayata geçirecek bir kanun olup kendisiyle zıtlaşmadığı ve aksi değerlendirmelerin Lozan Antlaşmasını milliyetçilik zihniyetiyle ele aldığını belirtmemiz gerekir.

AİHM’nde azınlık vakıflarına devlet tarafından el konulması ve akabinde bu malların üçüncü kişilere satılması konusunu dava eden birçok dosya bulunmaktadır. Yeni kanunla bu gerekçelerin ortadan kaldırılması ve bu vakıfların uğramış oldukları zararların tazmin edilmesi sağlanmalıdır. Malesef birçok kesimin bu konuda beklediği düzenlemeler, mevcut tasarıda bulunmamaktadır. Böyle olması durumunda, AİHM’nde ülkemiz aleyhine mahkûmiyetle sonuçlanabilecek bir çok dava olacaktır ve siyasi tesirleri iç barışımızı zedelemeye devam edebilecektir. Bu açıdan, mevcut tasarının tazminat ve malların iadesi yollarını açması oldukça önemlidir. Zira mazbut ve cemaat vakıflarına ilişkin, önceki uygulamalardan kalmış olan anti-demokratik yaklaşımların kaldırılması ve bu uygulamaların yol açtığı ihlallerin tazmin edilmesi, ancak bu temel Kanun tasarısıyla mümkün olacaktır.

Bununla birlikte, tasarıda yer alan ve vakıfların uluslararası faaliyetleri, mülkiyet konuları ve vakıf seçimleri ile ilgili hususlar yeniden değerlendirilerek, milliyetçi yaklaşımlardan uzaklaştırılıp demokratik teamüller çerçevesinde yeniden düzenlenmelidir.

Sonuç olarak, yeni Vakıflar Kanunu, şimdiye kadar ertelenmiş olması göz önünde bulundurulacak ve 1974 uygulamalarının neden olduğu zararların tazmini düşünülerek gözden geçirilmeli ve yukarıda belirtmiş olduğum hususlara paralel olarak yenilenmelidir. Bu şekilde yapılması halinde, ülkemiz için oldukça önemli bir temel kanun olacaktır.

Ayla Akat Ata

Batman

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(S. Sayısı: 98)

ANAYASANIN 89 ÜNCÜ VE 104 ÜNCÜ MADDELERİ GEREĞİNCE CUMHURBAŞKANINCA
BİR DAHA GÖRÜŞÜLMEK ÜZERE GERİ GÖNDERİLEN KANUN
VAKIFLAR KANUNU

Kanun No. 5555

Kabul Tarihi : 9/11/2006

BİRİNCİ KISIM

Amaç, Kapsam ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1- Bu Kanun; vakıfların yönetimi, faaliyetleri ve denetimine, yurt içi ve yurt dışındaki taşınır ve taşınmaz vakıf kültür varlıklarının tescili, muhafazası, onarımı ve yaşatılmasına, vakıf varlıklarının ekonomik şekilde işletilmesi ve değerlendirilmesinin sağlanmasına ilişkin usûl ve esasların belirlenmesi; Vakıflar Genel Müdürlüğünün kuruluşu ile Genel Müdürlüğün teşkilât, görev, yetki ve sorumluluklarının düzenlenmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam

MADDE 2- Bu Kanun; mazbut, mülhak ve yeni vakıflar, cemaat ve esnaf vakıfları ile Vakıflar Genel Müdürlüğünü kapsar.

Bu Kanunun uygulanmasında milletlerarası mütekabiliyet ilkesi saklıdır.

Tanımlar

MADDE 3- Bu Kanunun uygulanmasında;

Genel Müdürlük veya Denetim Makamı: Vakıflar Genel Müdürlüğünü,

Genel Müdür: Vakıflar Genel Müdürünü,

Meclis: Vakıflar Meclisini,

Vakıflar: Mazbut, mülhak, cemaat ve esnaf vakıfları ile yeni vakıfları,

Vakfiye: Mazbut, mülhak ve cemaat vakıflarının malvarlığını, vakıf şartlarını ve vakfedenin isteklerini içeren belgeleri,

1936 Beyannameyi: Cemaat vakıflarının 2762 sayılı Vakıflar Kanunu gereğince verdikleri beyannameyi,

Vakıf senedi: Mülga 743 sayılı Türk Kanunu Medenisi ile 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu hükümlerine göre kurulan vakıfların, malvarlığını ve vakıf şartlarını içeren belgeyi,

Mazbut vakıf: Bu Kanun uyarınca Genel Müdürlükçe yönetilecek ve temsil edilecek vakıflar ile mülga 743 sayılı Türk Kanunu Medenisinin yürürlük tarihinden önce kurulmuş ve 2762 sayılı Vakıflar Kanunu gereğince Vakıflar Genel Müdürlüğünce yönetilen vakıfları,

Mülhak vakıf: Mülga 743 sayılı Türk Kanunu Medenisinin yürürlük tarihinden önce kurulmuş ve yönetimi vakfedenlerin soyundan gelenlere şart edilmiş vakıfları,

Cemaat vakfı: Vakfiyeleri olup olmadığına bakılmaksızın 2762 sayılı Vakıflar Kanunu gereğince tüzel kişilik kazanmış, mensupları Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olan Türkiye'deki gayrimüslim cemaatlere ait vakıfları,

Esnaf vakfı: 2762 sayılı Vakıflar Kanununun yürürlüğünden önce kurulmuş ve esnafın seçtiği yönetim kurulu tarafından yönetilen vakıfları,

Yeni vakıf: Mülga 743 sayılı Türk Kanunu Medenisi ile 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu hükümlerine göre kurulan vakıfları,

Şube: Vakıf faaliyetlerinin yürütülebilmesi için yeni vakfa bağlı olarak açılan, tüzel kişiliği olmayan ve bünyesinde organları bulunan alt birimi,

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(S. Sayısı: 98)

Temsilcilik: Vakıf faaliyetlerinin yürütülebilmesi için yeni vakfa bağlı olarak açılan, tüzel kişiliği ve bünyesinde organları bulunmayan alt birimi,

Vakıf yönetimi: Mülhak, cemaat ve esnaf vakıfları ile yeni vakıflarda; vakfiye, 1936 Beyannamesi, vakıf senedi, 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu ve bu Kanuna göre vakfi yönetmeye ve temsil yetkili organı,

Vakıf yöneticisi: Mülhak, cemaat ve esnaf vakıfları ile yeni vakıflarda; vakfiye, 1936 Beyannamesi, vakıf senedi, 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu ve bu Kanuna göre vakfi yönetmeye ve temsil yetkili kişi veya yetkili organlarda görev alan kişileri,

Hayrat: Mazbut, mülhak, cemaat ve esnaf vakıfları ile yeni vakıfların, doğrudan toplumun istifadesine bedelsiz olarak sundukları mal veya hizmetleri,

Akar: Vakıf amaç ve faaliyetlerinin yerine getirilmesi için gelir getirici şekilde değerlendirilmesi zorunlu olan taşınır ve taşınmazları,

Mukataalı vakıf: Zemini vakfa, üzerindeki yapı ve ağaçlar tasarruf edene ait olan ve kirası yıllık olarak alınan vakıf taşınmazlarını,

İcareteynli vakıf: Değerine yakın peşin ücret ve ayrıca yıllık kira alınmak suretiyle süresiz olarak kiralanan vakıf taşınmazlarını,

Taviz bedeli: Mukataalı ve icareteynli taşınmazların serbest tasarrufa terki için alınan bedeli,

Galle fazlası: Mazbut ve mülhak vakıflarda, vakfin hayrat ve akarlarının onarımı ile vakfiyelerindeki hayrat hizmetlerin ifasından sonra kalan miktarı,

İntifa hakkı: Mazbut ve mülhak vakıflarda, vakfiyelerindeki şartlara göre ilgililere bırakılmış galle fazlaları ve hakları, ifade eder.

İKİNCİ KISIM

Vakıflarla İlgili Hükümler

BİRİNCİ BÖLÜM

Tüzel Kişilik, Ehliyet, Yönetim, Temsil

Tüzel kişilik

MADDE 4- Vakıflar, özel hukuk tüzel kişiliğine sahiptir.

Yeni vakıfların kuruluşu, mal varlığı, şube ve temsilcilikleri

MADDE 5- Yeni vakıflar; Türk Medenî Kanunu hükümlerine göre kurulur ve faaliyet gösterirler.

Yeni vakıfların kuruluşunda gayesini gerçekleştirecek asgarî mal varlığı miktarı, mahkemesince belirlenir.

Yeni vakıflar, vakıf senetlerinde yazılı amaçlarını gerçekleştirmek üzere Genel Müdürlüğe beyanda bulunmak şartıyla şube ve temsilcilik açabilirler. Beyannamenin düzenlenmesine ilişkin usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Yabancılar, Türkiye'de, hukukî ve fiilî mütakabiliyet esasına göre yeni vakıf kurabilirler.

Yönetim ve temsil şekli

MADDE 6- Mazbut vakıflar, Genel Müdürlük tarafından yönetilir ve temsil edilir.

Mülhak vakıflar, Anayasaya aykırılık teşkil etmeyen vakfiye şartlarına göre Meclis tarafından atanacak yöneticiler eliyle yönetilir ve temsil edilir. Vakıf yöneticileri kendilerine yardımcı tayin edebilirler. Mülhak vakıf yöneticilerinde aranacak şartlar ile yardımcıların nitelikleri yönetmelikle düzenlenir. Vakfiyedeki şartları taşımamaları nedeniyle kendilerine yöneticilik verilemeyenler bu şartları elde edinceye, küçükler ile kısıtlılar fiil ehliyetlerini kazanıncaya ve boş kalan yöneticilik yenisine verilinceye kadar, vakıf işleri Genel Müdürlükçe temsilen yürütülür.

Cemaat vakıflarının yöneticileri mensuplarınca kendi aralarından seçilir. Vakıf yöneticilerinin seçim usûl ve esasları yönetmelikle düzenlenir.

Esnaf vakıfları, mülhak vakıfların tabi olduğu hükümlere tabidir. Bu vakıflar, esnafın seçtiği yönetim kurulu tarafından yönetilir.

Yeni vakıfların yönetim organı vakıf senedine göre oluşturulur ve bu vakıfların yönetim organlarında görev alanların çoğunluğunun, Türkiye'de yerleşik bulunması gerekir.

Genel Müdürlükçe yönetilecek ve temsil edilecek vakıflar

MADDE 7- On yıl süreyle yönetici atanamayan veya yönetim organı oluşturulamayan mülhak vakıflar, mahkeme kararıyla Genel Müdürlükçe yönetilir ve temsil edilir.

Bu Kanunun yürürlüğe girmesinden önce mazbut vakıflar arasına alınan vakıflarla, bu Kanuna göre mazbut vakıflar arasına alınan vakıflara bir daha yönetici seçimi ve ataması yapılamaz.

İlgililerin vakfiye şartlarına göre intifa hakları saklıdır.

Yeni vakıf organlarının tamamlanması

MADDE 8- Yeni vakıfların organlarında ölüm, istifa ya da herhangi bir nedenle eksilme olduğu takdirde; vakıf senedindeki hükümlere göre, hüküm bulunmaması halinde vakıf senedi değişikliğine yetkili organın, bunun bulunmaması halinde ise icraya yetkili organın kararı ve Genel Müdürlüğün görüşü alınarak mahkemece yenisi seçilir.

Vakıf yöneticisi olamayacaklar

MADDE 9- Vakıflarda; hırsızlık, nitelikli hırsızlık, yağma, nitelikli yağma, dolandırıcılık, nitelikli dolandırıcılık, zimmet, rüşvet, sahtecilik, hileli iflas, ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, güveni kötüye kullanma, kaçakçılık suçları ile Devletin güvenliğine karşı işlenen suçların birinden mahkûm olanlar yönetici olamazlar.

Vakıf yöneticisi seçildikten sonra yukarıdaki suçlardan mahkûm olanların yöneticiliği sona erer.

Vakıf yöneticilerinin sorumlulukları ve görevden alınması

MADDE 10- Vakıf yöneticileri; vakfın amacına ve yürürlükteki mevzuata uymak zorundadır.

Birinci fıkrada belirtilen zorunluluğa uymayanlar ile;

a) Vakfın amacı doğrultusunda faaliyette bulunmayan,

b) Vakfın mallarını ve gelirlerini amaçlarına uygun olarak kullanmayan,

c) Ağır ihmâl ve kasıtlı fiilleriyle vakfı zarara uğratan,

d) Denetim Makamınca tespit edilen noksanlık ve yanlışlıkları verilen süre içerisinde tamamlamayan, düzeltmeyen veya aykırı işlemlere devam eden,

e) Medeni hakları kullanma ehliyetini kaybeden veya görevini sürekli olarak yapmasına engel teşkil edecek hastalığa veya maluliyete yakalanan,

f) Bu Kanunun 11 inci maddesi uyarınca iki defa idarî para cezası alan,

vakıf yöneticileri, Meclisin vereceği karara dayalı olarak Denetim Makamının başvurusu üzerine vakfın yerleşim yeri asliye hukuk mahkemesince görevlerinden alınabilir. Telafisi imkânsız sonuçlar doğurabilecek hallerde dava sonuçlanıncaya kadar, Meclis kararı üzerine Denetim Makamınca, vakıf yönetiminin geçici olarak görevden uzaklaştırılması ve kayyımca yönetilmesi ihtiyati tedbir olarak mahkemeden talep edilir.

Görevinden alınan vakıf yöneticileri Meclis üyesi olamaz ve beş yıl süreyle aynı vakfın yönetim ve denetim organında görev alamazlar. Ayrıca ikinci fıkranın (c), (e) ve (f) bentlerinde belirtilen nedenlerle görevinden alınan vakıf yöneticileri başka bir vakfın yöneticisi ise o görevinden de alınmış sayılır ve beş yıl süreyle hiçbir vakfın yönetim ve denetim organında görev alamazlar.

Vakıf yönetiminde yer alan kişiler ile vakıf çalışanları kusurlu fiilleri nedeniyle vakfa verdikleri zararlardan sorumludurlar.

Vakıf yöneticileri mahkeme kararı olmaksızın görevlerinden uzaklaştırılmazlar.

İdarî para cezası

MADDE 11- Genel Müdürlükçe yapılan tebligata rağmen, bu Kanun uyarınca istenen beyanname, bilgi ve belgeleri zamanında vermeyen, organların vakfiye veya vakıf senedine aykırı olarak toplanmasına sebebiyet veren veya gerçeğe aykırı beyanda bulunan vakıf yönetimine Genel Müdürlükçe her bir eylem için beşyüz Türk Lirası idarî para cezası verilir. İdarî para cezalarına karşı tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulabilir.

İKİNCİ BÖLÜM

Vakıf Malları ve Faaliyetleri

Vakıfların mal edinmesi, akar cinsinden olan malların değiştirilmesi

MADDE 12- Vakıflar; mal edinebilirler, malları üzerinde her türlü tasarrufta bulunabilirler.

Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait akar mallar ile hakların daha yararlı olanları ile değiştirilmesine, paraya çevrilmesine veya değerlendirilmesine Meclis yetkilidir.

Mülhak, cemaat, esnaf vakıfları ile yeni vakıflara, başlangıçta özgülünen mal ve haklar, vakıf yönetiminin başvurusu üzerine, haklı kılan sebepler varsa, Denetim Makamının görüşü alınarak mahkeme kararı ile sonradan iktisap ettikleri mal ve hakları ise bağımsız ekspertiz kuruluşlarınca düzenlenecek rapora dayalı olarak vakıf yetkili organının kararı ile daha yararlı olanları ile değiştirilebilir veya paraya çevrilebilir.

Vakıf yöneticileri, iktisap ettikleri veya değiştirdikleri taşınmaz malları tapuya tescil tarihinden itibaren bir ay içerisinde Genel Müdürlüğe bildirirler.

Kurucularının çoğunluğu yabancı uyruklu olan vakıfların, taşınmaz mal edinmeleri hakkında, 22/12/1934 tarihli ve 2644 sayılı Tapu Kanununun 35 inci maddesi uygulanır.

Taşınmazların vakıfları adına tescili

MADDE 13- Mazbut vakıfların tescil görmemiş hayrat taşınmazları, Genel Müdürlüğün isteği üzerine tapu idaresince vakıfları adına tescil edilir.

Mazbut ve mülhak vakıflara ait akar taşınmazların satış ve taviz bedelleri ile satın alınacak, trampa ile edinilecek veya yeniden yaptırılacak taşınmazlar, vakıfları adına hisseleri oranında tapuya tescil ettirilerek kayıtlara işlenir.

Amaç ve işlev değişikliği

MADDE 14- Vakıfların, vakfiyelerindeki şartların yerine getirilmesine fiilen veya hukuken imkân kalmaması halinde; vakfedenin iradesine aykırı olmamak kaydıyla mazbut vakıflarda Genel Müdürlüğün; mülhak, cemaat ve esnaf vakıflarında, vakıf yöneticilerinin teklifi üzerine bu şartları değiştirmeye; hayır şartlarındaki parasal değerleri güncel vakıf gelirlerine uyarlamaya Meclis yetkilidir.

Hayrat taşınmazların nitelikleri ve değerlendirilmesi

MADDE 15- Vakıfların hayrat taşınmazları haczedilemez, rehnédilemez, bu taşınmazlarda mülkiyet ve irtifak hakkı için kazandırıcı zamanaşımı işlemez.

Genel Müdürlüğe, mazbut ve mülhak vakıflara ait olup, tahsis edildikleri amaca göre kullanılmaları kanunlara veya kamu düzenine aykırı yahut tahsis amacına uygunluğunu kaybetmiş, kısmen veya tamamen hayrat olarak kullanılması mümkün olmayan taşınmazlar; mazbut vakıflarda Meclis

kararı ile mülhak vakıflarda vakıf yöneticisinin talebi üzerine Meclis kararı ile gayece aynı veya en yakın başka bir hayrata dönüştürülebilir, akara devredilebilir veya paraya çevrilebilir. Bu paralar aynı surette diğer bir hayrata tahsis olunur. Aynı vakıf içerisindeki dönüştürme veya devirlerde bedel ödenmez.

Hayrat taşınmazların tahsisi

MADDE 16- Mazbut vakıflara ait hayrat taşınmazlara, Genel Müdürlük tarafından öncelikle vakfiyeleri doğrultusunda işlev verilir. Genel Müdürlükçe değerlendirilemeyen veya işlev verilemeyen hayrat taşınmazlar; fiilen asli niteliğine uygun olarak kullanılıncaya kadar kiraya verilebilir.

Bu hayrat taşınmazlar; Genel Müdürlükçe işlev verilmek amacıyla, vakfiyesinde yazılı hizmetlerde kullanılmak üzere Genel Müdürlüğün denetiminde onarım ve restorasyon karşılığı kamu kurum ve kuruluşlarına, benzer amaçlı vakıflara veya kamu yararına çalışan derneklere tahsis edilebilir.

Mülhak vakfa ait hayrat taşınmazın tahsisinde Genel Müdürlük görüşü alınır.

Tahsis edilen taşınmaz; ticari bir faaliyette kullanılamaz, tahsise aykırı kullanımın tespiti halinde Genel Müdürlüğün talebi üzerine taşınmaz, bulunduğu yerin mülki amirliğince tahliye edilir.

Cemaat vakıflarına ait, kısmen veya tamamen hayrat olarak kullanılmayan taşınmazlar, vakıf yönetiminin talebi halinde Meclis kararıyla; aynı cemaate ait başka bir vakfa tahsis edilebilir veya vakfın akarına dönüştürülebilir.

Taşınmazların vakfına dönmesi

MADDE 17- Tasarruf edenlerin veya maliklerin mirasçı bırakmadan ölümleri, kaybolmaları, terk veya mübadil gibi durumlara düşmeleri halinde icareteynli ve mukataalı taşınmaz malların mülkiyeti vakfı adına tescil edilir.

Taviz bedeli

MADDE 18- Tapu kayıtlarında, icareteyn ve mukataalı vakıf şerhi bulunan gerçek ve tüzel kişilerin mülkiyetinde veya tasarrufundaki taşınmazlar, işlem tarihindeki emlak vergisi değerinin yüzde onu oranında taviz bedeli alınarak serbest tasarrufa terk edilir. Ancak miri arazilerden mukataalı hayrata tahsis edilmeyenler ile aşar ve rüsumu vakfedilen taşınmazlar tavize tâbi değildir.

Taviz bedelinin hesaplanmasında; ortaklığın giderilmesi veya cebri icra yoluyla satılanlarda satış bedeli, kamulaştırmalarda ise kamulaştırma bedeli esas alınır.

Bu Kanun hükümleri gereğince taviz bedelinin tamamı vakfı adına ödenmedikçe, taşınmaz üzerindeki temlik tasarruflar tapu dairelerince tescil olunmaz.

Vakıf şerhleri ile ilgili olarak, diğer kanunlarda yer alan zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerle ilişkin hükümler uygulanmaz.

Taviz bedelinin tahsil şekli

MADDE 19- Taviz bedelleri, yapılacak tebligat üzerine altmış gün içerisinde peşin olarak ödenebileceği gibi eşdeğer bir taşınmazla takas edilebilir veya yarısı peşin, kalanı bir yılda beş eşit taksitte ödenebilir. Taksitlendirme halinde, taşınmaza birinci derece ve birinci sırada ipotek konulur. Taksitlerden birinin zamanında ödenmemesi halinde geri kalan taksitlerin tamamı muaccel olur.

Genel Müdürlükçe tahakkuk ettirilen taviz bedelleri, yapılacak tebligata rağmen ödenmediği takdirde 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı ile birlikte tahsil edilerek vakfı adına gelir kaydedilir.

Kira süresi

MADDE 20- Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait taşınmazların kira süresi azami üç yıldır. Ancak onarım veya inşaa karşılığı kiralamalarda; onarım ve inşaa bedeli göz önüne alınarak kira süresi Genel Müdürün onayı ile yirmi yıla, Meclis kararı ile kırk dokuz yıla kadar tespit edilebilir.

Genel Müdürlüğe veya mazbut vakıflara ait onarımı planlanan vakıf kültür varlıkları ile yatırım yapılacak taşınmazlar; kira süresinin bitiminden bir ay önce bildirim yapılmak kaydıyla, hiçbir hüküm ve karara bağlı olmaksızın Genel Müdürlüğün talebi üzerine kira süresi sonunda mülki amirlikçe tahliye edilir.

Vakıf ormanları

MADDE 21- Özel vakıf ormanları kurulabilir.

Vakıf kültür varlıklarının korunması ve imar uygulamalarının bildirilmesi

MADDE 22- Kamu kurum ve kuruluşları, koruma imar planlarını düzenlerken vakıf kültür varlıklarıyla ilgili hususlarda Genel Müdürlüğün görüşünü almak zorundadırlar.

Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait taşınmaz mallarla ilgili olarak belediyeler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılan uygulama imar ve parselasyon planlarının, askıya çıkarılmadan önce ilgili idareler tarafından Genel Müdürlüğe bildirilmesi zorunludur.

Mazbut vakıf taşınmazlarında akar niteliğini koruyacak şekilde imar düzenlemesi yapılır.

Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait olup uygulama imar planlarında okul, hastane veya spor alanlarında kalan taşınmazlar; ilgili kurumlar tarafından, imar planının tasdik tarihinden itibaren iki yıl içerisinde kamulaştırılmadığı takdirde ilgili bakanlığın görüşü alınarak Genel Müdürlükçe özel okul, özel hastane veya özel spor tesisi olarak değerlendirilebilir.

Zilyetlik yoluyla kazanım

MADDE 23- Vakıfların malları üzerinde zilyetlik yoluyla kazanma hükümleri uygulanmaz.

Sigorta

MADDE 24- Kiraya verilen veya tahsis edilen mazbut vakıf taşınmaz malların, yangın, hırsızlık ve doğal afetlere karşı, kullananları tarafından Genel Müdürlük adına sigortalanması zorunludur.

Uluslararası faaliyet

MADDE 25- Vakıflar; vakıf senetlerinde yer almak kaydıyla, amaç veya faaliyetleri doğrultusunda, uluslararası faaliyet ve işbirliğinde bulunabilirler, yurt dışında şube ve temsilcilik açabilirler, üst kuruluşlar kurabilirler ve yurt dışında kurulmuş kuruluşlara üye olabilirler.

Vakıflar; yurt içi ve yurt dışındaki kişi, kurum ve kuruluşlardan aynı ve nakdi bağış ve yardım alabilirler, yurt içi ve yurt dışındaki benzer amaçlı vakıf ve derneklere aynı ve nakdi bağış ve yardımda bulunabilirler. Nakdi yardımların yurt dışından alınması veya yurt dışına yapılması banka aracılığı ile olur ve sonuç Genel Müdürlüğe bildirilir. Bildirimin şekli ve içeriği yönetmelikle düzenlenir.

İktisadi işletme ve şirket kurulması

MADDE 26- Vakıflar; amacını gerçekleştirmeye yardımcı olmak ve vakfa gelir temin etmek amacıyla, Genel Müdürlüğe bilgi vermek şartıyla iktisadi işletme ve şirket kurabilir, kurulmuş şirketlere ortak olabilirler.

Genel Müdürlük; Bakanlar Kurulu kararıyla Genel Müdürlük ve mazbut vakıfların gelirleri ve akar malları ile iktisadi işletme veya şirket kurmaya yetkilidir. Şirket hisseleri ve hakların daha yararlı olanları ile değiştirilmesi, paraya çevrilmesi, değerlendirilmesi ve bunlara bağlı her türlü hakkın kullanılması ile ortaklık paylarına bağlı hakların kullanılması Genel Müdürlük tarafından yürütülür.

Sona eren veya dağıtılan yeni vakıfların mal ve hakları

MADDE 27- Sona eren yeni vakıfların borçlarının tasfiyesinden arta kalan mal ve haklar; vakıf senedinde yazılı hükümlere göre, senetlerinde özel bir hüküm bulunmayanlarda ise Genel Müdürlüğün görüşü alınarak mahkeme kararıyla benzer amaçlı bir vakfa; dağıtılan yeni vakıfların borçlarının tasfiyesinden arta kalan mal ve haklar ise Genel Müdürlüğe intikal eder.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Vakıf Kültür ve Tabiat Varlıkları

Vakıf kültür varlıklarının tespiti, tescili ve yaşatılması

MADDE 28- Vakıflara ait yurt içi ve yurt dışındaki taşınır ve taşınmaz vakıf kültür varlıklarının tespiti, envanterinin çıkarılması, tescili, Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait olanların korunması, mülkiyeti el değiştirmiş vakıf kültür varlıkları ile koruma alanlarının kamulaştırılması, değerlendirilmesi, onarımı, restorasyonu ve gerektiğinde yeniden inşası Genel Müdürlükçe yürütülür.

Sermayesinin yüzde ellisinden fazlası Genel Müdürlüğe veya mazbut vakıflara ait işletme ve işletmelerin; Kurumlar Vergisi matrahının yüzde onu, yeterli geliri bulunmayan mazbut vakıflara ait vakıf kültür varlıklarının onarımında kullanılmak üzere Genel Müdürlüğe aktarılır.

Yeterli geliri bulunmayan mazbut vakıflara ait vakıf kültür varlığı niteliğindeki taşınmazların, benzer amaçlı mazbut vakıfların gelirleriyle korunmasına ve yaşatılmasına Meclis yetkilidir.

Vakıf kültür ve tabiat varlıklarının korunması

MADDE 29- Vakıflara ait taşınır ve taşınmaz kültür ve tabiat varlıkları; Genel Müdürlük, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile kullananları tarafından korunur.

Vakıf kültür varlıklarının devri

MADDE 30- Vakıf yoluyla meydana gelip de her ne suretle olursa olsun Hazine, belediye, özel idarelerin veya köy tüzel kişiliğinin mülkiyetine geçmiş vakıf kültür varlıkları mazbut vakfına devrolunur.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Vakıfların Muhasebesi ve Denetimi

Vakıf muhasebesi

MADDE 31- Vakıflar, muhasebe kayıtlarını Genel Müdürlükçe belirlenecek usûl ve esaslar dahilinde tutmak zorundadırlar. Tutulacak defter ve kayıtlar ile ilgili usûl ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Mazbut vakıfların her birinin gelir ve giderleri ayrı ayrı takip edilir.

Vakıflar, varlıklarını, ekonomik kural ve riskleri gözetmek suretiyle değerlendirirler.

Beyanname verme yükümlülüğü

MADDE 32- Vakıf yönetimi; vakfın yönetici veya yönetim kurulu üyeleri listesini, bir önceki yıla ait faaliyet raporlarını, bütçe ve bilançolarını, gayrimenkullerini, malî tablolarını ve bu tabloların uygun araçlarla yayımlandığına dair belgeyi, işletme ve işletmelerinin malî tabloları ile yönetmelikle belirlenecek diğer bilgileri içeren beyannameyi her takvim yılının ilk altı ayı içerisinde Genel Müdürlüğe verir.

Vakıfların denetimi

MADDE 33- Mühlak, cemaat, esnaf vakıfları ile yeni vakıflarda iç denetim esastır. Vakıf; organları tarafından denetlenebileceği gibi, bağımsız denetim kuruluşlarına da denetim yaptırabilir.

Vakıf yöneticileri, en az yılda bir defa yapılacak iç denetim raporları ile sonuçlarını, rapor tarihini takip eden iki ay içerisinde Genel Müdürlüğe bildirir.

Vakıfların amaca ve yasalara uygunluk denetimi ile iktisadî işletmelerinin faaliyet ve mevzuata uygunluk denetimi Genel Müdürlükçe yapılır.

Yönetim ve temsil masrafı

MADDE 34- İntifa hakkına konu mazbut vakıflar ile Genel Müdürlük tarafından geçici olarak yönetilen vakıfların yıllık gayrisafi gelirlerinin yüzde yirmisi yönetim ve temsil masrafı olarak Genel Müdürlük bütçesine gelir kaydedilir.

ÜÇÜNCÜ KISIM

Vakıflar Genel Müdürlüğü, Vakıflar Meclisi, Genel Müdürlük Teşkilâtı ve İstihdam

BİRİNCİ BÖLÜM

Vakıflar Genel Müdürlüğü

Vakıflar Genel Müdürlüğü

MADDE 35- Bu Kanun ile kendisine verilen görevleri yerine getirmek üzere, kamu tüzel kişiliğini haiz Başbakanlığa bağlı Vakıflar Genel Müdürlüğü kurulmuştur.

Başbakan, Genel Müdürlüğün yönetimi ile ilgili yetkilerini gerekli gördüğü takdirde görevlendireceği Devlet Bakanı vasıtasıyla kullanabilir.

Vakıflar Genel Müdürlüğü, merkez ve taşra teşkilâtından oluşur.

Genel Müdürlüğün merkezi Ankara'dadır.

Genel Müdürlüğün görevleri

MADDE 36- Genel Müdürlüğün görevleri şunlardır:

a) Mazbut vakıfların vakfiyelerinde veya vakfiye yerine geçen hüccet, berat, ferman gibi belgelerinde yazılı hayrî, sosyal, kültürel ve ekonomik şart ve hizmetleri yerine getirmek.

b) Vakfiyelerde öngörülen hizmetlerin en iyi şekilde yerine getirilebilmesini sağlamak amacıyla Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait paralar ile malları değerlendirmek, daha fazla gelir getiren yatırımlara tahsis etmek.

c) Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait paralar ile işletmeler kurma, kurulmuş şirketlere iştirak etme, bunların sermaye artışları hususlarında karar vermek.

d) Yurt içi ve yurt dışındaki vakıflara ait vakıf kültür varlıklarını ihya etmek.

e) Mülhak, cemaat ve yeni vakıflar ile esnaf vakıflarının denetimini yapmak.

f) Vakıflarla ilgili konularda; araştırma, geliştirme, eğitim, kültür ve yayın faaliyetlerinde bulunmak, ulusal ve uluslararası koordinasyonu sağlamak.

g) Vakıf kültür varlıklarından oluşan koleksiyonlar meydana getirmek; müze, kütüphane ve kültür merkezleri kurmak.

h) Bu Kanun ve diğer kanunlar ile Genel Müdürlüğe verilen görevleri yapmak.

Genel Müdürlük, vakıflara ilişkin görevlerle ilgili olarak diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde çalışır ve koordinasyonun sağlanması hususunda gerekli tedbirleri alır. Genel Müdürlük gerektiğinde ihtiyaç duyulan konuyla sınırlı olmak üzere 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa tâbi olmaksızın uzman kişi, kurum ve kuruluşlardan danışmanlık ve hukukî mütalaa şeklinde hizmet satın alabilir.

Genel Müdürlüğün denetimi

MADDE 37- Genel Müdürlüğün denetimi, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu hükümleri çerçevesinde yapılır.

Genel Müdürlüğün bütçesi

MADDE 38- Genel Müdürlüğün bütçesi; 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu çerçevesinde hazırlanır. Bütçe, Meclisin uygun görüşünden sonra süresi içerisinde ilgili mercilere sunulur.

Gelir fazlaları ertesi yıla devreder.

Genel Müdürlüğün gelirleri

MADDE 39- Genel Müdürlüğün gelirleri şunlardır:

- a) Kira gelirleri.
- b) İşletme kârları.
- c) İştirak gelirleri.
- d) Yönetim ve temsil payları.
- e) Mazbut vakıflara ait taşınmazların satışından elde edilecek gelirler.
- f) Taviz bedelleri.
- g) Genel Müdürlüğe ait taşınmazların satışından elde edilecek gelirler.
- h) Şartlı bağışlar.
- ı) Şartsız bağışlar.
- j) Diğer gelirler.

Bazı gelirler ile bağışların harcanması

MADDE 40- 39 uncu maddenin (e) ve (f) bentlerinde yer alan gelirler; ait olduğu vakfa taşınmaz alımında, vakfın taşınmazlarının onarım ve yapımında kullanılır. Ayrıca Meclis kararıyla gelir getirici yatırımlarda, yurt içi ve yurt dışında bulunan ve geliri kalmayan vakıflara ait vakıf kültür varlıklarının bakım ve onarımlarında da kullanılabilir.

Genel Müdürlüğe yapılan şartlı bağışlar, bağış yapanın şartları doğrultusunda harcanır.

İKİNCİ BÖLÜM

Vakıflar Meclisi

Meclisin oluşumu

MADDE 41- Meclis, Genel Müdürlüğün en üst seviyedeki karar organıdır.

Meclis; Genel Müdür, üç Genel Müdür yardımcısı ve I. Hukuk Müşaviri olmak üzere beş, vakıf konusunda bilgi ve deneyim sahibi yükseköğrenim mezunları arasından Başbakanın teklifi üzerine ortak kararname ile atanacak beş, yeni vakıflarca seçilecek üç, mülhak ve cemaat vakıflarınca seçilecek birer üye olmak üzere toplam onbeş üyeden oluşur. Ayrıca yeni vakıflar üç, mülhak ve cemaat vakıfları ise birer yedek üye seçer. Seçimler; yeni vakıflarda yönetim organının, mülhak vakıflarda vakıf yöneticilerinin, cemaat vakıflarında yönetim kurullarının seçeceği birer temsilcinin iştiraki ile Genel Müdürlüğün daveti üzerine ayrı ayrı yapılır.

Genel Müdür aynı zamanda Meclisin de başkanıdır.

Genel Müdür alınan kararları yürütmeye yetkili ve görevlidir. Genel Müdürün çeşitli nedenlerle görevinde bulunmadığı durumlarda Genel Müdüre vekâlet eden Meclis Başkanlığına da vekâlet eder.

Meclisin çalışmasına ilişkin usûl ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Meclisin görevleri

MADDE 42- Bu Kanunun diğer maddeleri ile belirlenen görevlerinin yanı sıra, Meclis aşağıdaki görevleri de yerine getirir:

- a) Genel Müdürlüğe, mazbut ve mülhak vakıflara ait akar ve hayrat taşınmazların tahsis, satış ve trampasına yönelik tasarruflarla, kamulaştırmalarda kamu yararı kararını vermek.
- b) Genel Müdürlük ve işletme müdürlüklerinin bütçelerini onaylamak.
- c) Genel Müdürlük ve vakıflarla ilgili tüzük ve yönetmelik taslaklarını karara bağlamak.
- d) Genel Müdürlükçe gerek görülen hususları karara bağlamak.

Meclis üyelerinin nitelikleri ve görev süresi

MADDE 43- Meclis üyelerinin; 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ile belirlenen Devlet memuru olma şartlarını taşıması, ortak kararnameyle atanacak üyelerden; en az üçünün kamu kurum ve kuruluşlarında on yıldan fazla görev yapmış olması gerekir.

Kamu görevlisi olmayan Meclis üyeleri, görevleri ile ilgili olarak işledikleri suçlar ve kendilerine karşı işlenen suçlar yönünden kamu görevlisi sayılır.

Meclis üyelerinin görev süresi üç yıldır. Genel Müdür, Genel Müdür yardımcıları ve I. Hukuk Müşavirinin, Meclis üyelikleri görev süreleriyle sınırlıdır. Ancak, göreve engel bir hastalık veya sakatlık nedeniyle iş görememeleri veya üyelik şartlarını kaybetmeleri durumunda ortak kararnameyle atanmış üyelerin görevleri ortak kararnameyle, diğer üyelerin görevleri ise Genel Müdürün teklifi ve Meclis kararı ile sona erer.

Memur veya diğer kamu görevlisi iken ortak kararnameyle Meclis üyeliğine atanmaların Mecliste görev yaptıkları sürece eski görevleriyle olan ilişkileri kesilir. Bu üyelerin; memuriyete giriş şartlarını kaybetme dışındaki herhangi bir nedenle görevlerinin sona ermesi, görevden ayrılma isteğinde bulunması veya görev sürelerinin dolması durumunda otuz gün içinde eski kurumlarına başvurmaları halinde mükteseplerine uygun bir kadroya atanırlar. Bu durumda Genel Müdürlükte geçirdikleri süreler atandığı kurumda geçmiş gibi değerlendirilir. Akademik unvanların kazanılmasına ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla üniversitelerden gelen personel hakkında da aynı hükümler uygulanır.

Meclis üyelerinin yenilenmesi ve huzur hakkı

MADDE 44- Ortak kararnameyle atanan üyeliklerde herhangi bir sebeple boşalma olduğu takdirde otuz gün içerisinde 43 üncü madde doğrultusunda üç yıllığına yenisi atanır.

Vakıflar tarafından seçilen üyelerden boşalma olması halinde kalan süreyi tamamlamak üzere sırasıyla yedek üyeler görev alır.

Ühdesinde kamu görevi bulunmayan Meclis üyelerine, ayda dörtten fazla olmamak üzere her toplantı günü için (3000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarda huzur hakkı ödenir.

Meclisin toplantı şekli ve karar nisabı

MADDE 45- Meclis, Genel Müdürün çağrısı üzerine ayda en az iki defa, üye tam sayısının üçte ikisi ile toplanır ve Meclis üye tamsayısının salt çoğunluğuyla karar alır. Meclis üyeleri çekimser oy kullanamaz. Meclis üyeleri oy ve kararlarından sorumludur.

Meclis üyeleri, kendilerini ve üçüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımları ile evlatlıklarını ilgilendiren toplantı ve oylamaya katılamazlar.

Vakıflar, kendilerini ilgilendiren toplantılarda, oy hakkı olmaksızın bir yetkili ile temsil edilebilirler.

Meclis üyelerince uyulması gereken hususlar

MADDE 46- Meclis üyeleri, görevleri süresince ve görevlerinin sona ermesinden itibaren iki yıl süre ile Genel Müdürlük ve ilgili kuruluşlarına karşı doğrudan doğruya veya dolaylı olarak taahhüde giremez, komisyonculuk ve temsilcilik yapamaz.

Meclis üyeleri görevleri süresince edindikleri gizli bilgi ve belgeleri kanunen yetkili kılınan mercilerden başkasına açıklayamaz, kendilerinin veya üçüncü şahısların lehine veya aleyhine kullanamazlar. Bu yükümlülük görevden ayrılmalarından sonra da devam eder.

Mazereti olmaksızın üst üste üç veya yılda toplam on toplantıya katılmayanların üyeliği Meclis kararı ile sona erer.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Teşkilât

Merkez teşkilâtı

MADDE 47- Genel Müdürlüğün merkez teşkilatı; ana hizmet, danışma ve denetim birimleri ile yardımcı hizmet birimlerinden oluşur.

Genel Müdürlüğün merkez teşkilâtı ekli (I) sayılı cetvelde gösterilmiştir.

Genel Müdür

MADDE 48- Genel Müdür, Genel Müdürlüğün en üst amiri olup Genel Müdürlüğü temsil eder.

Genel Müdür, Genel Müdürlük faaliyetlerini; vakfiye şartlarına, kalkınma planlarına, yıllık programlara ve mevzuata uygun olarak, görev alanına giren konularda diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde Başbakana karşı sorumlu olarak yürütür.

Genel Müdür, merkez ve taşra teşkilâtının faaliyetlerini, işlemlerini ve hesaplarını denetlemek veya denetletmekle görevli ve yetkilidir.

Genel müdür yardımcıları

MADDE 49- Genel Müdürlük ana hizmet birimleri, danışma ve denetim birimleri ile yardımcı hizmet birimlerinin koordinasyonunda Genel Müdüre yardımcı olmak üzere üç Genel Müdür yardımcısı atanabilir. Genel Müdür yardımcısı, Genel Müdür tarafından verilen görevleri yerine getirir.

Ana hizmet birimleri

MADDE 50- Genel Müdürlüğün ana hizmet birimleri şunlardır:

- Vakıf Hizmetleri Daire Başkanlığı.
- Hayır Hizmetleri Daire Başkanlığı.
- Sanat Eserleri ve Yapı İşleri Daire Başkanlığı.
- Yatırım ve Emlak Daire Başkanlığı.
- Sağlık Hizmetleri Daire Başkanlığı.
- Kültür ve Tescil Daire Başkanlığı.
- Dış İlişkiler Daire Başkanlığı.

Vakıf Hizmetleri Daire Başkanlığı

MADDE 51- Vakıf Hizmetleri Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

- Mülhak, cemaat, esnaf ve yeni vakıflarla ilgili iş ve işlemleri yürütmek.
- İdarî para cezası ile ilgili işlemleri yürütmek.
- Genel Müdür tarafından verilen diğer benzer görevleri yapmak.

Hayır Hizmetleri Daire Başkanlığı

MADDE 52- Hayır Hizmetleri Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

- Vakfiyelerde yer alan hayır şart ve hizmetleri yerine getirmek.
- Hayrat taşınmaz malların tahsis işlemlerini yürütmek.
- Vakfiyelerde yazılı hayır şart ve hizmetleri yerine getirmek üzere her seviyeden eğitimöğretim tesisleri, öğrenci yurtları sağlık ve sosyal yardım kurumları, aşevleri gibi tesisler açmak, yönetimini sağlamak, öğrencilere eğitim yardımı yapmak, ihtiyaç sahibi insanlara sosyal yardımlarda bulunmak, muhtaç ve engellilere aylık bağlamak.
- Sosyal yardım hizmeti veren kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak.
- Uluslararası kuruluşlarla işbirliği yaparak sosyal politikalar ve sosyal yardım projeleri üretmek ve yürütmek.
- Genel Müdür tarafından verilen diğer benzer görevleri yapmak.

Sanat Eserleri ve Yapı İşleri Daire Başkanlığı

MADDE 53- Sanat Eserleri ve Yapı İşleri Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

- a) Vakıf kültür varlıklarının tespit ve envanterini yapmak ve belgelerini arşivlemek.
- b) Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait vakıf kültür varlıklarının röleve, restitüsyon, restorasyon ve diğer projeleri ile yıllık ve beş yıllık onarım programlarını hazırlayarak veya hazırlatarak onarım ve restorasyonlarını yapmak veya yaptırmak, talep halinde kontrollük görevi Genel Müdürlükçe yürütülmek kaydıyla düzenlenecek protokol esasları dahilinde kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve tüzel kişilere yaptırmak.
- c) Vakıf kültür varlıkları birim fiyat analizlerini hazırlamak, Genel Müdürce onaylandıktan sonra yayınlanmasını sağlamak.
- d) Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait vakıf kültür varlıklarının onarım ve restorasyon projeleri ile ilgili gerekli işlemleri yapmak ve hali hazır durumlarını röleve ve fotoğraflarla tespit etmek, gerektiğinde eser ile koruma alanlarının kamulaştırma işlemlerini yürütmek,
- e) Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait vakıf kültür varlıklarının onarımı ile yeni yapıların inşaa, onarım ve ihale işlemlerini yürütmek.
- f) Vakıf kültür varlıklarının ve yeni yapıların onarımı için gerekli görülen malzemeleri satın almak, şantiye kurmak ve şantiyeleri kontrol etmek.
- g) 21/7/1983 tarihli ve 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu ile ilgili işlemleri yürütmek.
- h) Genel Müdür tarafından verilen diğer benzer görevleri yapmak.

Yatırım ve Emlak Daire Başkanlığı

MADDE 54- Yatırım ve Emlak Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

- a) Genel Müdürlüğe, mazbut, mülhak ve cemaat vakıflarına ait taşınmaz malların envanterini çıkarmak, kütük kayıtlarını tutmak.
- b) Bu Kanun ve ilgili kanunlar uyarınca vakfına intikali gereken taşınmaz malların tespitini yaparak vakfi adına tapuya tescilini sağlamak, vakıf kültür varlıklarının mülkiyet ve tasarruf işlemlerini yürütmek.
- c) Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait taşınmazların; imar uygulama ve kadastro çalışmalarını takip etmek; kamulaştırma, kiralama, vakıf konut veya hizmet statüsüne alma, çıkarma işlemlerini yürütmek; kiralama usûl ve esaslarını belirlemek; kat karşılığı, yapım veya onarım karşılığı kiralama modelleri ile değerlendirilmelerini sağlamak; her türlü tecavüzden korunmaları ile ilgili tedbirleri almak; elde tutulmasında fayda görülmeyenlerin değiştirilmesi, satılması ve gerekli görülen taşınmazların satın alınması işlemlerini yürütmek.
- d) Genel Müdürlüğe yapılacak taşınmaz mal bağış işlemlerini yürütmek.
- e) Tavize tâbi olan taşınmaz malların tespiti ile taviz bedellerinin tahsilini sağlamak.
- f) Görev ve faaliyetlerinin gerektirdiği alt yapı çalışmalarını yapmak veya yaptırmak.
- g) Genel Müdür tarafından verilen diğer benzer görevleri yapmak.

Sağlık Hizmetleri Daire Başkanlığı

MADDE 55- Sağlık Hizmetleri Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

- a) Mazbut vakıfların vakfiyelerinde yer alan sağlık hayır şartlarının gerçekleştirilmesi amacıyla; yataklı, ayakta, gezici sağlık hizmeti vermek ve bu konuyla ilgili iş ve işlemleri yürütmek.
- b) Sağlık tesislerinin etkin ve verimli hizmet vermesine yönelik tedbirler almak.
- c) Sağlık hizmeti veren kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapmak.

d) Gerektiğinde kamu kurum ve kuruluşları, sosyal güvenlik kurumları ve sağlık branşında hizmet veren özel sigorta şirketleri ile anlaşma yapılmasını sağlamak.

e) Bezm-i Alem Valide Sultan Vakıf Gureba Hastanesinin vakfiye şartlarına uygun, eğitim hastanesi olarak etkin ve verimli çalışmasını sağlamak.

f) Genel Müdür tarafından verilen diğer benzer görevleri yapmak.

Kültür ve Tescil Daire Başkanlığı

MADDE 56- Kültür ve Tescil Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) Genel Müdürlük arşivinde bulunan vakfiye, ferman, berat, hüccet ve benzeri belgelerin tercüme ve transkripsiyonunu yapmak, tasnif etmek ve arşivlemek.

b) Vakıfların merkezî sicil kayıtlarını tutmak, kurulacak yeni vakıfların merkezî sicile tescilini yapmak.

c) Devlet arşiv, kütüphane ve müzeleri ile gerçek ve tüzel kişilerin elinde bulunan vakfiye ve benzeri belgeleri tespit ederek bunların Genel Müdürlük arşivine intikalini sağlamak.

d) Tevliyet, intifa hakkı, mazbutiyet, şart tebdili ile hayır şartlarının güncelleştirilmesi gibi belgeleri sicile kaydederek arşivlemek.

e) İlmi araştırmaların güvenlik içinde yürütülmesini sağlamak.

f) Teberrukat eşyanın en geç beş yılda bir sayımını yaptırarak demirbaş kayıtları ile mutabakatını sağlamak.

g) Vakıflarla ilgili yayın faaliyetlerinde bulunmak.

h) Vakıf müze, kütüphane ve kültür merkezlerini açmak, denetlemek.

ı) Yurt içi ve yurt dışındaki vakıf ve üst kuruluşlarıyla işbirliği içerisinde bilimsel, kültürel ve sosyal etkinlikler düzenlemek, projeler üretmek.

j) Arşivlerin kullanılmasını kolaylaştıracak ve her tür ilmi çalışmalar için fayda sağlayacak şekilde bir arşiv yönetim sistemi kurmak ve bu sistemin çalışmasını sağlamak.

k) Ulusal ve uluslararası toplantılar, konferans, panel, sempozyum, açık oturum, sergi, fuar gibi etkinlikler düzenlemek.

l) Vakıflara ait taşınır kültür varlıklarının korunması ve kaçakçılığın önlenmesi için gerekli tedbirleri almak ve kaçırılan eserlerin iadesi ile ilgili işlemleri yürütmek.

m) Genel Müdür tarafından verilen diğer benzer görevleri yapmak.

Dış İlişkiler Daire Başkanlığı

MADDE 57- Dış İlişkiler Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) Genel Müdürlüğün uluslararası kuruluşlarla ilişki ve işlemlerini yürütmek.

b) Vakıflarla ilgili uluslararası alandaki gelişmeleri takip etmek.

c) Yurt dışı vakıf emlak konuları ile ilgili işlemleri yürütmek.

d) Genel Müdürlüğün Avrupa Birliği ile ilgili yapacağı çalışmaları, diğer birimlerle koordinasyon sağlayarak yürütmek.

e) Genel Müdürlüğün görev alanına giren konularda Türkiye'de düzenlenecek uluslararası toplantıların organizasyonunu yapmak ve buna ilişkin işlemleri yürütmek.

f) Genel Müdür tarafından verilen diğer benzer görevleri yapmak.

Danışma ve denetim birimleri

MADDE 58- Genel Müdürlüğün danışma ve denetim birimleri şunlardır:

a) Hukuk Müşavirliği.

b) Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı.

c) Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı.

d) Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği.

Hukuk Müşavirliği

MADDE 59- Hukuk Müşavirliğinin görevleri şunlardır:

- a) Hukukî konular ile hukukî, malî ve cezaî sonuçlar doğuracak işlemler hakkında görüş bildirmek.
- b) Başbakanlıktan veya diğer kuruluşlardan gönderilen kanun, tüzük ve yönetmelik tasarılarını hukukî açıdan inceleyerek Genel Müdürlüğün görüşlerini belirlemek.
- c) Genel Müdürlüğün menfaatlerini koruyucu, anlaşmazlıkları önleyici hukukî tedbirleri zamanında almak, anlaşma ve sözleşmelerin bu esaslara uygun olarak yapılmasına yardımcı olmak.
- d) Genel Müdürlüğün taraf olduğu davalarda; gerekli bilgileri hazırlamak ve Genel Müdürlüğü temsil etmek veya Genel Müdürlükçe hizmet satın alma yoluyla temsil ettirilen davaları takip ve koordine etmek.
- e) Genel Müdürlük ile ilgili kanun, tüzük ve yönetmelikleri hukukî açıdan incelemek, gerektiğinde hazırlamak ve gerekli görülecek değişiklikleri teklif etmek.
- f) Genel Müdür tarafından verilen diğer benzer görevleri yapmak.

Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı

MADDE 60- Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı, Genel Müdürün emri veya onayı üzerine, Genel Müdürlüğün merkez ve taşra kuruluşları ile ilgili olarak Genel Müdür adına teftiş, inceleme ve soruşturma işlerini yürütür, ayrıca aşağıdaki görevleri yapar:

- a) Mülhak, cemaat, esnaf vakıfları ile yeni vakıfların, vakfiye ve vakıf senedinde yazılı şartlara, yürürlükteki mevzuata uygun yönetilip yönetilmediği, amacı doğrultusunda faaliyette bulunup bulunmadığı, mallarının ve gelirlerinin vakfiye, 1936 Beyanname ve vakıf senedindeki şartlara uygun kullanılıp kullanılmadığı hususlarını incelemek, denetlemek ve rehberlik yapmak.
 - b) Vakıf ve iktisadî işletmelerinin ve iştiraklerinin denetleme ve inceleme işlerini yürütmek.
 - c) Müfettişlerin araştırma, inceleme ve denetim sonucu düzenleyecekleri raporları Başkanlık görüşü ile birlikte Genel Müdürlük makamına sunmak.
 - d) Mülhak, cemaat, esnaf vakıfları ile yeni vakıfların iç denetim raporları ile sonuçlarını değerlendirmek ve gerekli işlemleri yürütmek.
 - e) Genel Müdür tarafından verilen diğer benzer görevleri yapmak.
- Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı hizmetlerinin yürütülmesinde ihtiyaç duyulması durumunda Genel Müdürün onayı ile taşrada çalışma grupları oluşturulabilir.
- Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı ile çalışma gruplarının çalışma usûl ve esasları yönetmelikle düzenlenir.

Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı

MADDE 61- Strateji Geliştirme Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

- a) Ulusal kalkınma strateji ve politikaları, yıllık program ve hükümet programı çerçevesinde Genel Müdürlüğün orta ve uzun vadeli strateji ve politikalarını belirlemek, amaçlarını oluşturmak üzere gerekli çalışmaları yapmak.
- b) Genel Müdürlüğün görev alanına giren konularda, performans ve kalite ölçütleri geliştirmek ve bu kapsamda verilecek diğer görevleri yerine getirmek.
- c) Genel Müdürlüğün yönetimi ile hizmetlerin geliştirilmesi ve performansla ilgili bilgi ve verileri toplamak, analiz etmek, yorumlamak.
- d) Genel Müdürlüğün görev alanına giren konularda, hizmetleri etkileyecek dış faktörleri incelemek, kurum içi kapasite araştırması yapmak, hizmetlerin etkinliğini ve tatmin düzeyini analiz etmek ve genel araştırmalar yapmak.

- e) Yönetim bilgi sistemlerine ilişkin hizmetleri yerine getirmek.
- f) 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunuyla mali hizmetler birimine verilen görevleri yürütmek.
- g) Genel Müdürlüğün kefalet sandığı işlemlerini yürütmek.
- h) Genel Müdürlüğün sınai, ticari, zirai, turizm, sağlık, eğitim, kültür, sosyal yardım ve diğer alanlarda girişeceği yatırımları planlamak, gerekli etüt ve projeleri hazırlamak veya hazırlatmak.
- ı) İşletmelerin ekonomik kurallar içinde üretimlerini artırıcı mali ve teknik etütler yapmak, işletme ve iştiraklere ait iş ve işlemleri yürütmek.
- j) Mazbut vakıflara ait hesapları tutmak, intifa hakkı işlemlerini yürütmek.
- k) Mülhak vakıfların yıllık kesin hesaplarını incelemek ve tasdik etmek.
- l) Dış kaynaklı fonlara ulaşabilecek projelerin üretilmesini ve uygulamaya geçirilmesini sağlamak.
- m) Genel Müdür tarafından verilecek diğer benzer görevleri yapmak.

Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

MADDE 62- Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliğinin görevleri şunlardır:

- a) Genel Müdürlüğün saydam bir yapıya kavuşturulması amacıyla, Genel Müdürlüğün kimliği, misyonu, vizyonu, çalışma alanı ve faaliyetleri konusunda kamuoyunu bilgilendirmek.
- b) Genel Müdürlüğün çalışmalarına ve yürüttüğü projeler ile faaliyetlerine ilişkin kamuoyunun bilgilendirilmesi amacıyla, görsel ve yazılı basın organlarıyla iletişim kurmak, Genel Müdürlüğe ilişkin enformasyon niteliğindeki bilgileri derlemek, bunları Genel Müdürlük adına haberleştirerek kitle iletişim araçları kanalıyla kamuoyuna duyurulmasını sağlamak.
- c) Genel Müdürlük ile ilgili duyuru, bülten, bildiri, açıklama şeklinde derlenmiş her türlü haberin medya planını hazırlayarak, bu planı uygulamak.
- d) Genel Müdürlüğün kamuoyu nezdinde tanıtımının yapılabilmesi amacıyla, çalışmalarının ve kurumsal kimliğin tanınması ve hatırlanır olmasına yönelik reklam ve tanıtım stratejilerini belirlemek, bunların uygulamaya geçirilmesini sağlamak.
- e) Genel Müdürlük adına, tanıtım amacıyla, kamu kurum ve kuruluşları, sivil toplum örgütleri ve üniversiteler ile ortak organizasyonlar planlamak, yayın faaliyetlerinde bulunmak, tanıtıcı broşür, afiş gibi görsel tanıtım araçları oluşturarak, bunların hedeflenen kitlelere ulaşmasını sağlamak.
- f) 9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu çerçevesinde bilgi edinme hakkını kullanmak isteyen vatandaşların bilgi almasını kolaylaştıracak şekilde organize olmak, bu kapsamda, ilgili birimler ile bilgi edinme hakkını kullanan vatandaş arasında koordinasyon görevini yürütmek.
- g) Genel Müdür tarafından verilen diğer benzer görevleri yapmak.

Yardımcı hizmet birimleri

MADDE 63- Genel Müdürlüğün yardımcı hizmet birimleri şunlardır:

- a) İnsan Kaynakları Daire Başkanlığı.
- b) Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı.

İnsan Kaynakları Daire Başkanlığı

MADDE 64- İnsan Kaynakları Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

- a) Genel Müdürlüğün insan gücü politikası ve planlaması konusunda çalışmalar yapmak ve tekliflerde bulunmak.
- b) Genel Müdürlük personelinin atama, sicil, disiplin, emeklilik, nakil, terfi, ücret, sendika ve benzeri özlük hakları işlemlerini yürütmek.

c) Genel Müdürlük personelinin hizmet içi eğitim programını hazırlamak, uygulamak ve değerlendirmek.

d) İç denetimle ilgili hizmetleri yürütmek.

e) Genel Müdür tarafından verilen diğer benzer görevleri yapmak.

Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı

MADDE 65- Destek Hizmetleri Daire Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) Genel Müdürlük için gerekli araç, gereç, kırtasiye ve malzemeleri temin etmek, dağıtımını sağlamak, onarım hizmetlerini yürütmek, kayıtlarını tutmak ve harcamalara ilişkin tahakkuk işlemlerini yapmak.

b) Genel Müdürlük hizmetleri için ihtiyaç duyulan taşınır ve taşınmazların kiralanması işlemlerini yürütmek.

c) Genel Müdürlük hizmet binalarının temizlik, aydınlatma, ısıtma, bakım, onarım ve taşıma işlemlerini yürütmek.

d) Konut tahsisi, sağlık ve sosyal tesislerin kurulması ve yönetilmesi ile ilgili hizmetleri yürütmek.

e) Genel evrak ve arşiv faaliyetlerini düzenlemek.

f) Genel Müdürlüğün sivil savunma ve seferberlik hizmetlerini planlamak ve yürütmek.

g) Genel Müdür tarafından verilen diğer benzer görevleri yapmak.

Taşra teşkilâtı

MADDE 66- Genel Müdürlüğün taşra teşkilâtı ekli (II) sayılı cetvelde gösterilmiştir. Bu cetvelde yer alan birimlerin kurulup kaldırılmasına, yer ve bağlantı değişikliklerinin yapılmasına Genel Müdürlüğün önerisi üzerine Bakanlar Kurulu yetkilidir.

Taşra teşkilâtının çalışma usûl ve esasları yönetmelikle belirlenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İstihdam

Personel rejimi

MADDE 67- Genel Müdürlük personeli 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbidir.

Genel Müdürlükte; Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, Vakıflar Meclisi Üyesi, I. Hukuk Müşaviri, Rehberlik ve Teftiş Başkanı, Baş Müfettiş, Müfettiş, Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri, Daire Başkanı, Bölge Müdürü, Hukuk Müşaviri, Müdür, Şube Müdürü, Vakıf Uzmanı, Avukat, Mimar ve Mühendis, Şehir Plancısı, Müze Araştırmacısı ile Kurum Tabibi kadrolarına atananlar, kadroları karşılık gösterilmek suretiyle, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu ve diğer kanunların sözleşmeli personel çalıştırılması hakkındaki hükümlerine bağlı olmaksızın sözleşmeli çalıştırılabilir.

Sözleşmeli olarak Genel Müdürlükte fiilen çalışan personele bu Kanuna ekli (III) sayılı cetvelde unvanlar itibarıyla yer alan taban ve tavan ücretleri arasında kalmak üzere, Meclis tarafından belirlenecek tutarda aylık brüt sözleşme ücreti ödenir. Başbakanlık merkez teşkilâtında sözleşmeli olarak çalıştırılan emsali personelin yararlandığı ücret artışlarından Genel Müdürlükte çalışan sözleşmeli personel de aynı usûl ve esaslara göre aynen yararlandırılır. Bu personel T.C. Emekli Sandığı ile ilişkilendirilir. Söz konusu personele, çalıştıkları günlerle orantılı olarak (hastalık ve yıllık izinleri dahil), ocak, nisan, temmuz ve ekim aylarında birer aylık sözleşme ücreti tutarında ikramiye ödenir. Bunlardan üstün gayret ve çalışmaları sonucunda emsallerine göre başarılı çalışma yaptıkları tespit edilenlere Genel Müdürün teklifi, ilgili Bakanın uygun görüşü üzerine Başbakan onayı ile haziran ve aralık aylarında birer aylık sözleşme ücreti tutarına kadar teşvik ikramiyesi ödenebilir. Bu fıkranın uygulanmasına ilişkin usûl ve esaslar ile söz konusu personele yapılacak diğer ödemeler Bakanlar Kurulunca tespit edilir.

Genel Müdürlük merkez ve taşra teşkilâtı kadrolarında çalışan memurlara (kadro karşılığı sözleşmeli personel hariç) 10/10/1984 tarihli ve 3056 sayılı Başbakanlık Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanununun 31 inci maddesinde yer alan fazla çalışma ücreti aynı usûl ve esaslara göre ödenir.

Atamalar

MADDE 68- Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, I. Hukuk Müşaviri ile Bölge Müdürü ortak kararnameyle, Rehberlik ve Teftiş Başkanı ile Daire Başkanı, Genel Müdürün teklifi Başbakanın veya görevlendirdiği Devlet Bakanının onayıyla, diğer personel ise Genel Müdür tarafından atanır.

Vakıf Uzmanı ve Vakıf Uzman Yardımcısı

MADDE 69- Genel Müdürlük görevlerinin gerektirdiği uzmanlık hizmetleri, Vakıf Uzmanı ve Uzman yardımcılarında oluşan meslek personeli eliyle yürütülür.

Vakıf Uzman Yardımcılığına atanabilmek için 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde sayılanlara ek olarak aşağıdaki şartlar aranır:

- a) En az dört yıllık eğitim veren yurt içi veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından onaylanmış yurt dışındaki fakülte veya yüksek okullardan mezun olmak.
- b) Merkezî sistemle yapılacak memur seçme sınavında başarılı olmak.
- c) Kamu Personeli Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavında en az (B) düzeyinde başarılı olmak.
- d) Genel Müdürlükçe yapılacak sınavda başarılı olmak.
- e) Genel Müdürlükçe yapılacak sınavın yapıldığı tarihte otuz yaşını doldurmamış olmak.

Vakıf Uzman Yardımcılığına atananlar, üç yıl çalışmak, olumlu sicil almak ve hazırlayacağı tezin kabul edilmesi kaydıyla açılacak Vakıf Uzmanı meslekî yeterlik sınavına girme hakkını kazanırlar. Sınavda başarılı olanlar Vakıf Uzmanı olarak atanırlar. İkinci sınavda da başarılı olamayanlar durumlarına uygun memur kadrolarına atanırlar.

Vakıf Uzman Yardımcılığı sınavı, eğitim programları ve süresi, tez hazırlama, meslekî yeterlik sınavı ile çalışma usûl ve esasları yönetmelikle düzenlenir.

Müfettiş ve Müfettiş Yardımcısı

MADDE 70- Müfettiş Yardımcısı olabilmek için:

- a) 657 Sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinde sayılan şartlara sahip olmak.
- b) Üniversitelerin dört yıllık eğitim veren hukuk, siyasal bilgiler, iktisat, işletme, iktisadî ve idarî bilimler, mimarlık, mühendislik fakülteleri mezunu olmak veya bunlara denkliği Yükseköğretim Kurulu tarafından kabul edilmiş yurt içi ve yurt dışındaki yükseköğretim kurumlarından mezun olmak.
- c) Sağlık durumunun, her türlü iklim ve yolculuk koşullarına elverişli olduğunu sağlık kurulu raporu ile belgelemek.
- d) Merkezî sistemle yapılacak memur seçme sınavında başarılı olmak.
- e) Genel Müdürlük tarafından yapılacak yarışma sınavında başarılı olmak.
- f) Yarışma sınavının yapıldığı tarihte otuz yaşını doldurmamış olmak, gerekir.

Müfettiş Yardımcılığında en az üç yıl çalışmak ve olumlu sicil almak şartıyla açılan meslekî yeterlik sınavında başarılı olanlar Müfettiş kadrosuna atanırlar.

Yapılacak yarışma ve yeterlik sınavının şekli ve uygulama esasları yönetmelikle belirlenir.

Yapılacak meslekî yeterlik sınavına girmeye hak kazandığı halde geçerli mazereti olmaksızın sınavı girmeyenler, yapılan iki sınavda da başarılı olamayanlar veya Müfettiş Yardımcılığı süresi içerisinde olumsuz sicil alanlar bu unvanlarını kaybederler ve durumlarına uygun memur kadrolarına atanırlar.

Kadro iptal ve ihdasları

MADDE 71- Vakıflar Genel Müdürlüğünün 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname eki (I) sayılı cetvelde yer alan kadroları iptal edilerek bu cetvelden çıkarılmış, ekli (I) sayılı listede yer alan kadrolar ihdas edilerek aynı Kanun Hükmünde Kararnamenin eki (I) sayılı cetvele Vakıflar Genel Müdürlüğü olarak eklenmiştir.

Performans ve vekalet ücreti

MADDE 72- Bezm-i Alem Valide Sultan Vakıf Gureba Hastanesi personelinin katkısıyla elde edilen döner sermaye gelirlerinden bu birimde çalışan memurlara; hizmet sunum şartları, personelin unvanı, görevi, çalışma şartları ve süresi, hizmete katkısı, performansı, serbest çalışıp çalışmaması ile muayene, ameliyat, anestezi, girişimsel işlemler ve özellik arz eden riskli bölümlerde çalışma gibi unsurlar esas alınmak suretiyle, Sağlık Bakanlığına bağlı sağlık kurumlarında unvanlara göre uygulanan tavan ödeme miktarları aşılmamak kaydıyla, Sağlık Bakanlığı personeli için tespit edilen esas ve usüller de dikkate alınarak Meclisçe belirlenecek usül, esas ve oranda ödeme yapılabilir. Bu şekilde yapılacak ödeme, cari yılda elde edilen döner sermaye gelirin yüzde ellisini geçemez.

Birinci fıkrada belirtilen haklardan faydalanan personel haricinde kalan tüm personele, vakıf kira gelirlerinin yüzde üçünü geçmemek ve maaşlarının üçte birini aşmamak üzere, Meclisçe belirlenecek usül, esas ve oranda ödeme yapılabilir. Bu ödemelerden damga vergisi hariç kesinti yapılmaz.

Genel Müdürlük lehine sonuçlanan dava ve icra takipleri nedeniyle hükme bağlanarak karşı taraftan tahsil olunan vekalet ücretlerinin; avukatlara ve hukuk servislerinde fiilen görev yapan memurlara dağıtım hakkında 2/2/1929 tarihli ve 1389 sayılı Devlet Davalarını İntaç Eden Avukat ve Saireye Verilecek Ücreti Vekalet Hakkında Kanun hükümleri kıyas yoluyla uygulanır.

DÖRDÜNCÜ KISIM

Çeşitli Hükümler

Görev ve yetki

MADDE 73- Genel Müdürlüğün merkez ve taşra teşkilâtının her kademedeki yöneticileri; yapmakla yükümlü buldukları hizmet ve görevleri Genel Müdürün emir ve direktifleri doğrultusunda mevzuata, plan ve programlara uygun yürütmekten sorumludur.

Yetki devri

MADDE 74- Genel Müdür ve her kademedeki yöneticiler sınırlarını açıkça belirlemek şartıyla yetkilerinden bir kısmını astlarına devredebilirler.

Yetki devri uygun araçlarla ilgililere duyurulur.

İntifa hakkı

MADDE 75- Mazbut ve mülhak vakıfların vakfiyelerindeki şartlar doğrultusunda, ilgililerin hakları saklıdır. Bu hakların kullanılmasına ilişkin usül ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Mülhak vakıflarda hasım gösterilme

MADDE 76- Mülhak vakıflarda vakıf yönetimine, mülkiyet ve intifa hakkı iddiasına ait davalarda vakıf yönetimi ile Genel Müdürlük birlikte hasım gösterilir.

Muafiyet ve istisnalar

MADDE 77- Genel Müdürlüğe ve mazbut vakıflara ait taşınmazlar Devlet malı imtiyazından yararlanır, haczedilemez, rehnedilemezler. Tüm iş ve işlemleri, her türlü vergi, resim, harç ve katılım payından istisnadır.

Genel Müdürlük tarafından açılacak davalarda teminat aranmaz.

Genel Müdürlüğün ve mazbut vakıfların tahsil edilemeyen gelirleri, 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre Genel Müdürlükçe tahsil edilir.

Vakıf kültür varlıklarının onarımları ve restorasyonları ile çevre düzenlemesi ve kamulaştırma işlemleri, 180 sayılı Bayındırlık ve İskan Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tâbi değildir.

Vakıf kültür varlıklarının, restorasyon veya onarım karşılığı kiralama işlemleri, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tâbi değildir.

Bu harcama ve kiralamalara ilişkin usûl ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

Yurt içi veya yurt dışında vakıf kültürünü araştırmak, geliştirmek ve desteklemek amacıyla gerçek ve tüzel kişiler; Genel Müdürlüğün görev alanı ile ilgili faaliyet ve yatırım programlarında yer alan her türlü ilmi organizasyon, stratejik araştırma, konferans, sempozyum ve benzeri kültürel faaliyetlerin yürütülmesi kapsamında sponsorluk yapabilirler. Bu faaliyetlerle ilgili sponsor kişi veya şirketler Genel Müdürlüğün belirleyeceği esaslar dahilinde reklam alabilirler. Vakıflar adına kayıtlı taşınır ve taşınmaz vakıf kültür varlıklarının; bakım, onarım ve restore edilmesi, yaşatılması, çevre düzenlemesi ve kamulaştırılması dahil Genel Müdürlüğün kontrolünde gerçek ve tüzel kişilerin kendileri tarafından yapılacak harcamalar, bağış ve yardımlar ile sponsorluk harcamalarının tamamı Gelir ve Kurumlar Vergisi matrahından düşülür.

Kuruluşunda veya kurulduktan sonra vakıflara bağışlanan taşınır ve taşınmaz mallar Veraset ve İntikal Vergisinden istisnadır.

Dava ve icra takibi ile alacaklardan vazgeçme

MADDE 78- Bir sözleşme mevcut olmasa dahi, Genel Müdürlük menfaatinin olması kaydıyla hangi aşamada olursa olsun;

a) Genel Müdürlük ile diğer kamu kurum, kuruluş, gerçek ve tüzel kişiler arasında çıkan hukukî ihtilafların anlaşma veya sözleşme değişikliği ile neticelendirilmesinde Meclis,

b) Maddî ve hukukî sebeplerle takibinde veya yüksek dereceli mahkemelerce incelenmesini istemekte fayda umulmayan dava ve icra takiplerinden vazgeçilmesi, bir hakkın tanınması, menfaatin terkininde ellibin Türk Lirasına kadar Genel Müdür, bu miktarı aşanlarda Meclis, yetkilidir.

Genel Müdür bu yetkisini kısmen veya tamamen Genel Müdür yardımcılarına, I. Hukuk Müşavirine veya bölge müdürlerine devredebilir.

Bu maddenin uygulanmasına ve miktarların tespitine ilişkin hususlar Meclisçe belirlenir.

Değiştirilen hükümler

MADDE 79- a) 27/1/1954 tarihli ve 6237 sayılı Limanlar İnşaatı Hakkında Kanununun 4 üncü maddesine "belediyelere" ibaresinden sonra gelmek üzere "veya Vakıflar Genel Müdürlüğüne" ibaresi eklenmiştir.

b) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun;

1) 36 ncı maddesinin "ORTAK HÜKÜMLER" bölümünün (A) fıkrasının (11) numaralı bendine; "Başbakanlık Uzman Yardımcıları" ibaresinden sonra gelmek üzere "Vakıf Uzman Yardımcıları" ve "Başbakanlık Uzmanlığına" ibaresinden sonra gelmek üzere "Vakıf Uzmanlığına" ibareleri,

2) 152 nci maddesinin "II- Tazminatlar" bölümünün "A- Özel Hizmet Tazminatı" bendinin (i) alt bendine; "Kültür ve Turizm Uzmanları" ibaresinden sonra gelmek üzere "Vakıf Uzmanları" ibaresi,

3) Eki (I) sayılı ek gösterge cetvelinin, "I- Genel İdare Hizmetleri Sınıfı" bölümünün (h) bendine "Kültür ve Turizm Uzmanları" ibaresinden sonra gelmek üzere "Vakıf Uzmanları" ibaresi,

4) Eki (II) sayılı ek gösterge cetvelinin "II- Yargı Kuruluşları, Bağlı ve İlgili Kuruluşlar ile Yüksek Öğretim Kuruluşlarında" başlıklı bölümüne "Teftiş ve Tetkik Kurulu Başkanı" ibaresinden sonra gelmek üzere "Vakıflar Genel Müdürlüğü Rehberlik ve Teftiş Başkanı" ibaresi,

5) Eki (IV) sayılı Makam Tazminatı Cetvelinin 5 inci sırasının (e) bendinin sonuna "Vakıflar Genel Müdürlüğü Rehberlik ve Teftiş Başkanı" ibaresi, eklenmiştir.

c) 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 75 inci maddesinin birinci fıkrasına "Devletin özel mülkiyetinde veya hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmaz" ibaresinden sonra gelmek üzere "malları ve Vakıflar Genel Müdürlüğü ile idare ve temsil ettiği mazbut vakıflara ait taşınmaz" ibaresi eklenmiştir.

d) 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun;

1) 3 üncü maddesine (j) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki (k) bendi,

"k) Vakıf kültür varlıklarının onarımları ve restorasyonları ile çevre düzenlemesine ilişkin mal veya hizmet alımları,"

2) Geçici 4 üncü maddesine aşağıdaki fıkra,

"Bu Kanunun 3 üncü maddesinin (k) bendine ilişkin usûl ve esaslar, Maliye Bakanlığı ve Kamu İhale Kurumunun görüşleri alınarak Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir."

eklenmiştir.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 80- 5/6/1935 tarihli ve 2762 sayılı Vakıflar Kanunu, 27/6/1956 tarihli ve 6760 sayılı Vakıflar Umum Müdürlüğü Vazife ve Teşkilâtı Hakkında Kanunun 16 ncı maddesi hariç diğer maddeleri, 20/4/1936 tarihli ve 2950 sayılı Vakıf Malların Taksitle Satılması ve Kiraya Verilmesi ve Satış Paralarının Kullanılması ve Emaneten İdare Edilen Mülhak Vakıflardan İdare ve Tahsil Masraflı Alınması Hakkında Kanun, 10/9/1957 tarihli ve 7044 sayılı Aslında Vakıf Olan Tarihi ve Mimari Kıymeti Haiz Eski Eserlerin Vakıflar Umum Müdürlüğüne Devrine Dair Kanun, 22/2/1926 tarihli ve 748 sayılı Emvali Milliyeye ve Metrukeden veya Mazbut Vakıflardan, Bazı Müessesat ile Belediyelere Satılabilecek Arazi ve Arsalar Hakkında Kanun, 1/7/1953 tarihli ve 6092 sayılı Vakıf Zeytinlik, İncirlik, Fındıklık, Narenciye ve Meyvalıkların Satış Şekli Hakkında Kanun, 8/6/1984 tarihli ve 227 sayılı Vakıflar Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve bu kanunların ek ve değişiklikleri ile 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun 111 inci maddesinin ikinci fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

23/2/1995 tarihli ve 547 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 20 nci maddesinde ve 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Vakıflar Genel Müdürlüğü" ibareleri madde metinlerinden çıkarılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1- Genel Müdürlük teşkilâtı, bu Kanun esaslarına göre yeniden düzenleninceye kadar bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte uygulanmakta olan mevcut kadroların kullanımına devam olunur.

Bu Kanunla yapılan düzenleme sonucu kadro ve görev unvanları değişmeyenler yeni kadrolarına atanmış sayılırlar.

Bu Kanuna göre kadro ve görev unvanları değişen yahut kaldırılan personel, en geç altı ay içinde derece ve kademelerine uygun olmak kaydıyla Genel Müdürlükte ihtiyaç duyulan diğer kadrolara atanırlar. Bunlar, yeni bir kadroya atanıncaya kadar, eski kadrolarına ait aylık, ek gösterge ve her türlü zam ve tazminatlar ile diğer malî haklarını almaya devam ederler. Söz konusu personelin atandıkları yeni kadroların aylık, ek gösterge, ikramiye (bir aya isabet eden tutar), her türlü zam ve tazminatlar ile diğer malî hakları toplamının net tutarı, eski kadrolarına bağlı olarak en son ayda almakta oldukları aylık, ek gösterge, ikramiye (bir aya isabet eden tutar), her türlü zam ve tazminatlar ile diğer malî hakları toplamı net tutarından az olması halinde, aradaki fark atandıkları kadroda kaldıkları sürece herhangi bir vergi ve kesintiye tâbi tutulmaksızın tazminat olarak ödenir.

Ayrıca, Genel Müdürlükte 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tâbi olarak çalışanlar, bu Kanunun 69 uncu maddesinin ikinci fıkrasının (b), (c) ve (e) bentlerindeki şartlar aranmaksızın, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde başvurmaları halinde, Genel Müdürlük tarafından açılacak yeterlik sınavına girmeye hak kazanırlar. Yapılan sınavda başarılı olanlar Vakıf Uzmanlığı kadrosuna atanırlar.

GEÇİCİ MADDE 2- Bu Kanunun ilgili maddelerinde düzenlenmesi öngörülen yönetmelikler en geç altı ay içinde Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulur. Bu yönetmelikler çıkarılıncaya kadar mevcut düzenlemelerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 3- Bu Kanuna göre yeniden düzenleme yapılıncaya kadar değişen veya yeniden kurulan birimlere verilen görevler daha önce bu görevleri yapmakta olan birimler tarafından yapılmaya devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 4- Genel Müdürlüğün taşra teşkilâtı, bu Kanunun esaslarına göre yeniden düzenleninceye kadar görev ve hizmetleri mevcut taşra teşkilâtı tarafından yürütülmeye devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 5- Vakıf şerhleri ile ilgili devam etmekte olan davalarda; diğer kanunlarda yer alan zamanaşımı ve hak düşürücü sürelerle ilişkin hükümler bu Kanun açısından uygulanmaz.

GEÇİCİ MADDE 6- Mülhak vakıfların vakfiyelerinde; intifa hakları hayır şartlarından fazla olanlar, vakıf yöneticisi ve ilgililerinin istekleri halinde, Meclis kararı alınarak, mahkemesince, 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun 372 nci maddesinde belirtilen aile vakfına dönüştürülür.

GEÇİCİ MADDE 7- Cemaat vakıflarının;

a) 1936 Beyannamelerinde kayıtlı olup, halen tasarruflarında bulunan nam-ı müstear veya nam-ı mevhumlar adına tapuda kayıtlı olan taşınmazlar,

b) 1936 Beyannamesinden sonra cemaat vakıfları tarafından satın alınmış veya cemaat vakıflarına vasiyet edildiği veya bağışlandığı halde, mal edineme gerekçesiyle halen; Hazine veya Genel Müdürlük ya da vasiyet edenler veya bağışlayanlar adına tapuda kayıtlı olan taşınmazlar, tapu kayıtlarındaki hak ve mükellefiyetleri ile birlikte bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren onsekiz ay içinde müracaat edilmesi halinde, Meclisin olumlu kararından sonra, ilgili tapu sicil müdürlüklerince cemaat vakıfları adına tescilleri yapılır.

GEÇİCİ MADDE 8- 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun uyarınca Vakıflar Genel Müdürlüğüne tahsis edilmiş olan kadroların kullanılmasına devam olunur.

GEÇİCİ MADDE 9- Sağlık Bakanlığı kadrolarında bulunarak Bezm-i Alem Valide Sultan Vakıf Gureba Hastanesinde çalışırken Genel Müdürlük kadrolarına nakledilen personelin, 6/1/2005 tarihli ve 5283 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin altıncı fıkrasında yer alan hükümlerden yararlandırılmasına devam olunur.

Genel Müdürlüğe bağlı olarak faaliyette bulunan Ayvalık Vakıf Zeytinlikleri, Vakıf Memba Suları ve Bezm-i Alem Valide Sultan Vakıf Gureba Hastanesi işletmeleri; 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun geçici 11 inci maddesi hükmüne göre, döner sermayeli işletmelerin yeniden yapılandırılması ile ilgili düzenleme yapılıncaya kadar faaliyetlerini döner sermaye işletmesi olarak yürütmeye devam ederler.

Yürürlük

MADDE 81- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 82- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ANAYASANIN 89 ÜNCÜ VE 104 ÜNCÜ MADDELERİ GEREĞİNCE CUMHURBAŞKANINCA
BİR DAHA GÖRÜŞÜLMEK ÜZERE GERİ GÖNDERİLEN KANUNA EKLİ LİSTELER

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU : VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEŞKİLATI : MERKEZ

İHDASI UYGUN GÖRÜLEN KADROLARIN

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST	TUTULAN	TOPLAM
			KADRO	KADRO	
			ADEDİ	ADEDİ	
GİH	Genel Müdür	1	1		1
GİH	Genel Müdür Yardımcısı	1	3		3
GİH	Vakıflar Meclisi Üyesi	1	5		5
GİH	1. Hukuk Müşaviri	1	1		1
GİH	Rehberlik ve Teftiş Başkanı	1	1		1
GİH	Vakıf Hizmetleri Daire Başkanı	1	1		1
GİH	Hayır Hizmetleri Daire Başkanı	1	1		1
GİH	Sanat Eserleri ve Yapı İşleri Daire Başkanı	1	1		1
GİH	Yatırım ve Emlak Daire Başkanı	1	1		1
GİH	Sağlık Hizmetleri Daire Başkanı	1	1		1
GİH	Kültür ve Tescil Daire Başkanı	1	1		1
GİH	Dış İlişkiler Daire Başkanı	1	1		1
GİH	Strateji Geliştirme Daire Başkanı	1	1		1
GİH	İnsan Kaynakları Daire Başkanı	1	1		1
GİH	Destek Hizmetleri Daire Başkanı	1	1		1
GİH	Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri	1	1		1
GİH	Hukuk Müşaviri	1	10		10
GİH	Başmüfettiş	1	40		40
GİH	Müfettiş	1	10		10
GİH	Müfettiş	3	5		5
GİH	Müfettiş	4	2		2
GİH	Müfettiş	5	25		25
GİH	Müfettiş Yardımcısı	5	1		1
GİH	Müfettiş Yardımcısı	7	30		30
GİH	İç Denetçi	1	4		4
GİH	İç Denetçi	2	3		3
GİH	İç Denetçi	3	4		4
GİH	İç Denetçi	5	4		4
GİH	Mali Hizmetler Uzmanı	2	1		1
GİH	Mali Hizmetler Uzmanı	3	1		1
GİH	Mali Hizmetler Uzmanı	4	2		2

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(S. Sayısı: 98)

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST	TUTULAN	TOPLAM
			KADRO	KADRO	
			ADEDİ	ADEDİ	
GİH	Mali Hizmetler Uzmanı	5	2		2
GİH	Mali Hizmetler Uzman Yardımcısı	8	3		3
GİH	Müdür	1	42		42
GİH	Vakıf Uzmanı	1	5		5
GİH	Vakıf Uzmanı	2	5		5
GİH	Vakıf Uzmanı	3	10		10
GİH	Vakıf Uzmanı	4	10		10
GİH	Vakıf Uzmanı	5	10		10
GİH	Vakıf Uzman Yardımcısı	6	20		20
GİH	Uzman	1	30		30
GİH	Uzman (Özelleştirme)	1-12	120		120
GİH	Sivil Savunma Uzmanı	1	1		1
GİH	Araştırmacı	1	8		8
GİH	Araştırmacı	3	25		25
GİH	Araştırmacı	5	2		2
GİH	Araştırmacı (Özelleştirme)	1-13	167		167
GİH	Çözümleyici	6	2		2
GİH	Programcı	6	2		2
GİH	Bilgisayar İşletmeni	3	40		40
GİH	Bilgisayar İşletmeni	4	5		5
GİH	Bilgisayar İşletmeni	5	15		15
GİH	Bilgisayar İşletmeni	6	14		14
GİH	Bilgisayar İşletmeni	7	10		10
GİH	Bilgisayar İşletmeni	9	10		10
GİH	Müze Araştırmacısı	1	1		1
GİH	Müze Araştırmacısı	6	2		2
GİH	Mütercim	1	1		1
GİH	Mütercim	3	1		1
GİH	Mütercim	6	2		2
GİH	Kitap Pataloğu	9	2		2
GİH	Musahhih	6	2		2
GİH	Kütüphaneci	6	1		1
GİH	Ayniyat Saymanı	1	2		2
GİH	Teberrükât Saymanı	2	1		1
GİH	Kameraman	10	2		2
GİH	Memur	5	40		40
GİH	Memur	6	15		15
GİH	Memur	7	16		16
GİH	Ambar Memuru	5	2		2
GİH	Satınalma Memuru	5	1		1

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST	TUTULAN	TOPLAM
			KADRO	KADRO	
			ADEDİ	ADEDİ	
GİH	Koruma ve Güvenlik Görevlisi	7	2		2
GİH	Koruma ve Güvenlik Görevlisi	9	13		13
GİH	Şoför	5	5		5
GİH	Şoför	8	5		5
GİH	Şoför	10	2		2
SH	Daire Tabibi	1	2		2
SH	Diş Tabibi	1	1		1
SH	Diş Tabibi	5	1		1
SH	Biyolog	1	1		1
SH	Biyolog	4	1		1
SH	Hemşire	1	1		1
SH	Hemşire	7	1		1
SH	Sağlık Memuru	7	1		1
SH	Çocuk Gelişimcisi	2	1		1
AH	Avukat	1	10		10
AH	Avukat	3	5		5
AH	Avukat	5	1		1
AH	Avukat	6	4		4
TH	Mimar	1	8		8
TH	Mimar	3	5		5
TH	Mimar	5	5		5
TH	Mühendis	1	12		12
TH	Mühendis	5	11		11
TH	Şehir Plancısı	5	3		3
TH	Matematikçi	5	5		5
TH	Arkeolog	1	1		1
TH	İstatistikçi	5	5		5
TH	Desinatör	7	3		3
TH	Restoratör	9	3		3
TH	Tekniker	1	17		17
TH	Tekniker	3	3		3
TH	Tekniker	7	5		5
TH	Teknisyen	3	10		10
TH	Teknisyen	5	6		6
TH	Teknik Ressam	7	3		3
YH	Teknisyen Yardımcısı	5	3		3
YH	Teknisyen Yardımcısı	8	2		2
YH	Dağıtıcı	5	3		3
YH	Dağıtıcı	10	4		4
YH	Kaloriferci	10	1		1
YH	Hizmetli	5	12		12
YH	Hizmetli	7	14		14
	TOPLAM		1014		1014

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(S. Sayısı: 98)

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU : VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
TEŞKİLATI : TAŞRA

İHDASI UYGUN GÖRÜLEN KADROLARIN

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST	TUTULAN	TOPLAM
			KADRO	KADRO	
			ADEDİ	ADEDİ	
GİH	Bölge Müdürü	1	25		25
GİH	Şube Müdürü	1	159		159
GİH	Şube Müdürü	3	2		2
GİH	Hastane Müdürü	1	1		1
GİH	Hastane Müdür Yrd.	2	3		3
GİH	Hastane Müdür Yrd.	3	2		2
GİH	Hastane Müdür Yrd.	5	1		1
GİH	Vakıf Uzmanı	1	20		20
GİH	Vakıf Uzmanı	2	20		20
GİH	Vakıf Uzmanı	3	20		20
GİH	Vakıf Uzmanı	4	20		20
GİH	Vakıf Uzmanı	5	20		20
GİH	Vakıf Uzman Yardımcısı	6	50		50
GİH	Sivil Savunma Uzmanı	1	5		5
GİH	Uzman (Özelleştirme)	1-12	2		2
GİH	Araştırmacı	1	15		15
GİH	Araştırmacı	3	65		65
GİH	Araştırmacı	4	8		8
GİH	Araştırmacı	5	6		6
GİH	Araştırmacı (Özelleştirme)	1-13	3		3
GİH	Çözümleyici	6	15		15
GİH	Programcı	6	10		10
GİH	Bilgisayar İşletmeni	3	60		60
GİH	Bilgisayar İşletmeni	4	19		19
GİH	Bilgisayar İşletmeni	5	18		18
GİH	Bilgisayar İşletmeni	7	20		20
GİH	Bilgisayar İşletmeni	9	105		105
GİH	Müze Araştırmacısı	3	1		1
GİH	Müze Araştırmacısı	6	14		14
GİH	Müze Araştırmacısı	9	4		4
GİH	Mütercim	6	10		10
GİH	Kitap Pataloğu	6	8		8
GİH	Musahhih	6	5		5
GİH	Ayniyat Saymanı	1	15		15
GİH	Ayniyat Saymanı	3	9		9

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(S. Sayısı: 98)

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST	TUTULAN	TOPLAM
			KADRO	KADRO	
			ADEDİ	ADEDİ	
GİH	Ayniyat Saymanı	5	2		2
GİH	Teberrükât Saymanı	1	5		5
GİH	Teberrükât Saymanı	5	1		1
GİH	Teberrükât Saymanı	6	22		2
GİH	Kameraman	10	5		5
GİH	Memur	5	155		155
GİH	Memur	7	60		60
GİH	Memur	8	26		26
GİH	Memur	9	38		38
GİH	Ambar Memuru	5	15		15
GİH	Ambar Memuru	7	20		20
GİH	Satınalma Memuru	5	20		20
GİH	Satınalma Memuru	7	20		20
GİH	Kütüphaneci	1	1		1
GİH	Kütüphaneci	3	1		1
GİH	Kütüphaneci	6	3		3
GİH	Koruma ve Güvenlik Görevlisi	5	1		1
GİH	Koruma ve Güvenlik Görevlisi	7	10		10
GİH	Koruma ve Güvenlik Görevlisi	9	60		60
GİH	Şoför	5	25		25
GİH	Şoför	8	15		15
GİH	Şoför	10	9		9
SH	Daire Tabibi	1	2		2
SH	Veteriner Hekim	5	2		2
SH	Baştabip	1	1		1
SH	Baştabip Yardımcısı	1	5		5
SH	Klinik Şefi	1	25		25
SH	Klinik Şef Yardımcısı	1	15		15
SH	Uzman Tabip	1	70		70
SH	Uzman Tabip	2	20		20
SH	Uzman Tabip	3	26		26
SH	Uzman Tabip	4	4		4
SH	Uzman Tabip	5	30		30
SH	Uzman (TUT)	5	1		1
SH	Başasistan	1	18		18
SH	Başasistan	2	2		2
SH	Başasistan	3	3		3
SH	Başasistan	5	3		3
SH	Asistan	1	5		5

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST	TUTULAN	TOPLAM
			KADRO	KADRO	
			ADEDİ	ADEDİ	
SH	Asistan	2	5		5
SH	Asistan	3	10		10
SH	Asistan	4	15		15
SH	Asistan	5	240		240
SH	Tabip	2	2		2
SH	Tabip	3	2		2
SH	Tabip	5	13		13
SH	Diş Tabibi	1	2		2
SH	Diş Tabibi	5	5		5
SH	Biyolog	1	3		3
SH	Biyolog	5	1		1
SH	Biyolog	9	3		3
SH	Psikolog	1	2		2
SH	Psikolog	5	1		1
SH	Odyolog	6	1		1
SH	Sağlık Fizikçisi	8	1		1
SH	Fizyoterapist	5	2		2
SH	Diyetisyen	5	2		2
SH	Laborant	1	1		1
SH	Laborant	2	2		2
SH	Laborant	4	3		3
SH	Laborant	5	13		13
SH	Laborant	7	8		8
SH	Eczacı	1	1		1
SH	Eczacı	5	8		8
SH	Sağlık Teknisyeni	4	2		2
SH	Sağlık Teknisyeni	5	21		21
SH	Sağlık Teknisyeni	6	6		6
SH	Sağlık Memuru	2	2		2
SH	Sağlık Memuru	3	1		1
SH	Sağlık Memuru	9	12		12
SH	Başhemşire	1	1		1
SH	Hemşire	1	10		10
SH	Hemşire	2	15		15
SH	Hemşire	3	10		10
SH	Hemşire	4	17		17
SH	Hemşire	5	140		140
SH	Hemşire	6	15		15
SH	Hemşire	7	57		57

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST	TUTULAN	TOPLAM
			KADRO	KADRO	
			ADEDİ	ADEDİ	
SH	Hemşire	8	35		35
SH	Hemşire	9	20		20
SH	Ebe	4	1		1
SH	Ebe	5	5		5
SH	Ebe	7	6		6
AH	Avukat	1	40		40
AH	Avukat	3	20		20
AH	Avukat	5	10		10
AH	Avukat	6	40		40
TH	Mimar	1	15		15
TH	Mimar	3	15		15
TH	Mimar	5	50		50
TH	Mühendis	1	28		28
TH	Mühendis	3	15		15
TH	Mühendis	5	70		70
TH	Mühendis	8	5		5
TH	Şehir Plancısı	4	1		1
TH	Şehir Plancısı	5	5		5
TH	Arkeolog	1	4		4
TH	Kimyager	1	1		1
TH	Fizikçi	1	1		1
TH	Fizikçi	2	1		1
TH	Fizikçi	5	1		1
TH	Desinatör	1	1		1
TH	Desinatör	7	5		5
TH	Restoratör	9	5		5
TH	Tekniker	1	32		32
TH	Tekniker	3	15		15
TH	Tekniker	5	10		10
TH	Tekniker	7	40		40
TH	Teknisyen	3	25		25
TH	Teknisyen	5	13		13
TH	Teknisyen	7	15		15
TH	Teknisyen	9	14		14
TH	Teknik Ressam	7	5		5
TH	Fen Memuru	3	5		5
TH	Fen Memuru	7	15		15
YH	Teknisyen Yardımcısı	7	4		4
YH	Teknisyen Yardımcısı	8	2		2

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST	TUTULAN	TOPLAM
			KADRO	KADRO	
			ADEDİ	ADEDİ	
YH	Aşçı	5	10		10
YH	Aşçı	7	2		2
YH	Aşçı	8	8		8
YH	Aşçı	10	5		5
YH	Hastabakıcı	7	8		8
YH	Bekçi	5	5		5
YH	Bekçi	7	12		12
YH	Bekçi	11	1		1
YH	Kaloriferci	5	5		5
YH	Kaloriferci	7	1		1
YH	Kaloriferci	10	20		20
YH	Hizmetli	5	40		40
YH	Hizmetli	7	65		65
YH	Hizmetli	8	25		25
YH	Hizmetli	9	70		70
YH	Hizmetli	10	45		45
YH	Hizmetli	11	84		84
TOPLAM			3162		3162

(1) SAYILI LİSTE

KURUMU : VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

TEŞKİLATI : DÖNER SERMAYE

İHDASI UYGUN GÖRÜLEN KADROLARIN

SINIFI	UNVANI	DERECESİ	SERBEST	TUTULAN	TOPLAM
			KADRO	KADRO	
			ADEDİ	ADEDİ	
GİH	İŞLETME MÜDÜRÜ	1	2		2
GİH	ŞUBE MÜDÜRÜ	1	4		4
GİH	SAYMANLIK MÜDÜRÜ	1	3		3
GİH	VEZNEDAR	6	2		2
GİH	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	3	5		5
GİH	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	4	1		1
GİH	BİLGİSAYAR İŞLETMENİ	5	2		2
GİH	MEMUR	5	15		15
GİH	MEMUR	7	4		4
GİH	ŞOFÖR	10	3		3
TH	MÜHENDİS	1	2		2
TH	TEKNİKER	1	3		3
TH	FEN MEMURU	3	2		2
TH	TEKNİSYEN	4	1		1
TH	TEKNİSYEN	7	1		1
SH	SAĞLIK TEKNİSYENİ	9	5		5
SH	SAĞLIK MEMURU	9	5		5
SH	HEMŞİRE	9	41		41
SH	HEMŞİRE YARDIMCISI	5	2		2
SH	EBE	5	1		1
SH	EBE	9	4		4
YH	HİZMETLİ	10	1		1
YH	BEKÇİ	6	1		1
TOPLAM			110		110
GENEL TOPLAM			4286		4286

ANAYASANIN 89 ÜNCÜ VE 104 ÜNCÜ MADDELERİ GEREĞİNCE CUMHURBAŞKANINCA BİR DAHA GÖRÜŞÜLMEK
ÜZERE GERİ GÖNDERİLEN KANUNA EK Lİ CETVELLER

I SAYILI CETVEL

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ MERKEZ TEŞKİLATI

Genel Müdür	Vakıflar Meclisi (15)	Genel Müdür Yardımcısı	Ana Hizmet Birimleri	Danışma ve Denetim Birimleri	Yardımcı Hizmet Birimleri
Genel Müdür		Genel Müdür Yardımcısı	1- Vakıf Hizmetleri Daire Başkanlığı	1- Hukuk Müşavirliği	1- İnsan Kaynakları Daire Başkanlığı
		Genel Müdür Yardımcısı	2- Hayır Hizmetleri Daire Başkanlığı	2- Rehberlik ve Teftiş Başkanlığı	2- Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı
		Genel Müdür Yardımcısı	3- Sanat Eserleri ve Yapı İşleri Daire Başkanlığı	3- Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı	
			4- Yatırım ve Emlak Daire Başkanlığı	4- Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği	
			5- Sağlık Hizmetleri Daire Başkanlığı		
			6- Kültür ve Tescil Daire Başkanlığı		
			7- Dış İlişkiler Daire Başkanlığı		

(II) SAYILI CETVEL

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
(TAŞRA TEŞKİLATI)

BÖLGE MÜDÜRLÜKLERİ

SIRA		
NO.	BÖLGE ADI	BAĞLI İLLER
1	ADANA	Adana, Mersin, Osmaniye
2	ANKARA	Ankara, Bolu, Çankırı, Düzce, Kırıkkale
3	ANTALYA	Antalya, Burdur, Isparta
4	AYDIN	Aydın, Denizli, Muğla
5	BALIKESİR	Balıkesir, Çanakkale
6	BİTLİS	Bitlis, Hakkâri, Muş, Şırnak, Siirt, Van
7	BURSA	Bursa, Bilecik, Sakarya, Yalova
8	DİYARBAKIR	Diyarbakır, Batman, Bingöl, Mardin
9	EDİRNE	Edirne, Kırklareli
10	ERZURUM	Erzurum, Kars, Ardahan, Bayburt, Erzincan, Iğdır, Ağrı
11	GAZİANTEP	Gaziantep, Kilis
12	HATAY	Hatay, Kahramanmaraş
13	İSTANBUL I. BÖLGE	Avrupa Yakası, Tekirdağ
14	İSTANBUL II. BÖLGE	Anadolu Yakası, Kocaeli
15	İZMİR	İzmir, Manisa
16	KASTAMONU	Kastamonu, Bartın, Karabük, Zonguldak
17	KAYSERİ	Kayseri, Niğde, Nevşehir, Kırşehir
18	KONYA	Konya, Aksaray, Karaman
19	KÜTAHYA	Kütahya, Afyonkarahisar, Eskişehir, Uşak
20	MALATYA	Malatya, Elazığ, Tunceli
21	SAMSUN	Samsun, Ordu, Sinop
22	SİVAS	Sivas, Yozgat
23	ŞANLIURFA	Şanlıurfa, Adıyaman
24	TOKAT	Tokat, Amasya, Çorum
25	TRABZON	Trabzon, Artvin, Giresun, Gümüşhane, Rize

(III) SAYILI CETVEL

VAKIFLAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
SÖZLEŞMELİ PERSONELİNE İLİŞKİN AYLIK ÜCRET SINIRLARI (BRÜT YTL)

<u>GÖREV UNVANI</u>	<u>TABAN ÜCRETİ</u>	<u>TAVAN ÜCRETİ</u>
Genel Müdür	980.00	1.726.00
Vakıflar Meclisi Üyesi, Genel Müdür Yrd., I. Hukuk Müşaviri, Rehberlik ve Teftiş Başkanı	920.00	1.651.00
Başmüfettiş, Daire Başkanı, Hukuk Müşaviri, Basın ve Halkla İlişkiler Müşaviri, Bölge Müdürü	650.00	1.602.00
Müdür, Şube Müdürü	520.00	1.377.00
Müfettiş, Vakıf Uzmanı		
Kadro Derecesi 1	895.00	1.377.00
Kadro Derecesi 2	890.00	1.350.00
Kadro Derecesi 3	860.00	1.320.00
Kadro Derecesi 4	830.00	1.290.00
Kadro Derecesi 5	805.00	1.265.00
Kadro Derecesi 6	780.00	1.240.00
Kadro Derecesi 7	760.00	1.200.00
Avukat, Mimar, Mühendis, Şehir Plancısı, Kurum Tabibi, Müze Araştırmacısı		
Kadro Derecesi 1	890.00	1.350.00
Kadro Derecesi 2	860.00	1.320.00
Kadro Derecesi 3	830.00	1.290.00
Kadro Derecesi 4	805.00	1.265.00
Kadro Derecesi 5	780.00	1.240.00
Kadro Derecesi 6	760.00	1.200.00

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
VAKIFLAR KANUNU

- MADDE 5-** Kanunun 5 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.
MADDE 11- Kanunun 11 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.
MADDE 12- Kanunun 12 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.
MADDE 14- Kanunun 14 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.
MADDE 16- Kanunun 16 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.
MADDE 25- Kanunun 25 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.
MADDE 26- Kanunun 26 ncı maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.
MADDE 41- Kanunun 41 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.
MADDE 68- Kanunun 68 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

